

DE STER

98E JAARGANG NUMMER 10 DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN • OKTOBER 1998

DE STER

OP DE OMSLAG:

Fantastische hulpbronnen – met inbegrip van De Ster – kunnen ertoe bijdragen dat 'wij ons vasthouden aan onze waarden en dat wij in gehoorzaamheid voor de Heer wandelen'. Zie 'Een tijdschrift voor de hele wereld', blz. 32. (Fotografen: Craig Dimand en Jerry Garns.)

OMSLAG DE KINDERSTER

De tienjarige Arietana woont in het land Kiribati, een eilandengroep in de Grote Oceaan. Hij vindt het leuk om naar het jeugdwerk te gaan, gaat graag naar school, houdt van vissen en dans graag. Zie 'Arietana uit Kiribati', blz. 14. (Fotograaf: Joyce Findlay.)

ARTIKELN

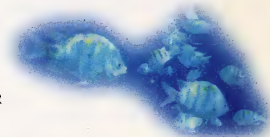
- 2 **BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIDIUM: VOED DE GEEST EN DE ZIEL**
PRESIDENT GORDON B. HINCKLEY
- 12 **HET GEZIN** OUDERLING HENRY B. EYRING
- 24 **HET GEZIN: EEN PROCLAMATIE AAN DE WERELD**
HET EERSTE PRESIDIDIUM EN DE RAAD DER TWAALF APOSTELN
- 25 **HUISBEZOEKBOODSCHAP: HET CELESTIALE HUWELIJK**
- 26 **'GIJ ZULT NIET STELEN'** RICHARD D. DRAPER
- 32 **EEN TIJDSCHRIFT VOOR DE HELE WERELD** MARVIN K. GARDNER
- 38 **DE VESTIGING VAN HET EVANGELIE IN OOST-EUROPA**
OUDERLING DENNIS B. NEUENSCHWANDER

VOOR DE JONGEREN

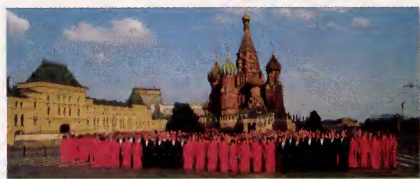
- 8 **SASHA STRACHOVA** MARVIN K. GARDNER ZIE DE KINDERSTER, BLZ. 14
- 36 **DE GULDEN VRAGEN** PAT MEYERS

DE KINDERSTER

- 2 **VAN VRIEND TOT VRIEND:** SUSAN L. WARNER
- 4 **LIED: DIERBARE HEILAND**
- 6 **PARTICIPATIEPERIODE: IK KAN NU AL EEN ZENDELING ZIJN**
SYDNEY REYNOLDS
- 8 **VERHAAL: DE GEHEIMZINNIGE BAL** ALMA J. YATES
- 13 **VEEL PLEZIER: GRABBELZAK VERHALEN OUDE TESTAMENT**
VIVIAN PAULSEN EN CORLISS CLAYTON
- 14 **VRIENDSCHAP SLUITEN: ARIETANA UIT KIRIBATI** JOYCE FINDLAY

ZIE BLZ. 12

ZIE BLZ. 38

Het Eerste Presidium:

Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, James E. Faust

Raad der Twaalf:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, David B. Haight,
Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks,
M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott,
Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, Henry B. Eyring

Editeur: Marlin K. Jensen

Adviseurs: Jay E. Jensen, John M. Madsen

Directie afdeling leerplannen:

Hoofdredacteur: Ronald L. Knighton
Directeur planning en redactie: Richard M. Romney
Directeur grafische vormgeving: Allan R. Loyborg

Redactie:

Hoofdredacteur: Marvín K. Gardner
Adjunct-hoofdredacteur: R. Val Johnson
Redacteur: David Mitchell
Assistent-redacteur: Jenifer Greenwood
Roster: Beth Dayley
Assistent publicaties: Kammie Shakespear

Afdeling vormgeving:

Lidafdeling/art-director: M. M. Kawasiki
Art-director: Scott Van Kampen
Senior vormgeving: Shari Cook
Vormgeving: Todd R. Peterson
Productie manager: Jane Ann Peters
Productie: Reginald J. Christensen, Denise Kirby,
Jason L. Mumford
Digitale voorbewerking: Jeff Martin

Abonnementen (in VS):

Directeur: Kay W. Briggs
Distributiemanager: Kris Christensen
Manager: Joyce Hansen

Verlating:

CPB Verzatzbureau
Heschepod 1, NL-5341 GS Oss
Telefoon: 0412-690490
Fax: 0412-690266

Nieuwsredactie:

Nieuwsredacteur: Frans Heijndemann
Grotestr. 64
NL-7608 HN Almelo
Telefoon: 0546 865984
Kopij lijst op diskette aanleveren.

Abonnementenadministratie:

Administratrice: R. de Kock-Goudberg
Postbus 274, NL-3430 AE Nieuwegein
Telefoon: 030-4653904
Fax: 030-4605522

Abonnementenprijs:

Nederland: NLG 22,00 België: BEF 390,00. Het jaar-
abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt
automatisch verlengd. U ontvangt ten acceptatiekaart
(België: stortings/overschrijvingsformulier).

Stuur bijdragen en vragen, anders dan voor de rubriek
Kerkinnieuws naar: International Magazines, 50 East North
Temple, Floor 25, Salt Lake City, UT 84150-3223, USA.
USA; of e-mail naar CUR-Ilohona-Imag@dschurch.org.

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de
Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het
Chinees, Deens, Duits, Engels, Frans, Fins, Italiaans,
Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees,
Samoonaans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee
maanden in het Indoneesisch en Thais; en eens per twee
jaar in het Bulgars, Cebruano, Fijisch, Kiribaati, Hongaars,
Islaand, Pools, Roemeens, Russisch, Tagalog, Tsjechisch,
Oekraïens en Vietnamees. Pas beginnende tijdschriften
kunnen onregelmatig verschijnen.

Uitgever:

©1998 by Intellectual Reserve, Inc. Alle rechten voorbe-
houden. Met toestemming gebruikt door De Kerk van
Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Gedrukt
in de Verenigde Staten van Amerika.

For Readers in the United States and Canada:

October 1998 vol. 98 no. 10. DE STER (ISSN 1044-3401)
is published monthly by The Church of Jesus Christ of
Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT
84150. USA subscription price is \$110.00 per year.
Canada, \$14.00. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City,
Utah. Sixty days' notice required for change of address.

Include address label from a recent issue; changes cannot
be made unless both old and new address are included.
Send USA and Canadian subscriptions and queries to Salt
Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box
26368, Salt Lake City, UT 84126-0368. Subscription help
line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa,
MasterCard, American Express) may be taken by phone.

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake
Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368,
Salt Lake City, UT 84126-0368.

**'HET GEZIN: EEN PROCLAMATIE
AAN DE WERELD'**

In de zomer van 1996 had ons gezin twee musici van een Russische volksdans-
groep te gast. Ik had mijn echtgenoot kort
daarvoor een abonnement gegeven op de
Liahona (Russisch) en op een ochtend keek
een van onze gasten het nummer van juni
1996 in. Hij pakte zijn leesbril en bestu-
deerde één bladzijde in het bijzonder. Toen
liet hij die zien aan onze andere Russische
gast. Later kwam ik erachter dat het artikel
in het tijdschrift dat zoveel interesse had
opgewekt 'Het gezin: een proclamatie aan
de wereld' was, een verklaring die was
uitgegeven door het Eerste Presidium en de
Raad der Twaalf Apostelen.

Toen onze gasten zich aan het eind van
de week opmaakten om te vertrekken,
vroegen ze om slechts één souvenir: het
tijdschrift met de proclamatie over het
gezin. We hebben het met plezier aan ze
gegeven – hopelijk vergezeld van goede
herinneringen aan ons gezin.

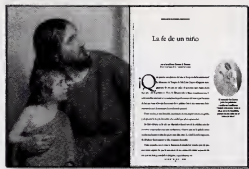
*Victoria Morris,
wijk Bountiful 41,
ring Bountiful-Heights (Utah)*

*Opmerking van de redactie: 'Het gezin: een
proclamatie aan de wereld' is nogmaals afge-
drukt op bladzijde 24 van dit nummer.*

HULP VOOR ZENDINGSACTIEVE LEDEN

Ik lees graag de *Seito no Michi* (Japans).
Ik heb wat aan elk nummer, vanwege de
vele goede artikelen die erin staan. Vaak
kopieer ik bladzijden die ik aan mijn
vrienden en aan onderzoekers geef.

*Kazuko Oikawa,
gemeente Kitakami,
district Morioka (Japan)*

**HET VOORBEELD VAN HEDENDAAGSE
PROFETEN**

De *Liahona* (Spaans) is mijn gezin altijd
toe zegen geweest. De artikelen, en vooral
de boodschappen van het Eerste Presidium,
sterken mijn geloof. Mede door de *Liahona*
heb ik een getuigenis gekregen dat de Heer
profeten heeft opgewekt om van Hem te
getuigen en zijn leringen aan ons mee te
delen — net zoals de profeten vanouds van
Hem getuigd hebben. Door hun voorbeeld
heb ik het verlangen gekregen om naar de
leringen van de Heer te leven. Zoals zoveel
andere jongeren bereid ik me nu voor op
een voltijdzending.

*Lehi Spencer Santiago Lastra,
wijk Los Jardines,
ring Huanuco-Amarilis (Peru)*

ONTROERENDE BOODSCHAPPEN

De boodschappen in de *Liahona*
(Spaans) raken mijn hart. Vooral de arti-
kelen over de jeugd en de brieven onder
'Post' lees ik graag. Ik geef u mijn dank en
moedig u aan om door te gaan met uw
goede werk.

*Dairo Cogollo de Avila,
gemeente El Socorro,
district Cartagena-El Bosque (Colombia)*

VOED DE GEEST EN DE ZIEL

President Gordon B. Hinckley

Amos heeft vanouds geprofeteerd: 'Zie, de dagen komen, luidt het woord van de Here, dat Ik een hongering in het land zal zenden – geen hongering naar brood, en geen dorst naar water, maar om de woorden des Heren te horen.

'Dan zullen zij zwerven van zee tot zee, en van het noorden naar het oosten zullen zij dolen, om te zoeken het woord des Heren, maar vinden zullen zij het niet' (Amos 8:11–12).

Er is hongering in het land en echte dorst – grote hongering naar het woord van de Heer en ongeleste dorst naar de zaken van de Geest. Ik ben ervan overtuigd dat de wereld hongert naar geestelijk voedsel. Het is onze plicht, en wij zijn in de gelegenheid, om de ziel te voeden.

STREEF NAAR DE LEIDING VAN DE HEILIGE GEEST

Meer dan een eeuw geleden heeft president Brigham Young een gebed uitgesproken waarin hij smeekte om een zegening 'op de priesterschap [en] allen in gezag in uw kerk en koninkrijk, dat zij de uitstorting van de Heilige Geest mogen krijgen om hen bevoegdheid te geven voor het uitvoeren van alle taken.'

Ik aarzel niet te beloven dat u, als u uw gezin in de geest van Leer en Verbonden 121 bestuurt, woorden die van de Heer gekomen zijn, redenen zult hebben om u te verheugen samen met hen voor wie u verantwoordelijk bent.

Dat gebed werd uitgesproken terwijl hij in de Tabernakel op het spreekgestoelte stond en het openingsgebed uitsprak voor de eerste conferentie van de kerk in dat gebouw.

De datum was 6 oktober 1867. Meer dan 130 jaar later is zijn smeekbede aan de Heer nog net zo geldig als op de dag dat hij werd uitgesproken.

Wij hebben de Heilige Geest nodig bij de uitvoering van onze vele bestuurlijke taken. Wij hebben Hem nodig bij het evangelie-ondericht in onze lessen en aan de wereld. Wij hebben Hem nodig bij het leiden en onderrichten van ons gezin.

Naarmate wij onder de invloed van die Geest leidinggeven en onderrichten, zullen we hun voor wie wij verantwoordelijk zijn een geestelijke instelling geven.

WERELDWIJD BEREIK VAN DE KERK

Met de enorme groei van de kerk worden wij ons steeds meer bewust van de enorme omvang van de aangelegenheden van het koninkrijk van de Heer. Wij hebben een uitgebreid programma voor gezinsonderricht.

Wij hebben organisaties voor kinderen, jongeren, moeders en vaders. Wij hebben een enorme zendingsorganisatie, een geweldig welzijnssysteem, en waarschijnlijk het meest-omvattende familiehistorische programma in de wereld. Wij bouwen gebedshuizen – honderden, duizenden. Wij leiden scholen, seminaries en instituten. De consequenties van onze activiteiten zijn over de hele wereld te voelen. Dat alles zijn de aangelegenheden van de kerk. Maar het is meer dan een organisatie van geïnspireerde ondernemingen. Het is meer dan een sociaal lichaam. Dat zijn slechts middelen om zijn ene ware doel te bereiken.

Dat doel is om onze Vader in de hemel assistentie te verlenen bij het tot stand brengen van zijn werk en zijn heerlijkheid: de onsterfelijkheid en het eeuwige leven van de mens (zie Mozes 1:39).

De krachten waartegen wij strijden, zijn enorm. Wij hebben meer nodig dan onze eigen kracht om ze het hoofd te bieden.

Tot alle gezinshoofden, tot allen die een leiderspositie bekleden, tot ons gigantische leger leerkrachten en zendelingen, zou ik deze smeekbede willen richten: voed in alles wat u doet de geest en de ziel. '(. . .) de letter doodt, maar de Geest maakt levend' (2 Korintiërs 3:6).

Ik richt mij tot de bestuurders, de leiders van de kerk in onze duizenden ringen, zendingsgebieden, districten, wijken en gemeenten – en ik reken mijzelf onder u. U geeft de vele en gevarieerde bijeenkomsten vorm. Daarom smeek ik u om voortdurend te streven naar de inspiratie van de Heer en het zegeningrijke gezelschap van zijn Heilige Geest. Daarmee kunnen wij namelijk ons werk op een hoog geestelijk niveau houden. Die gebeden zullen zeker verhoord worden, want door openbaring is ons de belofte gegeven: 'God zal u door Zijn Heilige Geest, ja, door de onuitsprekelijke gave des Heiligen Geestes kennis geven' (LV 121:26).

Over het leiden van onze bijeenkomsten heeft de Heer gezegd dat wij ze moeten leiden 'zoals [wij] door de Heilige Geest worden geleid, overeenkomstig de geboden en openbaringen van God' (LV 20:45). En verder 'is het sinds het begin steeds aan de ouderlingen Mijner kerk overgelaten om alle bijeenkomsten te leiden, zoals zij door de Heilige Geest worden bestuurd en geleid, en dit zal steeds aan hen worden overgelaten' (LV 46:2).

Laten wij niet alleen nadenken over dat beginsel, maar ook over een andere uitspraak die lang geleden gedaan is. Moroni heeft het volgende geschreven over pasgedoopte leden: 'En nadat zij de doop hadden ontvangen, en de macht van de Heilige Geest op hen had ingewerkt en hen had gereinigd, werden zij tot het volk der kerk van Christus gerekend; en hun namen werden ingeschreven, opdat zij bekend zouden zijn, en door het goede woord van God worden gevoed om hen op het rechte pad te houden, en hen voortdurend het gebed indachtig te doen zijn' (Moroni 6:4).

Broeders en zusters, laten wij er bij het leiden van al

Tot alle gezinshoofden, tot allen die een leiderspositie bekleden, tot ons gigantische leger leerkrachten en zendelingen, zou ik deze smeekbede willen richten: voed in alles wat u doet de geest en de ziel.

VOI E'
VOI TA
MOLOMONA

As told by
Molomona
and his wife

onze bijeenkomsten voor zorgen dat wij de kudde voeden met het brood dat niet vergaat.

MET DE GEEST ONDERRICHTEN

Alle ouders, allen die het evangelie onderrichten, inclusief zendingen, zou ik een vraag willen stellen die de Heer zelf gegeven heeft: 'Waartoe waart gij geordend?'

Hij beantwoordt die vervolgens ook: 'Om Mijn evangelie te prediken door de Geest.'

En dan gaat de Heer verder en vertelt wat voor opmerkelijks er gebeurt wanneer we door de Geest prediken: 'Daarom begrijpen hij, die predikt, en hij, die ontvangt, elkander en worden beiden opgebouwd, en zij verheugen zich te zamen' (LV 50:13-14, 22).

Is dat niet het doel van al onze inzet, dat zowel wij die onderrichten als wij die onderricht ontvangen elkaar begrijpen, worden opgebouwd en ons samen verheugen?

VERHAAL VAN EEN MILITAIR GEESTELIJK VERZORGER

Ik herinner mij het verhaal van

een van onze mormoonse militair geestelijk verzorgers, een man van groot geloof, grote toewijding en moed. Ruim een jaar was hij tijdens de oorlog ongeveer dertig jaar geleden werkzaam geweest in het midden van de hooglanden van Zuid-Vietnam. Hij was in een gebied geweest waar de strijd verbeterde was en de verliezen net zo tragisch als elders in Vietnam. Twee keer was hij gewond geraakt. Hij zag een tragisch hoog percentage van zijn brigade sneuvelen. De mannen in zijn eenheid hadden hem lief en respecteerden hem. Zijn meerdereerden eerden hem.

Hij was niet zijn hele leven lid van de kerk geweest. Hij was in het zuiden van de Verenigde Staten opgegroeid in een godsdienstig gezin waar de Bijbel gelezen werd en waar de gezinsleden naar een kleine plaatselijke kerk gingen. Hij verlangde naar de gave van de Heilige Geest waarover hij gelezen had in de Schriften, maar waarvan hem gezegd was dat die niet beschikbaar was.

Dat verlangen liet hem niet los. Hij groeide op tot volwassenheid. Hij nam dienst in het leger. Hij zocht maar vond nooit dat waarnaar hij het meest verlangde. Tussen enkele perioden van dienst in het leger door werd hij cipier. In de wachttorens van een gevangenis in Californië mediteerde hij over zijn eigen tekortkomingen en bad hij de Heer dat hij de Heilige Geest mocht ontvangen en de honger stillen die hij in zijn ziel voelde.

Die honger was niet volledig gestild door de preken die hij had gehoord.

Op een dag kwamen er twee jongemannen aan de deur. Zijn vrouw vroeg hun terug te komen wanneer haar man thuis was. De twee jongemannen onderrichtten het gezin door de macht van de Heilige Geest. Na twee en een halve week lieten zij zich dopen. Ik heb die man horen getuigen dat hij werd opgebouwd en dat hij zich verheugde met hen die hem onderrichten toen hij onderricht werd door de macht van de Heilige Geest. Uit dat geweldige begin met de gave van de Heilige Geest kwam een uitstorting voort van licht en waarheid die

gemoedsrust gaf aan de stervenden, troost aan de rouwenden, zegeningen aan de gewonden, moed aan de verlegenen en geloof aan hen die hadden gespot. Zoet zijn de vruchten van onderwijs onder inspiratie van de Heilige Geest. Zij voeden de geest en de ziel.

DE HEILIGE GEEST VOOR OUDERS

Ik wil een bijzonder woord van advies richten aan ouders die gezinshoofd zijn: wij hebben de leiding van de Heilige Geest nodig in onze moeilijke en grote taak om onze gezinsleden geestelijk te sterken.

Hoeveel tragedies zijn er niet in de hele wereld, tragedies die hun bittere oorsprong hebben in een gezin vol twisten.

Vele jaren geleden ging 's middags bij mij de telefoon. De jongeman die ik aan de lijn kreeg, was helemaal buiten zichzelf. Hij zei dat hij mij dringend moest spreken. Ik zei hem dat ik de rest van de dag afspraken had en vroeg of hij

Is dat niet het doel van al onze inzet, dat zowel wij die onderrichten als wij die onderricht ontvangen elkaar begrijpen, worden opgebouwd en ons samen verheugen?

de volgende dag kon komen. Hij zei dat hij mij meteen moest spreken. Ik zei dat hij maar moest komen en liet mijn secretaris de andere afspraken verzetten. Enkele minuten later kwam hij binnen. De jongen had een opgejaagde blik. Hij had lang haar, zijn uiterlijk was verschrikkelijk. Ik vroeg hem te gaan zitten en zei dat hij openhartig met mij kon praten. Ik verzekerde hem dat ik in zijn probleem geïnteresseerd was en hem wilde helpen.

Hij vertelde een droevig verhaal vol ellende. Hij bevond zich in ernstige moeilijkheden. Hij had de wet overtreden, was zedelijk onrein, had zijn leven verwoest. In die omstandigheden van grote nood was hij zijn benarde toestand gaan inzien. Hij had hulp nodig, want alleen kon hij het niet af, en hij smeekte om die hulp. Ik vroeg hem of zijn vader van zijn moeilijkheden af wist. Hij antwoordde en zei dat hij er met zijn vader niet over kon praten, dat zijn vader hem haatte.

Ik kende zijn vader toevallig en ik wist dat zijn vader hem niet haatte. Hij hield van hem, zat over hem in, treurde om hem, maar had wel een onbeheerst en opvliegend karakter. Als hij zijn kinderen straf gaf, dan verloor hij zijn zelfbeheersing en schaadde daarmee zowel hen als hemzelf.

Ik keek over mijn bureau naar die bibberende, gebroken jongeman die vervreemd was van een vader die hij als zijn vijand beschouwde. Ik moest denken aan de fijne geopenbaarde waarheid die door de profet Joseph Smith gegeven is. Daarin staat in feite wat het leidend beginsel en de geest van de priesterschap is, en ik ben van mening dat het van toepassing is op het bestuur van ons gezin.

MACHT DOOR 'ONGEVEINDE LIEFDE'

'Geen macht of invloed kan of dient krachtens het priesterschap te worden gehandhaafd, dan alleen door overreding, lankmoedigheid, zachtmoedigheid, ootmoed en door ongeveinsde liefde;

'Door vriendelijkheid en zuivere kennis, die de ziel zonder huichelarij en zonder bedrog grotelijks zal ontwikkelen' (LV 121:41-42).

Ik geloof dat die geweldige en eenvoudige woorden aangeven in welke geest wij als ouders onze taken moeten uitvoeren. Betekenen zij dat wij geen gepaste, maar tactvolle, discipline mogen toepassen, dat wij niet verstandig mogen vermanen? Let eens op deze verdere woorden:

'Intijds met scherpe woorden bestraffende, [Wanneer? In boosheid of in een woedeuitbarsting? Nee.] wanneer door de Heilige Geest daartoe gedreven [Is de Heilige Geest aanwezig bij onbeheerste vermaningen? Nee.], en dan daarna een toename van liefde tonende jegens hem, die gij hebt bestraft, opdat hij u niet als zijn vijand beschouwe;

'Opdat hij moge weten, dat uw getrouwheid sterker is dan de banden des doods' (LV 121:43-44).

DE HEILIGE GEEST, SLEUTEL TOT BESTUUR VAN HET GEZIN

Dit, mijn broeders en zusters die gezinshoofd zijn, is de sleutel tot het bestuur van het gezin, geleid door de Heilige Geest. Ik beveel deze woorden bij iedere ouder aan en aarzel niet te beloven dat u, als u uw gezin in de geest van die woorden bestuurt, woorden die van de Heer gekomen zijn, reden zult hebben om u te verheugen samen met hen voor wie u verantwoordelijk bent.

Die geïnspireerde woorden zijn de geestelijke pezen van het evangelie en worden het weefsel van ons geloof. God helpe ons om ze toe te passen bij elke activiteit in de kerk en in elke vorm van onderlinge omgang bij ons thuis.

Ik keer nog even terug naar het gebed van president Brigham Young meer dan een eeuw geleden: onze eeuwige Vader, wij vragen uw zegen 'op de priesterschap [en] allen in gezin in uw kerk en koninkrijk, dat zij de uitstorting van de Heilige Geest mogen krijgen om hen bevoegdheid te geven voor het uitvoeren van alle taken' thuis, in hun roeping, beroep, omgeving en in al hun daden en omgang met anderen. □

VOOR DE HUISONDERWIJZERS

1. De wereld hongert naar geestelijk voedsel.
2. Wij hebben de Heilige Geest nodig bij het leiden en onderrichten van ons gezin, in onze bestuurlijke taken in de kerk, en in ons onderricht in de lessen in de kerk en onze prediking tot de wereld.
3. Wij hebben de Geest nodig zodat de betrokkenen allen 'worden [. . .] opgebouwd, en zij verheugen zich te zamen' (LV 50:22).
4. Ons rechtschapen gebed om de nabijheid van de Heilige Geest zal verhoord worden.

EEN JONGE RUSSISCHE VROUW ONTDEKT EN AANVAARDT EEN NIEUW LEVEN

Sasha Strachova

Marvin K. Gardner

Toen Sasha Strachova 13 was, kreeg ze een groot verlangen om God te leren kennen. Maandenlang bad ze: 'Hemelse Vader, ik wil U beter leren kennen.'

De Heer verhoorde haar gebed. Op een dag kwamen er op uitnodiging twee zendelingen spreken tot de leerlingen in haar klas in Sint Petersburg (Rusland). Ze was verbaasd over iets dat ze zeiden, en het trok haar volle aandacht: 'De mensen zijn, opdat zij vreugde mogen hebben' (2 Nephi 2:25). Wat een ongebruikelijk denkbeeld! 'Maar ik geloofde het,' zegt Sasha. 'Ik had het gevoel dat zij wisten hoe wij vreugde in het leven konden hebben.'

Opgewonden haaste ze zich naar huis om haar moeder over haar ontdekking te vertellen. Maar haar moeder, die kort daarvoor gescheiden was en het leven als een last ervoer, schonk geen aandacht aan het nieuws en haar opwindung. Sasha smeekte om toestemming om de zondagsbijeenkomsten in de gemeente bij te wonen, ook al was die ver van waar zij en haar moeder woonden. 'Mama zei: "Waarom moet je zo ver reizen?" Maar ik zei:

"Mama, ik *ga* naar die kerk."

De volgende zondag reisde Sasha alleen per bus en metro naar de gemeente. 'Ik voelde er liefde,' zegt ze. 'Ik voelde *leven* in de mensen. Ik begon God nog maar net een beetje te leren kennen, en ik wilde erg graag voelen wat zij voelden.'

Al gauw vroeg ze haar moeder of de zendelingen bij hen thuis mochten komen. 'Mijn moeder zei: "Nee, we hebben geen zendelingen nodig." Maar ik zei tegen haar: "Mama, dan dweil ik elke dag de vloer. Laat ze alsjeblieft komen." Toen ze een maand lang dagelijks de vloer gedweild had, overreedde Sasha haar moeder om de zendelingen toe te laten. Toen ze kwamen, waren ze verbaasd toen ze zagen dat de flat vol dertienjarigen was. Sasha had haar hele klas uitgenodigd! Drie maanden later lieten twee van haar vriendinnen en zij zich dopen.

'O, ZE WILLEN MEER OVER GOD WETEN!'

Sasha wilde dat haar moeder ook de zegeningen van het evangelie zou ontvangen. 'Ik vastte en bad voor haar', zegt ze. 'Elke avond legde ik

een briefje op haar bed. Ik schreef: "Lieve mammie, God houdt zoveel van je. Bid alsjeblieft tot Hem. Hij zal je echt zegenen vandaag." Sasha houdt gezinsavond met haar moeder en hoopt nog steeds dat ze zich uiteindelijk een keer zal laten dopen.

Toen Sasha veertien was, zag ze op een dag een strooibiljet van een protestantse kerk waarin mensen die meer over God wilden weten, werden uitgenodigd om een bijeenkomst bij te wonen. Sasha dacht: 'O, ze willen meer over God weten!' Ze meende dat het een volmaakte gelegenheid was om oprechte zoekers naar de waarheid over het evangelie te vertellen en ze ging naar de bijeenkomst – helemaal alleen. Tijdens de bijeenkomst gaf ze moedigheid aan de aanwezigen in de volle ruimte haar getuigenis van de Heiland en

Sasha vindt vreugde en een levensdoel in Sint Petersburg — een stad met een rijke cultuur. Linksboven: De triomfboog op het paleisplein. Rechtsboven: De opstandingskerk. Tegenoverliggende bladzijde: Bij een brug over een van de vele grachten in de stad.

Sasha en een vriendin (links) verzorgden een workshop tijdens een jeugdconferentie. Rechts: Als ZHV-presidente van haar gemeente bezoekt Sasha graag de zusters en hun gezin.

van de herstelling. 'Ik zei hun dat ik met heel mijn hart weet dat het waar is', zegt ze. 'En ik nodigde ze allemaal uit om naar de kerk te gaan.' Sinds die dag in 1992 heeft Sasha ertoe bijgedragen dat enkele vrienden bij de kerk kwamen.

DE VERLEIDINGEN VAN DE WERELD

Maar er was een tijd in Sasha's leven dat de verleidingen van de wereld haar bijna overweldigden. Ze danst graag en traint al van jongs af aan om beroepsdanseres te worden. Enkele maanden na haar doop werd ze lid van een beroepsgezelschap in de moderne dans in Sint Petersburg. De meeste andere dansers in de groep waren volwassenen. Geen van hen was lid van de kerk, en geen van hen hield zich aan de kernnormen.

Toen Sasha vijftien was, begon het dansgezelschap zich voor te bereiden op een tournee door Zwitserland. Het was de kans van haar leven. 'Ik danste acht uur per dag', zegt ze. 'Ik bereidde me met heel mijn hart voor op de reis.' Na enkele maanden volkomen toewijding aan het dansen, dwaalde Sasha gevaarlijk ver af van haar moeder, haar schoolwerk en de kerk.

Gelukkig had ze een vriendin in de kerk – Anya. Op een dag zei Anya's moeder, ook lid van de kerk, tegen haar: 'Sasha, houd ermee op! Denk je echt dat je in zo'n omgeving rein kunt blijven? Die mensen houden zich niet aan het woord van wijsheid, of aan de wet van kuisheid. Denk je echt dat de Heilige Geest bij je kan blijven?'

'Die woorden raakten mijn hart', zegt ze. 'Ik besepte ineens dat ik omgeven was door geestelijke duisternis, en ik was bang. Anya en ik gingen op de knieën en begonnen te bidden. Na ons gebed leek een licht ons te omgeven. Ik wist dat ik weg moest gaan bij het dansgezelschap.'

Maar hoe kon ze er nu echt weggaan? Hoe kon ze de andere dansers in de steek laten? Sasha vroeg om een zegen van de priester-schap. Toen ging ze met Anya naar de directrice van het gezelschap om het nieuws te vertellen. 'Toen we in de zaal kwamen, zagen we de directrice zitten roken. Ze zei dat ik me gauw moest omkleden voor de repetitie', herinnert ze zich. 'Ik zei haar dat ik daar niet meer wilde werken – maar ze luisterde niet. "Hoe durf je dat te doen?" vroeg ze. "Waarom

verraad je ons?" Ze pakte me beet en bracht me naar de rest van het gezelschap. Ik probeerde met haar te praten, maar ik had totaal geen kracht; ik kon niets zeggen.'

Gelukkig was Anya nog bij haar. Ze zei niets, maar bad stilletjes voor haar vriendin. 'Plotseling voelde ik de kracht om tot het gezelschap te spreken', zegt Sasha. Ze legde uit waarom ze wegging. 'Het was moeilijk, omdat ze mijn vrienden waren.'

Toen de directrice besepte dat Sasha niet van mening zou veranderen, wees ze een vervangster aan en droeg Sasha op om haar alles te leren. 'Ik begon te dansen,' zegt Sasha, 'en ik huilde, want ik wist dat ik die dansen voor het laatst deed.'

Toen ze thuiskwam, was ze uitgeput. 'Maar ik wist dat ik gewonnen had! Ik bad die avond, en sindsdien heb ik dat elke avond gedaan. Ik begreep dat we soms voor God dat moeten opofferen wat we het meest liefhebben. Mijn nieuwe leven begon op dat moment.'

Sasha verzoende zich met haar moeder, maakte het voortgezet onderwijs af, en vond een andere manier om andere mensen te laten genieten van haar danstalent. Ze

heeft onlangs haar diploma gehaald aan een college voor cultuur en kunst in Sint Petersburg. Maar belangrijker nog, ze heeft haar hart gericht op de Heer.

'IK WIST DAT WE ÉÉN FAMILIE MOESTEN ZIJN'

Toen Sasha zestien was, werd ze geroepen als eerste raadgeefster in het jongevrouwenpresidium van de gemeente. Haar vriendin Anya was presidente. Zij tweeën waren de enige actieve jongevrouwen in de gemeente. Op een dag zei een leider tegen ze: 'Er zijn veel jongevrouwen in jullie gemeente, maar alleen jullie tweeën gaan naar de kerk. God heeft jullie geroepen om aan het werk te gaan!'

En dus gingen Sasha en Anya aan het werk. Binnen een maand waren er bijna vijftien jongevrouwen actief in de gemeente. Enkele maanden later werd Sasha geroepen als jongevrouwenpresidente van de gemeente. En toen ze zeventien was, werd ze eerste raadgeefster in het jongevrouwenpresidium van het district. 'Veel van die meisjes waren net als ik het enige lid thuis, en we wisten dat we samen één familie moesten zijn. Ik wilde dat we echte vriendinnen werden. Dan konden we allemaal trouw zijn aan de Heer.'

De meisjes kwamen door de week vaak bijeen vanwege hun vriendschap en voor activiteiten en dienstbetoon. Ze gaven om de beurt les. Ze gingen naar de seminarieslessen in de gemeente. 'De meeste van die jongevrouwen zijn nog steeds actief in de kerk', zegt Sasha. 'Ze hebben een

sterk getuigenis en zijn nu werkzaam in een eigen roeping. En we zijn nog steeds goede vrienden.'

'HET WORDT ECHT MAKKELIJK'

Sasha werd met achttien jaar geroepen als presidente van de zustershulpvereniging van de gemeente. 'Eerst dacht ik: "Ik heb veel energie. Ik kan gewoon alles zelf doen. Het wordt echt makkelijk." Maar toen bedacht ik dat er meer dan negentig zusters waren in de gemeente – en de meesten waren veel ouder dan ik – en ik dacht dat ik niets zelf kon doen!'

Ze verootmoedigde zich en riep de hulp van de Heer in. Haar gemeentepresident moedigde haar aan om de zusters in vriendschap te verenigen. 'We hadden het gevoel dat het huisbezoek onze belangrijkste taak was.'

DE GEEST VAN HET KERSTFEEST

Al tientallen jaren was er in Rusland geen kerstfeest gevierd. Maar na veel gebed voelde Sasha aan dat het belangrijk was om dat feest te beklemtonen als viering van de geboorte van de Heiland. 'Ik wilde dat iedere zuster de geest van het kerstfeest zou voelen', zegt ze. Bij de huishelijk-levenbijekomsten leerden ze stoffen knuffelbeesten maken. Vervolgens bezochten groepjes zusters alle leden van de gemeente – meer dan vijftig adressen – om kerstgroeten over te brengen en om het speelgoed aan de kinderen te geven.

Sasha was zo druk bezig met alle voorbereidingen en bezoeken dat ze

er geen moment aan gedacht had dat ze zelf bezoek zou ontvangen. 'Maar op 23 december, de koudste avond die winter, ging de deurbel en kwamen vier van mijn ZHV-zusters de flat binnen', herinnert ze zich. 'Een van hen was maar liefst anderhalf jaar minder-actief geweest. Ze waren die avond al bij enkele andere zusters geweest, maar hadden besloten dat ze ook bij mij langs wilden gaan! Het was zo koud – ze waren bevroren. Maar ze staken kaarsen aan en zongen "Stille nacht" met me. Ze zeiden veel aardige dingen en gaven me een van de kerstkaarten die we tijdens de huishelijk-levenbijekomst gemaakt hadden! Ik voelde erg veel liefde van hen en van onze hemelse Vader.'

Later zeiden veel zusters Sasha dat ze erg hadden genoten van het maken en het ontvangen van de kerstbezoeken. 'Toen ze me hun ervaringen vertelden, waren ze vol emotie, vol licht en vuur. Ik kon hun warmte voelen, ook al was het de koudste periode van de hele winter!'

Sasha is nu twintig. Ze is werkzaam als raadgeefster in het ZHV-presidium van het district. 'Ik leer telkens weer bij,' zegt ze, 'en ik laat de ijzeren roede niet graag los [zie 1 Nephi 11:25]. Ik lees dagelijks in het Boek van Mormon; dat geeft mij steun. De liefde van onze hemelse Vader en Jezus Christus is het fijnste wat ik kan bedenken. Alleen zij kunnen ons eeuwig geluk geven. Ik kan me mijn leven niet zonder hen voorstellen!' □

HET GEZIN

De gezinseenheid is niet alleen het fundament van de samenleving en van de kerk, maar is ook fundamenteel voor onze hoop op het eeuwige leven.

Ouderling Henry B. Eyring

van het Quorum der Twaalf Apostelen

Sinds de herstelling van het evangelie van Jezus Christus door de profeet Joseph Smith heeft De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen tot 1995 slechts vier keer een proclamatie uitgegeven.¹ De meest recente kwam meer dan vijftien jaar na de vorige, waarin de vooruitgang werd beschreven die de kerk in haar 150 jaar geschiedenis had gemaakt. We kunnen dus begrijpen hoeveel belang onze hemelse Vader hecht aan het gezin, wat het onderwerp is van de vijfde proclamatie, die op 23 september 1995 is uitgegeven.²

Onze Vader houdt van zijn kinderen. Daarom zal Hij ons er niet naar laten raden wat het belangrijkste is in dit leven. En zal Hij niet voor ons verbergen wat onze aandacht verdient omdat het geluk tot stand kan brengen, noch wat door onze onverschilligheid verdriet kan veroorzaken. Soms zal Hij iemand dergelijke zaken rechtstreeks zeggen, door inspiratie. Maar bovendien zal Hij ons die belangrijke zaken door zijn dienstknechten zeggen. Om met de woorden van de profeet Amos te spreken, die lang geleden zijn opgetekend: 'Voorzeker, de Here Here doet geen ding, of Hij openbaart zijn raad aan zijn knechten, de profeten' (Amos 3:7). Hij doet dat zodat zelfs zij die geen inspiratie krijgen toch kunnen weten, als ze maar luisteren, dat hun de waarheid is gezegd en dat ze gewaarschuwd zijn.

De titel van de proclamatie over het gezin luidt: 'Het

gezin: een proclamatie aan de wereld – Het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.'

Drie aspecten van de titel zijn onze zorgvuldige overweging waard. Allereerst het onderwerp: het gezin. Ten tweede aan wie hij gericht is, wat de hele wereld is. En ten derde dat zij die de proclamatie doen degenen zijn die wij steunen als profeten, zieners en openbaarders. Dat alles betekent dat het gezin van zeer groot belang voor ons moet zijn, dat de inhoud van de proclamatie iedereen in de hele wereld van nut kan zijn, en dat de proclamatie valt onder de belofte van de Heer: '(. . .) hetzij gesproken door Mijn eigen stem, of door de stem Mijner dienstknechten, dat is hetzelfde' (LV 1:38).

Voordat we gaan kijken naar de tekst van de proclamatie, moeten we opmerken dat de titel ons vertelt hoe wij ons moeten voorbereiden op de woorden die daarna komen. Wij kunnen verwachten dat God ons niet zomaar wat interessante zaken over het gezin vertellen zal; Hij zal ons vertellen hoe een gezin moet zijn, en waarom. Verder weten we dat onze hemelse Vader en zijn Zoon, Jezus Christus, willen dat wij worden zoals Zij, zodat wij voor eeuwig in familieverband bij Hen kunnen wonen. Wij weten door de volgende uitspraak over hun bedoelingen dat dit waar is: 'Want zie, dit is Mijn werk en Mijn heerlijkheid – de onsterfelijkheid en het eeuwige leven van de mens tot stand te brengen' (Mozes 1:39).

'In het voorsterfelijke leven kenden en aanbaden de geestzonen en -dochters God als hun eeuwige Vader, en aanvaardden zijn plan waardoor zijn kinderen een stoffelijk lichaam konden krijgen en aardse ervaringen konden opdoen om vooruitgang te maken op weg naar volmaking en om uiteindelijk hun goddelijke bestemming als erfgenaam van het eeuwige leven te verwezenlijken.'

ELEKTRONISCHE AFBEELDINGEN: SCOTT WELTY, FOTO'S: CRAIG DIMOND, TENZU ANDERS
ANGEGEVEN. BLZ. 13: FOTO VAN GEZIN: MICHAEL MCKRAE, SCHILDERIJ: ROBERT T. BARRETT

**HET EEUWIGE LEVEN: EEN BESTEMMING
DIE BINNEN ONS BEREIK LIGT**

Het eeuwige leven houdt in dat wij worden zoals de Vader en dat wij voor altijd in familieverband en in geluk en vreugde leven. Dan wordt gelijk duidelijk dat wij hulp nodig hebben om te bereiken wat Hij voor ons wil, want dat gaat onze eigen macht te boven. En als we ons incapabel voelen, kunnen Zij het ons makkelijker maken om ons te bekeren en meer op de hulp van de Heer te vertrouwen. Het feit dat de proclamatie van toepassing is op de hele wereld – en dus op elke persoon en regering in de wereld – geeft ons de verzekering dat wij ons niet moeten laten overweldigen door ons gevoel dat wij incapabel zijn. Wie wij ook zijn, hoe moeilijk onze omstandig-

heden ook zijn, wij kunnen weten dat wat onze Vader van ons eist als wij in aanmerking willen komen voor de zegeningen van het eeuwige leven, niet boven onze vermogens zal zijn. Wat een jongeman lang geleden heeft gezegd toen hij met een schijnbaar onmogelijke opdracht geconfronteerd werd, is waar: '(. . .) ik weet, dat de Here geen geboden aan de kinderen der mensen geeft, zonder tevens de weg voor hen te bereiden, zodat zij zullen kunnen volbrengen, wat Hij hun gebiedt' (1 Nephi 3:7).

Het kan nodig zijn te bidden om te weten wat wij moeten doen. Als we eenmaal die kennis hebben, dan moeten we bidden met een vast voornemen om te gehoorzamen. Maar we kunnen te weten komen wat we moeten doen en de zekerheid krijgen dat de Heer de weg voor ons bereid heeft. Bij het lezen van de proclamatie over het gezin mogen we verwachten – in feite móeten we het zelfs verwachten – dat we ingevingen krijgen aangaande wat we

'Heilige verordeningen en verbonden die in heilige tempels beschikbaar zijn, maken het mogelijk dat de mens in de tegenwoordigheid van God terugkeert en dat het gezin voor eeuwig verenigd wordt.'

moeten doen. En we kunnen erop vertrouwen dat wij in staat zijn om gehoor te geven aan die ingevingen.

De proclamatie begint met de volgende woorden: 'Wij, het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, verklaren plichtig dat het huwelijk tussen man en vrouw van Godswege is geboden en dat het gezin centraal staat in het plan van de Schepper voor de eeuwige bestemming van zijn kinderen.'

Laten we eens proberen ons voor te stellen dat we kleine kinderen zijn die deze woorden voor het eerst horen, en geloven dat ze waar zijn. Dat kan een nuttige houding zijn bij het lezen of horen van Gods woord, want Hij heeft ons gezegd: 'Voorwaar, Ik zeg u: Wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt als een kind, zal het voorzeker niet binnengaan' (Lucas 18:17).

Een klein kind zou zich veilig voelen te horen dat 'het huwelijk tussen man en vrouw van Godswege is geboden'. Het kind zou weten dat het verlangen om de liefde van zowel een vader als een moeder te hebben, die zich weliswaar van elkaar onderscheiden maar op de een of andere manier elkaar toch volmaakt aanvullen, bestaat omdat zo'n verlangen deel uitmaakt van het eeuwige systeem, het plan voor ons geluk. Het kind zou zich ook veiliger voelen met de kennis dat God de moeder en de vader zal helpen bij het oplossen van geschillen en ze zal helpen om elkaar lief te hebben, als ze zijn hulp slechts vragen en het zelf proberen. De gebeden van kinderen over de hele aarde zouden opgaan tot God in een smeekbede om zijn hulp voor ouders en gezinnen.

Lees nu eens op dezelfde manier, alsof wij kleine kinderen waren, de volgende woorden uit de proclamatie:

'Ieder mens – man en vrouw – is geschapen naar het beeld van God. Iedereen is een geliefde geestzoon of -dochter van hemelse Ouders, en als zodanig heeft iedereen een goddelijke aard en bestemming. Het geslacht is een essentieel kenmerk van bemands voorsterfelijke, sterfelijke en eeuwige identiteit en bestemming.

'In het voorsterfelijke leven kenden en aanbaden de geestzonen en -dochters God als hun eeuwige Vader, en aanvaardden zijn plan waardoor zijn kinderen een stoffelijk lichaam konden krijgen en aardse ervaringen konden opdoen om vooruitgang te maken op weg naar volmaking en om uiteindelijk hun goddelijke bestemming als erfgenaam van het eeuwige leven te verwezenlijken. Het goddelijk plan van gelukzaligheid maakt het mogelijk dat familiebanden ook na de dood blijven bestaan. Heilige verordeningen en verbonden die in heilige tempels beschikbaar zijn, maken het mogelijk dat de mens in de tegenwoordigheid van God terugkeert en dat het gezin voor eeuwig verenigd wordt.'

Als wij die waarheden begrijpen, zou het makkelijker voor ons moeten worden om ons te voelen als een klein kind, niet alleen bij het lezen van de proclamatie, maar gedurende ons hele leven, want wij zijn *echt* kinderen – maar in welk gezin en van welke ouders?! Wij kunnen ons wel indenken hoe wij waren, langer dan we ons kunnen voorstellen, zoon en dochter die in ons hemels thuis omgingen met Ouders die ons kenden en liefhadden. Wij weten ook dat wij in de voorsterfelijke wereld mannen en vrouwen waren met unieke gaven die voortvloeiden uit onze sekse, en dat de gelegenheid om te trouwen en één te worden nodig was om eeuwig geluk te verkrijgen. Maar nu wij hier zijn, kunnen we ons indenken dat wij na de dood weer thuis zullen zijn op die heerlijke plek bij onze hemelse Ouders, niet meer als

FOTOGRAF. WELDEN ANDERSEN

slechts zoon en dochter, maar ook als man en vrouw, vader en moeder, grootvader en grootmoeder, voor eeuwig met elkaar verbonden in liefhebbende families.

Met dat beeld in gedachten kunnen we nooit in de verleiding komen te denken: 'Misschien zal het eeuwige leven mij niet bevallen. Misschien zal ik in het leven na de dood net zo gelukkig zijn op een andere plek, want heb ik niet gehoord dat zelfs de laagste koninkrijken mooier zullen zijn dan alles wat we hier op aarde hebben?'

Om zo'n houding tegen te gaan, moeten we het doel van het eeuwige leven niet alleen in gedachten hebben, maar ook in ons hart. Wat wij willen bereiken, is het eeuwige leven in familieverband. Wij willen dat niet slechts als het toevallig zo uitkomt, noch willen wij iets dat het eeuwige leven slechts lijkt te benaderen. Wij willen het eeuwige leven, wat dat ook mag kosten aan inzet, verdriet en opoffering. Dus als we in de verleiding komen om alleen maar op het eeuwige leven te hopen in plaats van er doelgericht en vastberaden naartoe te werken, kunnen we aan een gebouwen denken dat ik onlangs zag.

Ik was in Boston (Massachusetts). Uit nostalgie liep ik naar het kosthuis waar ik woonde toen ik Kathleen leerde kennen, die nu mijn vrouw is. Dat was lang geleden, dus ik verwachtte het huis in een vervallen toestand aan te treffen. Maar tot mijn verbazing zat het goed in de verf en zag het er uit alsof het uitgebreid gerenoveerd was. Ik herinnerde me de voordelige regeling die de eigenaars studenten aanboden. Ik had mijn eigen, grote kamer met bad, meubilair, beddengoed, kamermeisjesservice, zes uitgebreide ontbijten en vijf geweldige warme maaltijden per week, en dat alles voor een minimale vergoeding. Beter nog, de maaltijden waren groot en waren met zoveel kunde klaargemaakt dat wij de kostvrouw liefkozend 'Ma Soper' noemden. Ik besef nu dat ik mevrouw Soper niet genoeg bedankt heb, noch meneer Soper en hun dochter, want het moet een aardige last zijn geweest om doordeweeks elke avond twaalf alleenstaande mannen te eten te hebben.

Nou mag dit oude kosthuis dan de grootste kamers hebben gehad, de beste service en de beste kostgangers, maar we zouden daar niet langer hebben willen wonen dan een korte tijd. Het zou er mooier kunnen zijn dan we ons konden voorstellen, maar we zouden er toch niet voor altijd willen wonen als vrijgezel, als we zelfs maar de vaagste herinnering of de minste voorstelling zouden

hebben van een gezin met geliefde ouders en kinderen, zoals het gezin waaruit we naar deze aarde gingen en het gezin dat onze bestemming is om te stichten en voor altijd in te leven. Er is slechts één plek in de hemel waar er gezinnen zullen zijn: de hoogste graad van het celestiale koninkrijk. Dat is de plek waar we heen willen.

Een kind dat hoort en gelooft wat er in de proclamatie staat over gezinnen die voor eeuwig verenigd worden, zou zijn leven lang zoeken naar een tempel waar men door verordeningen en verbonden een gezinsrelatie tot na de dood kan laten voortduren. Dat kind zou er ook naar gaan streven om het waardig te zijn, en zou zich er op andere manieren op voorbereiden om een potentiële partner aan te trekken die dergelijke verordeningen ook waardig is. Uit de proclamatie wordt duidelijk dat men de een of andere soort vervolmakende ervaringen moet doormaken om in aanmerking te komen voor die zegeningen. Een kind zal misschien niet meteen aanvoelen dat vaste voornemens en grotere inzet slechts een wankel soort vooruitgang in de richting van volmaking kunnen opleveren, maar zou dat spoedig leren. Er is echt extra hulp nodig.

Verder zullen er met de jaren verleidingen komen om van alles te doen wat schuldgevoelens oproept. Ieder kind zal op een dag die gewetenswroeging voelen, zoals wij allemaal hebben. En zij die dit onbetaalbare schuldgevoel hebben en het niet van zich af kunnen schudden, kunnen wanhopig doordat zij aanvoelen dat het eeuwige leven een vooruitgang naar volmaking vereist die gewoon teveel voor ze is. U en ik moeten ons dus vast voornemen om altijd te spreken met mensen die nog niet weten wat wij weten over het totstandkomen van volmaking. Wij doen dat omdat wij weten dat zij eens zullen willen wat wij willen. Dan zullen zij beseffen dat wij hun broeder of zuster waren en dat wij de weg naar het eeuwige leven kenden. Het is niet moeilijk om een zending actief lid te zijn als u denkt aan dat moment in de toekomst waarop zij en wij alles zullen zien zoals het werkelijk is.

DE HEILIGE AARD VAN EEN MENSENLEVEN

Enkele andere woorden in de proclamatie zullen voor ons een bijzondere betekenis hebben vanwege onze kennis van het eeuwige leven. Het zijn de volgende twee alinea's:

'Het eerste gebod dat God aan Adam en Eva gaf, had betrekking op hun vermogen om als man en vrouw kinderen te krijgen. Wij verklaren dat Gods gebod aan

zijn kinderen om zich te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen van kracht blijft. Wij verklaren ook dat God geboden heeft dat het heilige voortplantingsvermogen alleen gebruikt mag worden tussen een man en een vrouw die wettig met elkaar gehuwd zijn.

'Wij verklaren dat de manier waarop het sterfelijk leven tot stand komt door God is voorgeschreven. Wij bevestigen de heiligheid van het leven en het belang ervan in Gods eeuwige plan.'

Als een kind die woorden zou geloven, dan zou het met gemak de vergissingen zien in de redenatie van sommige volwassenen. Bijvoorbeeld: schijnbaar wijze en machtige mensen zeggen dat de armoede en hongersnood in de wereld veroorzaakt wordt door een te groot aantal mensen in sommige delen van de wereld, of door een te grote wereldbevolking in het algemeen. Met grote gedrevenheid pleiten zij voor geboortebeperving, alsof dat de mensen gelukkig zou maken. Een kind dat de proclamatie gelooft, weet dat dit niet waar kan zijn, zelfs nog voordat het heeft gehoord wat de Heer door zijn profeet Joseph Smith heeft gezegd: 'Want de aarde is vol, en er is genoeg en overvloedig; ja, Ik heb alles bereid, en heb de mensenkinderen toegestaan naar eigen willen te handelen' (LV 104:17).

Een kind kan zien dat onze hemelse Vader man en vrouw niet zou gebieden om te trouwen en zich te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen als de kinderen die zij uitnodigden om naar het sterfelijk leven te komen de aarde zouden uitputten. Aangezien er genoeg en overvloedig is, is de vijand van het geluk van de mens en de oorzaak van armoede en hongersnood niet de geboorte van kinderen. Het is het feit dat de mensen niet met de aarde doen wat God hun zou leren te doen als ze het maar zouden vragen en het zouden gehoorzamen, want het is hun toegestaan naar eigen willen te handelen.

Wij zouden ook zien dat het gebod om kuis te zijn, om

het voortplantingsvermogen alleen binnen het huwelijk te gebruiken, niet een beperkend gebod is, maar juist een dat onze mogelijkheden verruimt en ons verhoogt. Kinderen zijn het erfdeel des Heren voor ons in dit leven en in de eeuwigheid. Het eeuwige leven houdt niet alleen in dat wij voor altijd de nakomelingen uit dit leven hebben. Het houdt ook in eeuwig nakomelingschap te hebben. Dat is de beschrijving van wat diegenen van ons wacht die als man en vrouw in de tempel gehuwd zijn door een dienstknecht van God die het gezag bezit om ons de heilige verordeningen ter verzegeling aan te bieden. Dit zijn de woorden van de Heer:

'(. . .) het [zal] hun in alle dingen in tijd en door alle eeuwigheid geschieden, zoals Mijn dienstknecht het op hen heeft bevestigd; en dit zal ten volle van kracht zijn, wanneer zij uit de wereld zijn; en zij zullen de engelen en de goden, die daar zijn geplaatst, voorbijgaan naar hun verhoging en heerlijkheid in alle dingen, zoals op hun hoofd is verzegeld, welke heerlijkheid voor eeuwig een volheid is en een voortzetting van de nakomelingschap zal zijn.

'Dan zullen zij goden zijn, omdat zij geen einde hebben; daarom zullen zij van eeuwigheid tot eeuwigheid zijn' (LV 132:19-20).

Nu begrijpt u waarom onze Vader in de hemel zo'n hoge norm voor ons stelt in het gebruik van ons voort-

'Het eerste gebod dat God aan Adam en Eva gaf, had betrekking op hun vermogen om als man en vrouw kinderen te krijgen.'

FOTOGRAAF: CRAIG DIMOND

plantingsvermogen, dat ten grondslag ligt aan het eeuwige leven. De Heer Jezus Christus heeft ons gezegd wat het eeuwige leven waard is: 'En indien gij Mijn geboden onderhoudt, en tot het einde toe volhardt, zult gij het eeuwige leven hebben, welke gave de grootste van alle gaven Gods is' (LV 14:7).

Wij kunnen begrijpen waarom onze hemelse Vader ons gebiedt het leven te respecteren en om de machten heilig te houden die het voortbrengen. Als wij dat respect in dit leven al niet op kunnen brengen, hoe kan onze Vader het ons dan geven in de eeuwigheid? Het gezinsleven op aarde is het klaslokaal waarin wij ons voorbereiden op het leven in de eeuwigheid. En ons de

'God [heeft] geboden [. . .] dat het heilige voortplantingsvermogen alleen gebruikt mag worden tussen een man en een vrouw die wettig met elkaar gehuwd zijn.'

gelegenheid bieden op het gezinsleven daar was en is het doel van de schepping. Daarom is de komst van Elia als volgt beschreven: 'En hij zal de aan de vaders gemaakte beloften in het hart der kinderen planten, en het hart der kinderen zal zich tot hun vaders wenden. Indien het niet zo ware, zou de ganse aarde bij Zijn komst volslagen worden verwoest' (Geschiedenis van Joseph Smith 1:39).

Voor sommigen van ons zal de proef in het klaslokaal van het sterfelijk leven zijn om met heel ons hart in dit leven naar een huwelijk en kinderen te verlangen, maar die pas laat of helemaal niet te krijgen. Maar zelfs een dergelijk verdriet kan door een rechtvaardige en liefhebbende Vader en zijn Zoon, Jezus Christus, worden omgezet in een zegening. Niemand die vol geloof en met heel zijn hart naar de zegeningen van het eeuwige leven streeft, zal die zegeningen worden ontzegd. En hoe groot zal onze vreugde en hoeveel sterker zal onze waardering dan zijn – als wij hier in geduld en geloof volhard hebben.

GELUKKIG WORDEN IN HET GEZIN

In de proclamatie wordt onze scholing hier voor het gezinsleven beschreven:

'Man en vrouw hebben de plechtige taak om van elkaar en van hun kinderen te houden, en voor elkaar en hun kinderen te zorgen. "Kinderen zijn een erfdeel des Heren" (Psalm 127:3). Ouders hebben de heilige plicht om hun kinderen in liefde en rechtschapenheid op te voeden, te voorzien in hun stoffelijke en geestelijke behoeften, ze te leren dat ze elkaar moeten liefhebben en helpen, de geboden van God moeten naleven en gezagsgetrouwe burgers behoren te zijn, waar ze zich ook mogen bevinden. De echtgenoten – de moeders en vaders – zullen door God verantwoordelijk worden gehouden voor het nakomen van deze verplichtingen.

'Het gezin is door God ingesteld. Het huwelijk van man en vrouw is van essentieel belang in zijn eeuwige plan. Kinderen hebben er recht op om binnen het huwelijk geboren te worden, en te worden opgevoed door een vader en een moeder die de huwelijksgelofte met volledige trouw eren. De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen. Een

geslaagd huwelijk en een hecht gezin worden gegrondvest op en in stand gehouden met de beginselen van geloof, gebed, bekering, vergeving, respect, liefde, mededogen, werk en gezonde ontspanning. Volgens het goddelijk plan behoort de vader zijn gezin met liefde en in rechtschapenheid te presiden. Hij heeft tot taak te voorzien in de behoeften en de bescherming van zijn gezin. De taak van de moeder is op de eerste plaats de zorg voor de kinderen. Vader en moeder hebben de plicht om elkaar als gelijkwaardige partners met deze heilige taken te helpen. Invalideiteit, overlijden of andere omstandigheden kunnen individuele aanpassing noodzakelijk maken. Andere families behoren zodanig steun te verlenen.'

Die twee alinea's staan vol praktische zaken. Er zijn zaken die wij nu kunnen gaan doen met betrekking tot het zorgen voor de geestelijke en materiële noden van een gezin. En er zijn zaken die wij nu kunnen doen om ons voor te bereiden, lang voordat de behoefte zich voordoet, zodat wij gemoedrust kunnen hebben, in de wetenschap dat wij alles hebben gedaan wat wij kunnen.

Om te beginnen kunnen we besluiten plannen te maken om te slagen, niet om te falen. Wij worden dagelijks bedolven onder statistieken, in een poging om ons te overtuigen dat een gezin dat bestaat uit een liefhebbende vader en moeder, die hun kinderen liefhebben en onderrichten en verzorgen op de wijze zoals de proclamatie aangeeft, zogenaamd aan het uitsterven zou zijn. U hebt genoeg bewijzen in uw eigen gezin om te weten dat soms het gezin van rechtschapen mensen uit elkaar getrokken wordt door omstandigheden die zij niet in de hand hebben. Er is moed en geloof voor nodig om plannen te maken voor wat God u

voorhoudt als het ideaal, in plaats van wat u door omstandigheden zou kunnen worden opgedrongen.

Aan de andere kant zijn er belangrijke redenen waarom plannen maken om te falen het falen waarschijnlijker kan maken en het ideale minder waarschijnlijk. Overweeg als voorbeeld eens deze twee geboden die bij elkaar horen: '(. . .) de vader (. . .) heeft tot taak te voorzien in de behoeften (. . .) van zijn gezin' en 'De taak van de moeder is op de eerste plaats de zorg voor de kinderen'. In de wetenschap hoe moeilijk dat kan zijn, zou een jonge man voor een carrière kunnen kiezen op basis van de vraag hoeveel geld hij ermee zou kunnen verdienen, ook al zou dat inhouden dat hij niet genoeg thuis zou zijn om een gelijkwaardige partner te zijn. Daardoor heeft hij al besloten dat hij waarschijnlijk niet kan doen wat het beste zou zijn. Een jonge vrouw zou zich kunnen voorbereiden op een carrière die niet past bij haar voornaamste taak als verzorgster van haar kinderen. Ze kan denken dat dit gerechtvaardigd wordt door de kans dat ze niet zal huwen, geen kinderen zal krijgen of alleen zal overblijven en voor zichzelf zal moeten zorgen. Of kan besluiten haar opleiding niet op het evangelie te laten aansluiten, noch op de nuttige kennis van de wereld die ze nodig heeft bij de zorg voor een gezin. Het kan ook gebeuren dat ze niet beseft dat ze in het gezin de meest hoogstaande en beste manier vindt om haar talenten en haar opleiding te gebruiken. Zo kan het gebeuren dat een jonge man en een jonge vrouw die dergelijke plannen maken waarschijnlijk niet krijgen wat het beste is voor hun gezin.

Natuurlijk doen ze er allebei verstandig aan om te denken aan de fysieke behoeften van hun toekomstige gezin. De kosten van de aankoop van een huis lijkt, in verhouding tot het gemiddelde salaris, alleen maar te stijgen, en het lijkt moeilijker te worden om een baan te houden. Maar er zijn andere manieren waarop de jonge man en de jonge vrouw eraan kunnen denken om dat toekomstige gezin te onderhouden. Het inkomen is daar slechts een onderdeel van. Hebt u weleens gemerkt dat echtparen die kampen met een tekort aan geld wegen vinden om hun gezinsinkomen voortdurend te laten stijgen? Maar dat ze er al gauw achter komen dat het tekort blijft, ondanks de hoogte van hun inkomen? Er is een oude formule die ongeveer zó luidt: Is je inkomen vijf en je uitgaven zes: ellende. Is je inkomen vier en je uitgaven drie: geluk.

Of de jonge man in het onderhoud kan voorzien en, na zijn werk, op een redelijke tijd naar huis kan naar zijn gezin, en of de jonge vrouw aanwezig kan zijn om voor de kinderen te zorgen, hangt net zozeer af van hoe zij leren hun geld uit te geven als van hoe zij leren het te verdienen. President Brigham Young heeft het als volgt gezegd, waarbij hij in feite net zo goed tot ons sprak als tot de mensen in zijn tijd: 'Als u rijk wilt worden, spaar dan wat u krijgt. Een dwaas kan geld verdienen; maar slechts een wijs man kan het sparen en het gebruiken tot zijn eigen voordeel. Ga vervolgens aan het werk, spaar alles, en maak uw eigen hoeden en kleding.'³

In de huidige wereld zou president Young jonge echtparen niet zeggen dat ze hun eigen hoeden moeten maken, maar voorstellen om goed na te denken wat ze nu werkelijk nodig hebben op het gebied van auto's, kleding, recreatie, vakanties, en wat zij ooit aan hun kinderen

FOTOGRAF: JED CLARK

'Ouders hebben de heilige plicht om hun kinderen in liefde en rechtschapenheid op te voeden, te voorzien in hun stoffelijke en geestelijke behoeften, ze te leren dat ze elkaar moeten liefhebben en helpen, de geboden van God moeten naleven.'

zullen proberen te geven. En hij zou erop kunnen wijzen dat het verschil tussen wat de wereld beweert dat nodig is en wat kinderen werkelijk nodig hebben de marge in tijd zou kunnen zijn die een vader en moeder nodig zouden kunnen hebben voor hun kinderen om ze terug te brengen naar hun hemelse Vader.

Zelfs het zuinigste uitgavenpatroon en de zorgvuldigste beroepsplanning kunnen eventueel onvoldoende zijn om van succes verzekerd te zijn. Maar ze zouden genoeg kunnen zijn om ons de gemoedsrust te geven die wij krijgen door de wetenschap dat wij ons best hebben gedaan om onze kinderen te onderhouden en te verzorgen.

Er is nog een andere manier waarop we plannen kunnen maken om te slagen, ondanks de moeilijkheden die eventueel voor ons liggen. De proclamatie geeft ons een hoge norm bij het beschrijven van onze plicht om onze kinderen te onderrichten. We moeten ze op de een of andere manier leren van elkaar te houden, elkaar te dienen, de geboden te onderhouden en gezagsgetrouwe burgers te worden. Als wij aan fijne gezinnen denken die dat niet gehaald hebben, en er zijn er maar weinig die dat niet in de loop van een of twee generaties halen, dan zouden we de moed kunnen verliezen.

Wij kunnen niet bepalen wat anderen kiezen. Daarom kunnen we onze kinderen niet de hemel indwingen, maar we kunnen wel bepalen wat wij zelf doen. En wij kunnen besluiten dat wij alles zullen doen wat in ons vermogen ligt om de machten des hemels af te roepen over ons gezin dat wij zo graag voor altijd willen hebben.

Er ligt voor ons een sleutel besloten in de proclamatie: 'De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen.'

Waardoor is de kans het grootst dat de mensen in een gezin elkaar dienen en liefhebben, de geboden van God onderhouden, en de wet gehoorzamen? Het is meer dan ze alleen het evangelie leren. Het is ze het woord van God laten horen en het ze in geloof laten beproeven. Als ze dat doen, zal hun houding dusdanig veranderd worden dat dit het geluk voortbrengt dat zij nastreven. De volgende woorden van Mormon beschrijven precies in hoeverre die verandering de logische vrucht is van het naleven van het evangelie van Jezus Christus:

'En de eerste vrucht der bekering is de doop; en de doop komt door geloof, ter vervulling der geboden; en de

vervulling der geboden brengt vergeving van zonden;

'En de vergeving van zonden brengt zachtmoedigheid en nederigheid des harten; en op zachtmoedigheid en nederigheid des harten volgt de komst van de Heilige Geest, welke Trooster met hoop en volmaakte liefde vervult, welke liefde verblijft door ijverig te bidden, totdat het einde zal komen, wanneer alle heiligen bij God zullen wonen' (Moroni 8:25-26).

Als we onze kinderen voorbereiden op de doop, en als we het goed doen, dan bereiden we ze voor op het proces dat de uitwerking van de verzoening en de machten des hemels in hun leven zal activeren. Denk eens aan de verandering die wij allen nodig hebben. Wij hebben de Heilige Geest nodig om ons te vervullen met hoop en volmaakte liefde, zodat wij door ijverig gebed kunnen volharden. En dan kunnen we voor altijd in gezinsverband bij God wonen. Hoe kan de Heilige Geest tot ons komen? Door de eenvoudige belofte die Mormon beschreef aan zijn zoon Moroni. Geloof in Jezus Christus tot bekering en vervolgens de doop door hen die het gezag daartoe bezitten, leidt tot de vergeving van zonden. Dat brengt zachtmoedigheid en nederigheid van hart voort. En dat stelt ons op zijn beurt in staat om de Heilige Geest bij ons te hebben, wat ons met hoop en volmaakte liefde vervult.

De proclamatie is voorzichtig in zijn beloften aangaande die gewenste liefde en geluk: 'De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen.' Mijn hart is enigszins verdrietig in de wetenschap dat velen die deze woorden lezen, omringd zullen zijn door hen die de leringen van Jezus Christus niet kennen of ze verloochenen. Zij kunnen alleen maar hun best doen. Maar zij kunnen dit in gedachten houden: een liefhebbende hemelse Vader weet in welk gezin ze zijn terechtgekomen, ook al is het er een met moeilijke omstandigheden. Zij kunnen weten dat er een weg voor hen bereid is om alles te doen wat nodig is om in aanmerking te komen voor het eeuwige leven. Misschien zien zij niet in hoe God hun die gave zou kunnen geven, noch met wie zij ervan zouden kunnen genieten. Maar toch staat de belofte van het evangelie van Jezus Christus vast:

'Maar weet, dat hij, die de werken der gerechtigheid doet, zijn loon zal ontvangen, namelijk vrede in deze wereld en het eeuwige leven in de komende wereld.

'Ik, de Here, heb het gesproken, en de Geest geeft

getuigenis. Amen' (LV 59:23–24).

Die gemoedsrust krijgen wij door de verzekering dat de verzoening actief is in ons leven en door de hoop van het eeuwige leven die aan die verzekering ontspringt.

De proclamatie waarschuwt de mensen dat de gevolgen voor hen die niet luisteren naar deze waarheden rampzaliger zijn dan slechts gebrek aan gemoedsrust of geluk in dit leven. Hier is de profetische waarschuwing en de oproep tot actie waarmee de proclamatie besluit:

‘Wij waarschuwen degenen die het verbond van huwelijksrouw schenden, hun partner of kinderen misbruiken, of hun taken in het gezin niet nakomen, dat zij op een dag aan God rekenschap moeten afleggen. Verder waarschuwen wij ervoor dat het verval van het gezin de rampen voor personen, gemeenschappen en volken tot gevolg zal hebben die de profeten van vroeger en nu voorzeggd hebben.

‘Wij doen een beroep op burgers en overheidsdienaren met verantwoordelijkheidsbesef overal ter wereld om maatregelen te bevorderen die erop gericht zijn het gezin als fundamentele eenheid van de maatschappij te handhaven en te versterken.’

De gezinseenheid is niet alleen het fundament van de samenleving en van de kerk, maar is tevens onze hoop op het eeuwige leven. In het gezin, de kleinste eenheid, beginnen wij datgene te doen wat zich zal verbreiden door de kerk en de wereld. En dat doen wij vervolgens ook in families die voor eeuwig aaneengesmeed zijn door verbonden en getrouwheid. Wij kunnen nu beginnen ‘om maatregelen te bevorderen die erop gericht zijn het gezin als fundamentele eenheid van de maatschappij te handhaven en te versterken.’ Ik bid dat wij dat zullen doen. Ik bid dat u zult vragen: ‘Vader, hoe kan ik mij daarop voorbereiden?’ Vertel Hem hoe graag u wilt ontvangen wat Hij u wil geven. U zult ingevingen krijgen. En als u ernaar handelt, beloof ik u de hulp van de machten des hemels.

Ik getuig dat onze hemelse Vader leeft, dat wij als geest bij Hem hebben gewoond, en dat het eenzaam voor ons zou zijn om in het hiernaamaals ergens anders

te wonen dan bij Hem. Ik getuig dat Jezus Christus onze Heiland is, dat Hij door te lijden voor de zonden van ons allen, de veranderingen in u en mij mogelijk heeft gemaakt die ons het eeuwige leven kunnen geven. Ik getuig dat de Heilige Geest ons kan vervullen met hoop en volmaakte liefde. En ik getuig dat de verzegelbevoegdheid, die aan Joseph Smith is gegeven, en die nu in het bezit is van president Gordon B. Hinckley, ons in een gezin kan samenbinden en ons het eeuwige leven geven, als wij in geloof alles doen wat wij kunnen. □

NOTEN

1. De eerste vier proclamaties staan in *Encyclopedia of Mormonism*, bezorgd door Daniel H. Ludlow, 5 delen (1992), deel 3, blz. 1151-1157.

2. *Zie Ensign*, november 1995, blz. 102; *De Ster*, oktober 1998, blz. 24.

3. In *Journal of Discourses*, deel 11, blz. 301.

‘De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen.’

HET GEZIN

EEN PROCLAMATIE AAN DE WERELD

HET EERSTE PRESIDIUM EN DE RAAD DER TWAALF APOSTELN VAN
DE KERK VAN JESUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

Wij, het Eerste Presidium en de Raad der Twaalf Apostelen van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, verklaren plechtig dat het huwelijk tussen man en vrouw van Godswege is geboden en dat het gezin centraal staat in het plan van de Schepper voor de eeuwige bestemming van zijn kinderen.

Ieder mens – man en vrouw – is geschapen naar het beeld van God. Iedereen is een geliefde geestzoon of -dochter van hemelse Ouders, en als zodanig heeft iedereen een goddelijke aard en bestemming. Het geslacht is een essentieel kenmerk van iemands voorsterfelijke, sterfelijke en eeuwige identiteit en bestemming.

In het voorsterfelijke leven kenden en aanbaden de geestzonen en -dochters God als hun eeuwige Vader, en aanvaardden zijn plan waardoor zijn kinderen een stoffelijk lichaam konden krijgen en aardse ervaringen konden opdoen om vooruitgang te maken op weg naar volmaking en om uiteindelijk hun goddelijke bestemming als erfgenaam van het eeuwige leven te verwezenlijken. Het goddelijk plan van gelukzaligheid maakt het mogelijk dat familiebanden ook na de dood blijven bestaan. Heilige verordeningen en verbonden die in heilige tempels beschikbaar zijn, maken het mogelijk dat de mens in de tegenwoordigheid van God terugkeert en dat het gezin voor eeuwig verenigd wordt.

Het eerste gebod dat God aan Adam en Eva gaf, had betrekking op hun vermogen om als man en vrouw kinderen te krijgen. Wij verklaren dat Gods gebod aan zijn kinderen om zich te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen van kracht blijft. Wij verklaren ook dat God geboden heeft dat het heilige voortplantingsvermogen alleen gebruikt mag worden tussen een man en een vrouw die wettig met elkaar gehuwd zijn.

Wij verklaren dat de manier waarop het sterfelijke leven tot stand komt door God is voorgeschreven. Wij bevestigen de heiligheid van het leven en het belang ervan in Gods eeuwige plan.

Man en vrouw hebben de plechtige taak om van elkaar en van hun kinderen te houden, en voor elkaar en hun kinderen te zorgen. 'Kinderen zijn een erfdeel des Heren' (Psalm 127:3). Ouders hebben de heilige plicht om hun kinderen in liefde en rechtschapenheid op te voeden, te voorzien in hun stoffelijke en geestelijke behoeften, ze te leren dat ze elkaar

moeten liefhebben en helpen, de geboden van God moeten naleven en gezagsgetrouwe burgers behoren te zijn, waar ze zich ook mogen bevinden. De echtgenoten – de moeders en vaders – zullen door God verantwoordelijk worden gehouden voor het nakomen van deze verplichtingen.

Het gezin is door God ingesteld. Het huwelijk van man en vrouw is van essentieel belang in zijn eeuwige plan. Kinderen hebben er recht op om binnen het huwelijk geboren te worden, en te worden opgevoed door een vader en een moeder die de huwelijksbelofte met volledige trouw eren. De kans op een gelukkig gezinsleven is het grootst als de leringen van de Heer Jezus Christus eraan ten grondslag liggen. Een geslaagd huwelijk en een hecht gezin worden gegrondvest op en in stand gehouden met de beginselen van geloof, gebed, bekering, vergeving, respect, liefde, mededogen, werk en gezonde ontspanning. Volgens het goddelijk plan behoort de vader zijn gezin met liefde en in rechtschapenheid te presiden. Hij heeft tot taak te voorzien in de behoeften en de bescherming van zijn gezin. De taak van de moeder is op de eerste plaats de zorg voor de kinderen. Vader en moeder hebben de plicht om elkaar als gelijkwaardige partners met deze heilige taken te helpen. Invaliditeit, overlijden of andere omstandigheden kunnen individuele aanpassing noodzakelijk maken. Andere familieleden behoren zonodig steun te verlenen.

Wij waarschuwen degenen die het verbond van huwelijksrouw schenden, hun partner of kinderen misbruiken, of hun taken in het gezin niet nakomen, dat zij op een dag aan God rekenschap moeten afleggen. Verder waarschuwen wij ervoor dat het verval van het gezin de rampen voor personen, gemeenschappen en volken tot gevolg zal hebben die de profeten van vroeger en nu voorzegd hebben.

Wij doen een beroep op burgers en overheidsdienaren met verantwoordelijkheidsbesef overal ter wereld om maatregelen te bevorderen die erop gericht zijn het gezin als fundamentele eenheid van de maatschappij te handhaven en te versterken. □

Deze proclamatie heeft president Gordon B. Hinckley voorgelezen als onderdeel van zijn toespraak, gehouden tijdens de algemene bijeenkomst van de zustershuilvereniging in Salt Lake City (Utah) op 23 september 1995.

De ouderlingen van de gemeente Den Bosch; vooraan rechts de gemeentepresident

's-Hertogenbosch: zaaien en oogsten

's-Hertogenbosch te midden van de Meierij, was ooit een jachtplaats van de hertogen van Brabant. Nu is Den Bosch metropool van bedrijvigheid en levenslust. De stad kent een godsdienstig verleden, hetgeen zijn sporen in de stad heeft nagelaten; algemeen bekend is dat in 1559 's-Hertogenbosch een bisschopelijke zetel werd. Vandaar dat tegenwoordig

nog steeds 80 procent katholiek is. Bij een eerste poging het herstelde evangelie te verbreiden, waren er reeds enkelen die zich wilden bekeren en besloten zich te laten dopen. Er werd een kleine gemeente gesticht. Deze bestond uit Amerikanen van de vliegbasis Volkel en Nederlandse gezinnen. Er waren genoeg mensen om een gemeente

De zusters van de zustershulpvereniging

Een aantal kinderen van het jeugdwerk, met een van hun leidsters

levensvatbaar te maken. De eerste gemeentepresident was Carlo Bos. Dat was in de jaren zeventig.

De doelstellingen van de gestichte gemeente waren: zorgen voor de leden en het evangelie in het hart planten. In de eerste opzet gingen ook er ook wat zaken minder vlot. Dat is ook te verwachten in een omgeving die niet zit te wachten op een 'vreemde' godsdienst. Na enkele jaren werd de gemeente opgeheven. De leden werden verdeeld over Nijmegen, Eindhoven en Bre-

da. Toch lag het werk in de omgeving niet stil, en op de achtergrond werd wel degelijk zendingswerk verricht.

Door de bezielende kracht van de president van de gemeente Nijmegen, Hans Noot, en onder anderen Han Linders, werden minder-actieven door middel van huisonderwijs geheractiveerd. Hierdoor steeg het aantal leden in en rond Den Bosch zodanig dat het mogelijk werd weerderom een gemeente te starten. Dat was het geval in november 1994.

De jonge gemeente Den Bosch startte met ongeveer 21 actieve leden. Nu, in 1998, zijn dat er wel 60. Dat is een gestage groei. Het zijn voor een groot gedeelte toch nieuwe leden. Het aantal van 14 dopelingen in de afgelopen 4 jaar getuigt van het werk dat is verricht. Verscheidene mensen vonden de weg terug via heractivering.

Hierdoor kan men spreken over goed zendingswerk. Ook het heractiveren van minder-actieven gaat nog steeds door. De sleutel tot de sterke groei in Den Bosch ligt volgens het gemeentepresidium in de zorg voor het individu. Alle organisaties, roepingen, activiteiten en vergaderingen worden afgestemd op de behoeften en talenten van personen. Daardoor heerst er een vriendelijke en vergevensgezinde geest.

De deelname aan activiteiten is bijzonder hoog, omdat iedereen zich betrokken en belangrijk voelt. Het huidige gemeentepresidium, met broeder Han Linders als gemeentepresident, heeft nog veel werk te verrichten.

Gelukkig zijn er dagelijks nog steeds goede zendelingen op pad: twee in Den Bosch en twee in Tilburg. Aan andere activiteiten, zoals huisonderwijs en huisbezoek, wordt veel aandacht besteed. De ZHV heeft regelmatig activiteiten voor de vrouwen in de gemeente, en ook het jeugdwerk bruijst van energie. De gemeente vergadert in een kleine accommodatie in de nabijheid van het station, in het souterrain van een kantoorgebouw aan de Boschveldweg. Maar veel mensen zouden er niet meer bij kunnen. Er wordt dan ook al uitgekeken naar een grotere vergaderruimte, maar voor nu lukt het nog in ons gezellige en huiselijke honk. Zo blijft men zich in Den Bosch sterk maken om de zorg voor de leden te vervullen. ■

Gerard Palmans

De Aäronische priesterschap en jongevrouwen met hun leiders

FOTOGRAFIE: MIKE VAN DOORN

Zusters op huisbezoek

Huisbezoek: 'Een grote, plechtige taak'

Tijdens een haardvuurvond heeft een priesterschapsleider de volgende vraag gesteld: 'Waarom kunnen we zien dat iemand tot het evangelie van Jezus Christus is bekeerd?'

Daar kwam een discussie uit voort. Als conclusie zei de leider: 'Ik ben van mening dat de duidelijkste indicatie hoe wij over Jezus Christus denken, de manier is waarop we met elkaar omgaan.'

Een fundamenteel teken van bekering is een duidelijke interesse in het welzijn van anderen. Na zijn bekering begon Enos 'naar het welzijn van [zijn] broeders, de Nephieten, te verlangen; daarom stortte [hij zijn] ganse ziel in gebed tot God voor hen uit' (Enos 1:9). Een kenmerkende eigenschap van de volgelingen van Christus is hun gewilligheid om 'elkander mededelende

naar hun noden en behoeften, zowel naar het stoffelijke als naar het geestelijke' (Mosiah 18:29).

Satan probeert ons ervan te weerhouden om dergelijke steun te verlenen; hij probeert ons van elkaar af te scheiden, geeft ons het gevoel dat we geen tijd voor elkaar hebben, en leidt ons af van het verkrijgen van een eigen getuigenis – en van het bestaan van anderen in het verkrijgen van hun getuigenis. Het huisbezoek is een antwoord op de pogingen van de tegenstander.

De leidsters van de zustershulpvereniging kunnen het huisbezoek verbeteren door:

- Te verkondigen dat we als volgelingen van Christus de taak hebben om voor elkaar te zorgen.
- Met een gebed in het hart de opdrachten uit te delen en de zusters te laten weten waarom zij zijn uit-

gekozen om voor de hun toegevoegde zusters te zorgen.

- Iedere zuster te laten begrijpen dat zij iets voor een ander kan betekenen.
- Iedere eerste zondag van de maand met de zusters over huisbezoek te praten.
- Liefdevolle en niet-veroordelende huisbezoeksgesprekken te houden.

President Hinkley heeft ons met de volgende woorden aangemoedigd: 'Sommigen van onze eigen mensen roepen in verdriet, lijden, eenzaamheid en angst om hulp. Wij hebben een grote en heilige taak om hun de hand te reiken en ze te helpen, ze op te richten, te voeden als ze honger hebben, en hun geest te voeden als ze honger naar waarheid en rechtvaardigheid' (*De Ster*, januari 1997, blz. 83). ■

De wekelijkse activiteitenavond

Vraagt u zich als jongevrouwenleidster af wat u iedere week op de activiteitenavond moet doen?

'Als u nederig om hulp vraagt, zult u de leiding en het inzicht ontvangen om dit werk te doen' (*Handboek jongevrouwenleidsters*, blz. 2). Deze raad geldt zowel voor de zondagse lessen als voor de wekelijkse activiteitenavond.

Als u op zoek bent naar inspiratie vergeet dan niet dat de wekelijkse activiteitenavond is bestemd om 'de beginselen die in de zondagse lessen worden geleerd en de waarden voor jongevrouwen' te versterken (*Handboek jongevrouwenleidsters*, blz. 7). De wekelijkse activiteitenavond is ook een goede gelegenheid om de meisjes huishoudelijke vaardigheden bij te brengen, alsmede waardering voor goede muziek, spreekvaardigheid, dansen, literatuur, en beeldende kunst.

Als u de activiteitenavond voorbereidt, moet u geestelijk openstaan voor de persoonlijke behoeften van de jongevrouwen. Neem bijvoorbeeld de volgende ideeën in overweging:

- Jongevrouwenleidsters merken op dat de kwaliteit van de toespraken van de jeugd tijdens de avondmaalsdienst verbeterd kan worden. Met de hulp van een deskundige kan het klaspresidium een workshop organiseren over de belangrijke elementen van een doelmatige toespraak.
- Een pasgedoopt bijenkorfmeisje heeft moeite om actief te blijven en

FOTOGRAFIE: ROBERT CASSEY

Jongevrouwen bakken taarten

heeft vriendinnen nodig. Haar adviseuse komt erachter dat ze van dansen houdt. Het klaspresidium vraagt of zij de andere meisjes een dansles kan geven.

Als u over de behoeften van de meisjes nadenkt, vergeet dan niet wat president Hinckley tegen de meisjes heeft gezegd: 'Er is iets goddelijks in ieder van jullie. (...) Je hoeft nooit het gevoel te hebben dat je zonder talenten bent geboren, of zonder de mogelijkheid om ze tot uitdrukking te brengen' (*De Ster*, juli 1995, blz. 91).

We hoeven niet te concurreren

met de aantrekkingskracht van de wereld – wij hebben veel meer te bieden dan de wereld ooit zal kunnen – de Geest van de Heer en de liefde van de leid(st)ers voor de jongelui. Gebruik deze voorsprong en zorg dat de activiteiten op een evangeliebeginsel zijn gebaseerd. Leer de jongevrouw, versterk hun getuigenis, ontwikkel leiderschap en talenten, verbeter de zondagse lessen, koester vriendschappen in een gezonde omgeving – en heb veel plezier. ■

Een fundering van geloof

Dit jaar brengen meer dan een miljoen kinderen in 143 landen hun liefde voor de Schriften tot uitdrukking tijdens de jaarlijkse presentatie in de avondmaalsdienst. We zijn dankbaar voor de getrouwe jeugdwerkpresidiums die de kinderen de beginselen van het thema van 1998 hebben bijgebracht: 'Ik weet dat de Schriften waar zijn' (98002 120). Door uw persoonlijke ervaringen en getuigenissen hebben de kinderen geleerd hoe zij de Schriften in hun leven kunnen gebruiken.

Kinderen zijn ontvankelijk voor de Geest en leren graag. Iedereen die werkzaam is in het jeugdwerk kan de kinderen op een eeuwige wijze beïnvloeden (zie LV 64:33). Uiteraard hebben de ouders de uiteindelijke verantwoording om hun kinderen in het evangelie te onderwijzen, maar het jeugdwerk kan een waardevolle aanvulling zijn. Het doel van het jeugdwerk is de kinderen het evangelie van Jezus Christus te leren en ze te helpen bij de naleving ervan. We willen naar de profeet luisteren en de kinderen bijbrengen dat ze iedereen vriendelijk en met respect moeten behandelen (zie Gordon B. Hinckley, *De Ster*, juli 1998, blz. 5).

Jeugdwerkpresidiums zullen van hun priesterschapsleiders exemplaren van het thema voor 1999 ontvangen: 'Geloof in de Heer Jezus Christus.' In het schema staan ideeën voor de participatieperiodes van de waardoor het geloof van de kinderen in Jezus Christus zal toenemen,

Jezus Christus en een groepje kinderen

ILLUSTRATOR: IEL PARSON

en waardoor ze naar dat geloof gaan handelen.

Wij danken u voor uw getrouwheid en voor het begrijpen van de heilige taak die u hebt om de kinderen in deze belangrijke beginselen te onderwijzen. Als u zich voorbereidt om de Heilige Geest te ontvangen door gebed, studie van de Schriften, en het naleven van de evangeliebe-

ginselen, zult u recht hebben op de inspiratie van de Geest (zie LV 42:14). Als u uw getuigenis aan de kinderen geeft, kan de Heilige Geest hun verstand en hart door uw toedoen verlichten, en hun het verlangen geven om de Heiland lief te hebben en te volgen. Deze fundering van geloof zal onze kinderen de nodige vrede en kracht schenken. ■

De herdenking van de zondagsschool

We staan aan de vooravond van de viering van het 150-jarig bestaan van de zondagsschool – de eerste en oudste onderwijsorganisatie binnen de kerk. Hoewel er de afgelopen 150 jaar nogal wat veranderingen hebben plaatsgevonden op het gebied van onderwijstechnieken en technologie, is het doel van de zondagsschool nog steeds hetzelfde – het evangelie van Jezus Christus leren en personen en gezinnen versterken.

Op zondag 9 december 1849 heeft Richard Ballantyne een groep kinderen bij hem thuis in Salt Lake City uitgenodigd om hen uit de Schriften te onderwijzen. Zijn doel was om hen in de school te vergaderen waar ze iets zouden leren, nl. (...) de goedheid van God, en het ware evangelie van verlossing dat door Jezus Christus is gegeven' (*Encyclopedia of Mormonism*, 4 delen [1992], deel 3, blz. 1424).

Vanaf het allereerste begin is de zondagsschool hard gegroeid. In het jubileumjaar 1899 werden er overal in de kerk vieringen gehouden om het belang van de organisatie te gedenken. Er werd een kistje met herinneringen gemaakt die na 50 jaar weer zou worden geopend.

In het kistje zat een brief van zondagsschoolleiders met de volgende woorden: 'Wij verzoeken u dringend dat wat er ook gebeurt (...) wat voor veranderingen zich de komende vijftig jaar ook zullen voordoen, het doel van de zondagsschool niet

De eerste zondagsschool

uit het oog zal worden verloren, namelijk: om de beginselen van het evangelie van Jezus Christus te leren; om van de leerlingen heiligen der laatste dagen te maken.'

In 1949 werd er nog een kistje samengesteld. Het kistje werd gemaakt van verschillende soorten hout uit verschillende delen van de wereld waar heiligen der laatste dagen wonen. Dit kistje met herinneringen zal in april 1999 in het openbaar worden geopend. Het staat tot

15 november 1998 in het Museum voor kerkgeschiedenis en kunst tentoongesteld.

Wij bevestigen opnieuw dat de zondagsschool een goed onderwijs tegenwoordig net zo belangrijk zijn als in het verleden, en dat personen en gezinnen zullen worden gesterkt in hun streven om het evangelie te begrijpen en na te leven als zij de Schriften bestuderen en volledig aan het programma van de zondagsschool deelnemen. ■

Extra ideeën voor de participatieperiode, oktober 1998

De volgende ideeën voor de participatieperiode zijn een aanvulling op de *Participatieperiode*. 'Ik kan nu al een zending zijn' op blz. 6-7 in *De Kinderster* van deze uitgave. De jeugdwerkleidsters gebruiken ze naar behoefte.

1. Laat de kinderen Romeinen 1:16 uit het hoofd leren. Zeg de tekst een paar keer op. Houd middenin de tekst op en laat een kind wat erop volgt aanvullen. Herhaal dit. Laat elk kind aan de beurt komen. Ga daarmee door totdat de kinderen het grootste deel van het opzeggen voor hun rekening nemen. Geef de kinderen een voorbeeld uit uw leven waarin u pal stond voor wat u gelooft. Leg uit dat als we een voorbeeld zijn voor anderen, we een zending zijn.
2. Nodig in overleg met de bisschop of gemeentepresident een paar teruggedeerde zendingen uit in de klas om een paar zendingsservaringen te vertellen, vooral die waarin mensen naar hen luisterden en de evangelieboodschap aanvaardden. Vraag hun ook door middel van voorbeelden aan te geven hoe kinderen kunnen helpen bij het zendingswerk (zoals een goed voorbeeld zijn of een vriendje uitnodigen naar de kerk of het jeugdwerk). Laat ieder kind een briefje schrijven of een tekening maken voor de zendingen die uit uw unit op zending zijn.
3. Laat de kinderen een wereldbol of -kaart zien en wijs aan waar ze wonen. Zeg dat er over de hele wereld kinderen van onze hemelse Vader wonen en wijs een paar plaatsen aan waar ook zendingelingen zijn. Maak de kinderen duidelijk dat onze hemelse Vader wil dat al zijn kinderen bekend raken met Jezus Christus en zijn evangelie. Daarom zijn er overal op aarde zendingen werkzaam. Laat de kinderen in een kring gaan zitten. Gooi een bonenzakje naar een kind en vraag het of het iets zou

kunnen zeggen over het evangelie tegen iemand die geen lid is van de kerk. Daarna kan het kind het bonenzakje naar iemand anders gooien. Ga hiermee door totdat iedereen een beurt heeft gehad.

4. Schrijf de volgende namen op blaadjes: Henoeh (Mozes 7:18-19, 62); Jona (Jona 1-3); Ammon (Alma 17-19; 26:8-13); Paulus (Handelingen 26:1-2, 22-29); Alma (Alma 8:8-32). Plak de namen op het bord. Speel 'Wie hoort er bij dit verhaal?' door kort het verhaal van elk van deze zendingen te vertellen zonder hun naam te noemen. Vraag na elk verhaal: 'Wie hoort er bij dit verhaal? Laat de kinderen de tekst opzoeken voor het antwoord. Zing 'De Kerk van Jezus Christus' (*Kinderliedjes*, blz. 48; *De Kinderster*, februari 1990, blz. 11). Laat de kinderen het dirigeren oefenen en leg uit dat zij misschien op zending wel eens zullen moeten dirigeren.

5. Gebruik Handelingen 10 als script voor de opvoering van het verhaal van Petrus en Cornelius. Wijs de kinderen de rollen van Petrus, Cornelius, Cornelius' knechten, Petrus' vrienden en een engel toe. Gebruik eenvoudige rekwietsen of naamplaatjes. Laat de kinderen het verhaal opvoeren terwijl iemand het verhaal opleest. Vraag de kinderen wat Petrus uit dit voorval geleerd heeft. Leg uit dat het Petrus in dit verhaal duidelijk werd dat het evangelie voor alle mensen was en niet alleen voor de Joden. Zeg de kinderen dat ook ons gevraagd is het evangelie aan alle mensen te brengen.
6. Zie voor meer ideeën: '150 jaar in het paradijs', *De Kinderster*, maart 1995, 4-6; 'Zendingssaad zaaien', *De Kinderster*, augustus 1995, 8-11; 'Jessica, het Boek van Mormon en broeder Law', *De Kinderster*, augustus 1997, 4-6. ■

Foster Parents Plan bedankt kerkleden voor bijdrage aan onderwijsproject Ecuador

Kerkleden uit alle delen van het land hebben van juli 1996 tot juli 1997 geld bij elkaar gebracht voor een onderwijsproject in Ecuador (Zuid-Amerika). In diverse wijken en gemeenten werden uiteenlopende manieren bedacht om dit doel te bereiken. Door middel van sponsoring, een rommelmarkt, een vossenjacht en andere activiteiten werd zo'n 5000 gulden ingezameld ten behoeve van een scholenbouwproject. Hierdoor kunnen meer kinderen naar school en zal de bevolking zich op den duur kunnen onworstelen aan het analfabetisme. Voor meer dan tienduizend kinderen betekent dat een stap op weg naar een betere toekomst.

Bij het verslag van dit project ontvangen we een brief van Foster Pa-

rents Plan waarin de kerk wordt bedankt voor de bijdrage aan dit project:

'In het afgelopen boekjaar hebben wij van u een financiële bijdrage mogen ontvangen. Mede dankzij uw gift was het voor Foster Parents Plan mogelijk om kleinschalige structurele hulpverleningsprojecten in Afrika, Azië en Midden- en Zuid-Amerika te realiseren. Met deze projecten kunnen wij kansarme kinderen een betere toekomst bieden. 'Nogmaals hartelijk dank voor uw bijdrage aan de verbetering van de leefomstandigheden van de kinderen en hun families in de ontwikkelingslanden. ■

'Met vriendelijke groet, w.g.
Sandra van der Velden'

Samenwerken in Alkmaar

Foto: Thietke Kluyweg

Jeugdwerk, jongevrouwen en ZHV genoten van een fijne ochtend samen

Waarin een kleine gemeente groot kan zijn – ZHV, jongevrouwen en jeugdwerk in Alkmaar hebben met toewijding samengewerkt om alle jongevrouwen en jeugdwerkkinde- ren van een eigen tas te voorzien, waarin ze hun exemplaren van de Schriften mee kunnen nemen naar de kerk. Dit samenwerkingsproject leverde, behalve een groot aantal handige tassen, een fantastisch ge-

voel van eenheid op. Enkele zusters hebben stof ingekocht, alles op maat geknipt en de stukken stof gestre- ken. Daarna besteedden de jonge- vrouwen twee avonden aan het ver- sieren van de tassen met textielverf. Ook de namen van alle toekomstige gebruikers werden erop geschild- erd. Op een andere dag hebben de kinderen van het jeugdwerk stuk- ken stof beschilderd.

Toen kwam het hoogtepunt: een feestochtend voor allemaal. Het ZHV-lokaal was in een heus atel- ier veranderd, waar de ZHV-zus- ters en de jongevrouwen de lappen stof omtoverden in tassen. Niemand hoefde zich zorgen te maken over de kinderen, want die hadden een fijne spelletjesochtend. Bovendien bakten ze heerlijke koeken, die iederen als tractatie bij de limonade kreeg.

Door deze bijzonder geslaagde ochtend zijn de onderlinge banden weer steviger geworden. Iedereen kijkt uit naar volgende samenwer- kingsprojecten, waarbij we dienst- baar kunnen zijn aan anderen en te- gelijkertijd de zegeningen mogen ontvangen van een geweldig goede geest. We hebben ervaren dat sa- menwerking ons sterker maakt en de eenheid in de gemeente doet groeien. En dát is wat we nodig heb- ben voor de opbouw van Zion: 'Zijt één; en indien gij niet één zijt, zijt gij de mijnen niet' (Leer en Verbonden 38:27). ■

Foto: Thietke Kluyweg

De zusters aan het werk in hun tijdelijke atelier, de ZHV-kamer van de gemeente Alkmaar

Karin Erkamp

DE KINDERSTER

VOOR DE KINDEREN VAN DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN • OKTOBER 1998

Susan L. Warner

Tweede raadgeefster in het algemeen presidium van het jeugdwerk

Uit een interview van Rebecca Todd

Als kind woonde ik met ons gezin in Californië. In 1947 reisden we naar Salt Lake City omdat het toen honderd jaar geleden was dat de pioniers daar aankwamen. We gingen naar de wijding van het monument dat 'This is the place' (Dit is de juiste plek) heet, en ik herinner mij nog goed hoe ik mij voelde toen ik naar het grote standbeeld van Brigham Young keek en de verhalen over de pioniers hoorde.

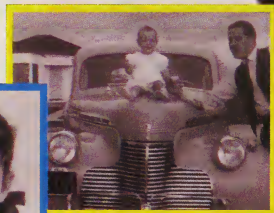
Toen mijn overgrootvader, Benjamin Lillywhite, nog heel jong was, werden zijn ouders in Engeland lid van de kerk en kwam het gezin naar Amerika. Toen ze in St. Louis aankwamen, stierven zijn vader en zijn kleine zusje aan cholera. Zijn moeder had niet genoeg geld om een kar te kopen om de rest van de tocht naar de Salt Lake Valley te maken, maar ze wilde dat haar zoon zo snel mogelijk bij de heiligen zou zijn. Dus stuurde zij de zes-jarige Benjamin met een ander gezin mee en liep hij onder hun leiding naar de vallei. Ik hoorde dat zijn schoenen onderweg helemaal versleten raakten en dat hij daarna zijn voeten met vossen verbond. Maar ondanks grote moeilijkheden, haalde hij het.

Als kind heb ik dit verhaal keer op keer gehoord. Ik hoorde van de opofferingen

van mijn voorouders en wilde graag net zoals zij worden. Ik wist dat mijn hemelse Vader er nu op vertrouwdde dat ik net zo moedig en getrouw zou zijn als zij waren geweest.

Toen wij in Californië woonden, waren mijn broer, één andere jongen en ik de enige leden van de kerk bij ons op de basisschool. Als lid van de kerk waren wij anders dan alle anderen. Terwijl andere kinderen op zaterdagmorgen tekenfilmpjes in de bioscoop gingen kijken, gingen wij naar het jeugdwerk (wat toen bij ons op zaterdag werd

Jaren van groei, van links naar rechts: zuster Warner als baby; vier jaar oud; bovenop de auto, vastgehouden door haar vader; te paard, een van haar lievelingsbezigheden.

gehouden). Als op zondag mijn vriendinnetjes naar het strand gingen, ging ons gezin naar de kerk.

Van kleins af aan wist ik dat ik een goed voorbeeld moest zijn omdat de meeste burens en vrienden geen lid van de kerk waren. Een van mijn lievelingsteksten staat in 1 Timoteüs 4:12: 'Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof en in reinheid.' Mensen letten altijd op ons gezin omdat zij wisten dat wij lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen waren. Ik wist dat onze Vader in de hemel erop vertrouwde dat ik een zending zou zijn door mijn voorbeeld. Dat geldt voor alle jeugdwerkkindeken. Je kunt een voorbeeld zijn voor je broertjes en zusjes, je vrienden en voor iedereen die op je let.

Toen ik negen jaar was, kwam ik iets heel belangrijks over onze hemelse Vader en gebed te weten. Ik was dol op paarden. Soms mocht ik van mijn vriendinnetjes wel eens op hun paard rijden en dan reden we door de sinaasappelboomgaarden. Maar ik wilde zo graag een eigen paard hebben.

Dat jaar werd er in een dorp vlakbij ons een nieuwe winkel geopend. Een van de feestelijkheden rond de opening bestond uit het verloten van een pony. Ik deed mee en bad elke dag dat ik zou winnen. Mijn hemelse Vader had altijd al mijn gebeden beantwoord en ik was ervan overtuigd dat hij dit gebed ook zou beant-

woorden. Ik regelde al van tevoren dat de pony bij een vriendinnetje in hun weide mocht staan. Ik schreef zelfs een brief aan mijn grootouders waarin ik vertelde over de pony die ik al gauw zou hebben.

Toen er geloot werd en de winnaar bekend werd gemaakt, was ik niet de winnaar. Ik was diep teleurgesteld en verdrietig. Mijn moeder zei liefdevol: 'Je moet niet denken dat onze hemelse Vader je gebeden niet heeft gehoord of beantwoord. Als je bidt, moet je altijd bedenken dat je Vader in de hemel je gebed zo beantwoordt als voor jou het beste is.' Onze hemelse Vader weet echt wat het beste voor ons is. Hij houdt van ons allemaal, en Hij hoort en beantwoordt onze gebeden.

In het jeugdwerk zingen wij soms: 'Je hoeft geen kar te trekken naar 'n plek heel ver van hier, of maandenlang te lopen, maar toch ben je pionier' ('Je bent een pionier', *Kinderliedjes*, blz. 138; *De Kinderster*, februari 1997, blz. 12-13). Mijn lieve vrienden, jullie kunnen een pionier zijn door te laten zien hoe het moet en door een voorbeeld voor anderen te zijn. Jullie brengen licht en geluk in de wereld als jullie moedig het goede kiezen. Jullie leiders houden van jullie en bidden voor jullie. Onze hemelse Vader en Jezus Christus houden van jullie en rekenen op jullie. Jullie zijn de pioniers voor wie jullie kinderen dankbaar zullen zijn, en zij zullen jullie voorbeeld volgen. □

In het midden: het monument 'This is the place' Van links naar rechts: op tien-jarige leeftijd; zuster Warner (rechts) met haar zusje (midden) en een vriendinnetje; in 1985 met haar man, Terry, en hun tien kinderen.

DIERBARE HEILAND

Eensoudig, maar met gevoel $\text{♩} = 84-96$

Chords: D, Em, G, A7

First system of piano accompaniment. Treble clef, 4/4 time. Chords: D, Em, G, A7. Fingerings: 4, 1, 2, 5, 2, 4, 2, 1, 4.

Chords: D, A7, D, A7, D

1. Mooi zijn de ster - ren, mooi - er nog het licht der maan
2. Mooi zijn de wei - den, mooi - er nog de bos - sen

Second system of vocal melody. Treble clef, 4/4 time. Chords: D, A7, D, A7, D. Lyrics: 1. Mooi zijn de ster - ren, mooi - er nog het licht der maan; 2. Mooi zijn de wei - den, mooi - er nog de bos - sen. Fingerings: 2, 1, 2, 1, 2, 3, 2, 1.

Chords: G, D, G, (E7), A, A7, D, B7

en de zon aan de he - mel - boog, maar 't licht van
en de len - te in bloe - men - pracht. Je - zus is

Third system of piano accompaniment. Treble clef, 4/4 time. Chords: G, D, G, (E7), A, A7, D, B7. Lyrics: en de zon aan de he - mel - boog, maar 't licht van; en de len - te in bloe - men - pracht. Je - zus is. Fingerings: 2, 4, 2, 1, 2, 1, 4, 1, 2, 3, 4, 2, 1.

Chords: Em, A7, D, F7, Bm, G

Je - zus straalt nog veel scho - ner, en schenkt ons lief - de
mooi - er, Je - zus is rei - ner, Hij maakt dat 't droe - ve

Fourth system of piano accompaniment. Treble clef, 4/4 time. Chords: Em, A7, D, F7, Bm, G. Lyrics: Je - zus straalt nog veel scho - ner, en schenkt ons lief - de; mooi - er, Je - zus is rei - ner, Hij maakt dat 't droe - ve. Fingerings: 3, 4, 1, 2, 3, 4, 2, 1, 5.

Chords: D, A7, I. D, 2. D, D7, Em, E, A7

van om - hoog.
hart weer lacht. (Piano)

Fifth system of piano accompaniment. Treble clef, 4/4 time. Chords: D, A7, I. D, 2. D, D7, Em, E, A7. Lyrics: van om - hoog.; hart weer lacht. (Piano). Fingerings: 3, 5, 2, 4.

Extra stem naar believen, voor zangstem of instrument

Dier - ba - re Hei - land, Ko - ning al - ler vol - ken, Heer van —
D A⁷ D A⁷ D G

3. Dier - ba - re Hei - land, Ko - ning al - ler vol - ken, Heer van —

't al en — Go - des — Zoon, — e - re en glo - rie, — lof en aan
D Em (E) A⁷ D B⁷ Em A⁷

't al en — Go - des Zoon, e - re en glo - rie, lof en aan

bid - ding zijn voor al - tijd uw — kroon, uw — kroon!
(A⁷dim) Bm D G D A⁷ D G D

bid - ding zijn nu en voor al - tijd uw kroon, zijn al - tijd uw kroon!

Zing het eerste couplet eenstemmig. Het tweede kan ook tweestemmig worden gezongen.

Tekst: anoniem, twaalfde eeuw

Muziek: volkslied uit Silezië, bew. Darwin Wolfard (1936-). Bew. © 1989 HLD

Leer en Verbonden 43:34

Leer en Verbonden 110:2-4

Dit liedje mag voor incidenteel, niet-commercieel gebruik in de kerk of thuis worden gekopieerd.

IK KAN NU AL EEN ZENDELING ZIJN

Sydney Reynolds

'Want ik schaam mij het evangelie niet; want het is een kracht Gods tot behoud voor een ieder die geloofd (...)' (Romeinen 1:16).

Denk je wel eens: ik wil ook graag op zending? Wist je dat je nu al een zending kunt zijn? Zendingen houden van de Heer en van anderen. Als wij van anderen houden, willen we het evangelie van Jezus Christus aan hen vertellen.

In het Boek van Mormon lezen we hoe Ammon een geweldige zending werd (zie Alma 17-20). Hij en zijn broers waren de zoons van koning Mosiah, en de Nephieten verwachtten dat één van hen na Mosiah koning zou worden. Maar stuk voor stuk zeiden ze dat ze liever zending aan koning wilden worden.

Ammon reisde naar het land van koning Lamoni, een Lamaniet, en bood aan voor hem te werken. Omdat hij plichtsgetrouw voor de kudde van de koning zorgde en tegen zijn vijanden streed, mocht hij het evangelie aan de koning en zijn volk uitleggen. Toen de koning en de koningin begrepen dat Jezus Christus zou komen en ze van hun zonden zou verlossen, waren ze overstelpd van vreugde. Ammon zag dat de Heer iedereen die zich bekeert en in Hem gelooft, met open armen ontvangt.

De apostel Petrus wist dat het evangelie de zondaar kon helpen, maar hij was een Jood en meende dat het verkeerd was om met niet-Joden om te gaan. Cornelius was officier in het Romeinse leger, dat de Joden overwonnen had. Maar Cornelius was een rechtvaardig man, die het goede wilde kiezen. Een engel zei tegen Cornelius dat hij Petrus moest laten komen en hem moest vragen wat God van hem verlangde. En toen Petrus op het dak van Simon, de leerlooiër, aan het bidden was, kreeg hij van God een visioen waardoor hij beter begreep dat hij het evangelie aan mensen van alle volken moest verkondigen.

Petrus ontving dit visioen drie keer voordat hij bereid was om Cornelius over Jezus Christus te vertellen. En

Cornelius geloofde hem. Petrus kwam erachter dat de Heer van alle mensen houdt en hun allemaal aanvaardt (zie Handelingen 10).

Jij kunt net zoals Ammon of Petrus zijn. Je kunt nu al een zending zijn door volgens het evangelie te leven en van alle kinderen van onze hemelse Vader te houden.

Instructies

Haal bladzijde 7 uit het tijdschrift en plak hem op dun karton. Knip de achtergrondplaatjes uit en vouw ze langs de stippellijnen. Knip de personen uit en plak aan de achterkant van iedere poppetje een stokje van ongeveer 10 centimeter (zie voorbeeld). Gebruik de plaatjes en de poppetjes om het verhaal van Petrus en Cornelius (zie Handelingen 10) tijdens een gezinsavond te vertellen.

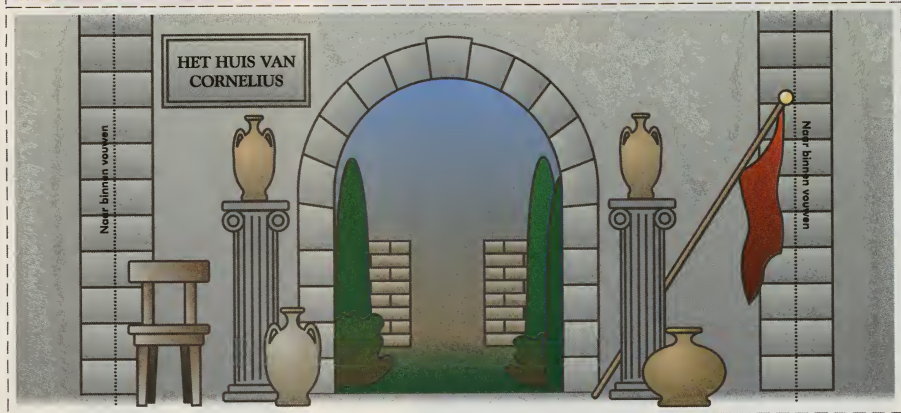
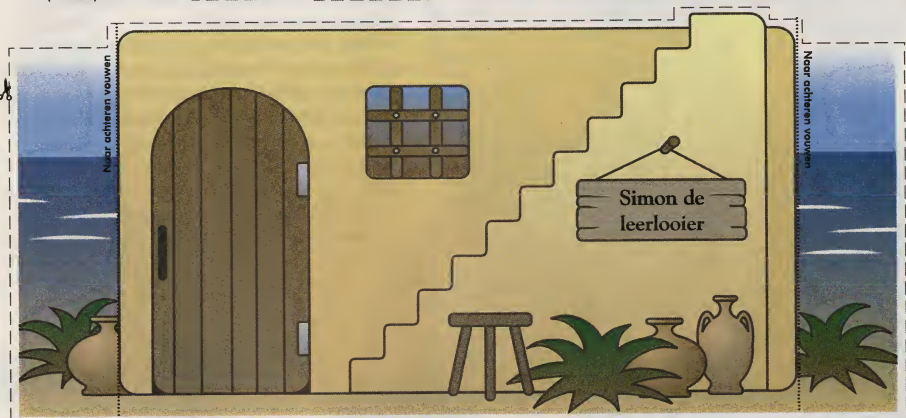
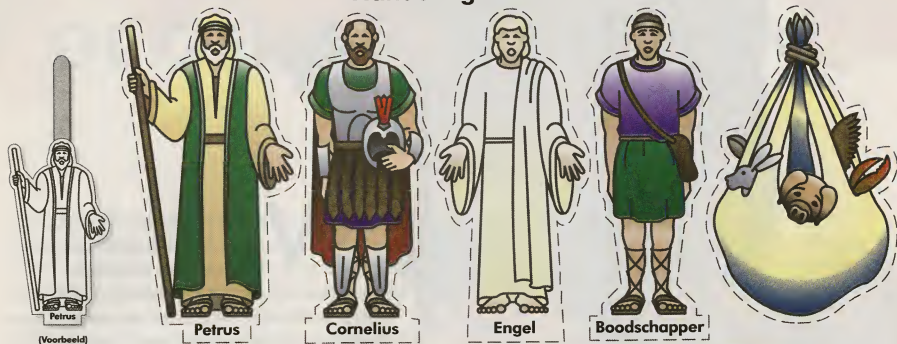
Ideeën voor de participatieperiode

1. Om de kinderen te leren hoe zij Romeinen 1:16 in hun leven kunnen toepassen, kunt u enkele situaties op stukjes papier schrijven en ze vragen om in een rollenspel te tonen hoe een goede zending zou reageren. Voorbeelden: een goede buur zijn, een nieuw kind bij een spel of een vriendenkring betrekken, een jonger kind waarschuwen voor gevaar, eerlijk zijn in een winkel of in de klas, anderen aamodigen om voedsel of stoffen te vermijden die slecht zijn voor ons lichaam of onze geest, een vriendje of vriendinnetje voor een kerk- of jeugdwerkactiviteit uitnodigen.

2. Maak een kleine tentoonstelling van zendingen, naamkaartjes, landkaarten en woordenboeken. Vraag van tevoren aan verschillende kinderen om een persoonlijke zendingservaring aan de groep te vertellen, zoals bijvoorbeeld een stukje uit een brief van een familielid op zending, het bekeringsverhaal van een voorouder, of hun eigen ervaringen met de zendingen bij hun thuis. Wijs hun erop dat wij allemaal dankzij een zending lid van de kerk zijn. Zing een geliefd zendinglied zoals bijvoorbeeld: 'De Kerk van Jezus Christus' (Kinderliedjes, blz. 48). □

Het evangelie is voor alle volken

Handelingen 10

Wat doe je daar met mijn bal?'
snauwde Robbie Sims tegen mij.
Ik stond onder de enorme

esdoorn in het park en bewonderde de nieuwe
bal die ik zojuist in het gras had gevonden. Hij
kwam boos en met een rood gezicht van het
ballen in de zon op me af.

Terwijl ik naar mijn vriend Frank knikte, zei
ik: 'We kwamen hier net langs fietsen en toen
zag ik hem. Ik dacht dat iemand hem kwijt was.'

'Nou, ik had hem hier laten liggen,' grauwde
Robbie, terwijl hij de bal uit mijn handen griste
en onder zijn arm stopte. 'Niemand was hem
kwijt en ik wil niet dat iemand hem pikt.'

'Ik wilde hem niet pikken,' zei ik en sprong
weer op mijn fiets. 'Maar het is een mooie bal.

DE GEHEIMZINNIGE BAL

Alma J. Yates
ILLUSTRATOR: MARK ROBSON

Als hij van mij was, schreef ik mijn naam erop, zodat ik hem niet kwijt zou raken.'

'Hé, wil je hem kopen?' Robbie was opeens heel vriendelijk. Verbaasd keek ik hem aan. 'Ik heb er nog één.' Hij wees naar de andere jongens die nog steeds aan het ballen waren. 'Als je deze mooi vind, verkoop ik hem aan je.'

Ik legde mijn fiets neer en pakte de bal. Hij paste precies in mijn hand. Ik had er net zo één in een sportzaak bij ons in de buurt gezien. Ik wilde al een tijdje zo'n bal hebben, maar hij kostte dertig gulden.

'Ik vind hem echt erg mooi,' zei ik. Ik pakte de bal stevig vast en bewoog mijn arm helemaal naar achteren alsof ik hem over wilde gooien. Toen schudde ik mijn hoofd en gaf de bal terug aan Robbie. 'Maar ik heb geen dertig gulden.'

Robbie bekeek de bal in zijn handen aan alle kanten. 'Ik verkoop hem voor vijftien gulden.'

'Vijftien gulden?'

'Ik heb mijn andere bal nog, dus ik heb deze eigenlijk niet nodig.'

De gedachten tuimelden door mijn hoofd. Ik had thuis in mijn la twaalf gulden en ik kon vast wel drie gulden van mijn zusje, Stephanie, lenen. Ik likte mijn lippen af, pakte de bal weer en keek of die beschadigd was. Dat was niet zo.

'Ik moet naar huis om het geld te halen,' legde ik uit,

terwijl ik mijn fiets pakte. 'Dat duurt ongeveer een kwartiertje'.

'Ik blijf hier. Maar hij kost vijftien gulden. Niet ruilen, geen geld terug.'

Ik racete zo hard naar huis, dat Frank moeite had me bij te houden. Stephanie wilde me wel drie gulden lenen en ik griste de twaalf gulden uit mijn la.

'Ik zou er nog maar eens over nadenken,' waarschuwde Frank toen ik uit de voordeur rende en mijn fiets greep. Hij zat nog steeds op zijn fiets op de oprit.

'Wat bedoel je daar nou mee? Zo'n aanbod krijg ik nooit meer! Vijftien gulden, Frank, voor een bal van dertig gulden! En in sommige sportzaken zijn ze nog duurder. Ik mag dit buitenkansje niet voorbij laten gaan.'

'Er is iets niet pluis, Jozua,' waarschuwde hij me weer. 'Is Robbie ooit aardig tegen je geweest?' Ik dacht even na en schudde mijn hoofd. 'Dus waarom wil hij je nu opeens matsen?'

'Hij heeft nog een voetbal en hij heeft deze niet nodig. Ik help hem juist,' verdedigde ik mijzelf.

'Er moet iets mis zijn met die bal. Misschien zit er een piepklein gaatje in. Heb je daaraan gedacht?'

'Ik heb de bal nagekeken, Frank. Hij is splinternieuw. Er is niets mis mee.'

'Ik zou hem niet kopen, als ik jou was, Jozua.'

Ik staarde mijn vriend aan. 'Jij bent gewoon jaloers omdat hij hem niet aan jou verkoopt. Ik ga die bal nu halen, voordat Robbie van gedachten verandert.'

Robbie stond met één van zijn vriendjes onder de esdoorn te wachten. De anderen waren naar huis gegaan. Hij had de nieuwe bal en een andere enigszins versleten bal. Ik bood het geld aan en Robbie pakte het snel. Zodra hij gekeken had of het genoeg was, gaf hij me de bal. 'Zo, jij hebt een mooie nieuwe bal, jongen.' Hij lachte en sloeg zijn vriend op de schouder. 'Kom, wegwezen.'

Met de bal in mijn handen keek ik ze na. Ze lachten tevreden toen ze nog eens over hun schouder naar mij keken. Ik voelde me niet op mijn gemak. Ik dacht aan Franks waarschuwing. Misschien was er iets mis met die

bal. Ik gooide hem een beetje in de lucht. Hij voelde lekker. Ik kneep erin om te zien of er lucht uitkwam, maar hij leek stevig. Als er iets mis was met de bal, was het in ieder geval niet merkbaar.

De komende dagen speelden mijn vrienden en ik met de bal. Iedereen was er gek mee. Er zat ook beslist geen gaatje in. Hij was gewoon splinternieuw. Ik plaagde Frank met zijn bezorgdheid en vroeg hem of hij hem graag had willen kopen. Hij schudde zijn hoofd, maar ik had nog steeds het idee dat hij jaloers was.

Op een dag zat ik op de stoep voor ons huis. Ik gooide de bal een beetje in de lucht en ving hem weer op, toen Frank er op zijn fiets aankwam. Hij keek heel ernstig. 'Ik heb iets over je bal ontdekt,' zei hij.

Ik grijnsde. 'Maak je je nog steeds zorgen over deze bal, Frank?'

Frank lachte niet. 'Mijn broer Dirk kent een van Robbies vrienden. Volgens hem heeft Robbie de bal gestolen.'

'Hoezo gestolen?'

'Robbie heeft hem uit de sportzaak gestolen. Een paar vrienden hebben hem geholpen, maar hij heeft hem stiekem meegenomen. Daarom wilde hij hem verkopen.'

Het was alsof Frank me in mijn maag had gestompt. Ik keek naar de bal. 'Misschien is dit een andere bal,' sputterde ik en begon boos te worden.

'Robbie heeft op dezelfde middag dat jij deze bal van hem kocht, precies zo'n bal gestolen. Het moet deze wel zijn.'

'Ik heb hem niet gestolen,' snauwde ik tegen Frank. 'Ik heb er voor betaald, dus ik heb er niets mee te maken. En toen ik hem van Robbie kocht, wist ik niet dat hij gestolen was. Hij is de dief, ik niet.'

Frank haalde zijn schouders op en keerde zich om. 'Ik vond dat je het moest weten.'

Ik was boos op hem omdat hij verteld had van de diefstal, want ik hield van de bal en wilde hem houden. 'Ga je het nog aan anderen vertellen?' riep ik hem na.

Hij draaide zich om en staaarde me aan. Langzaam schudde hij zijn hoofd.

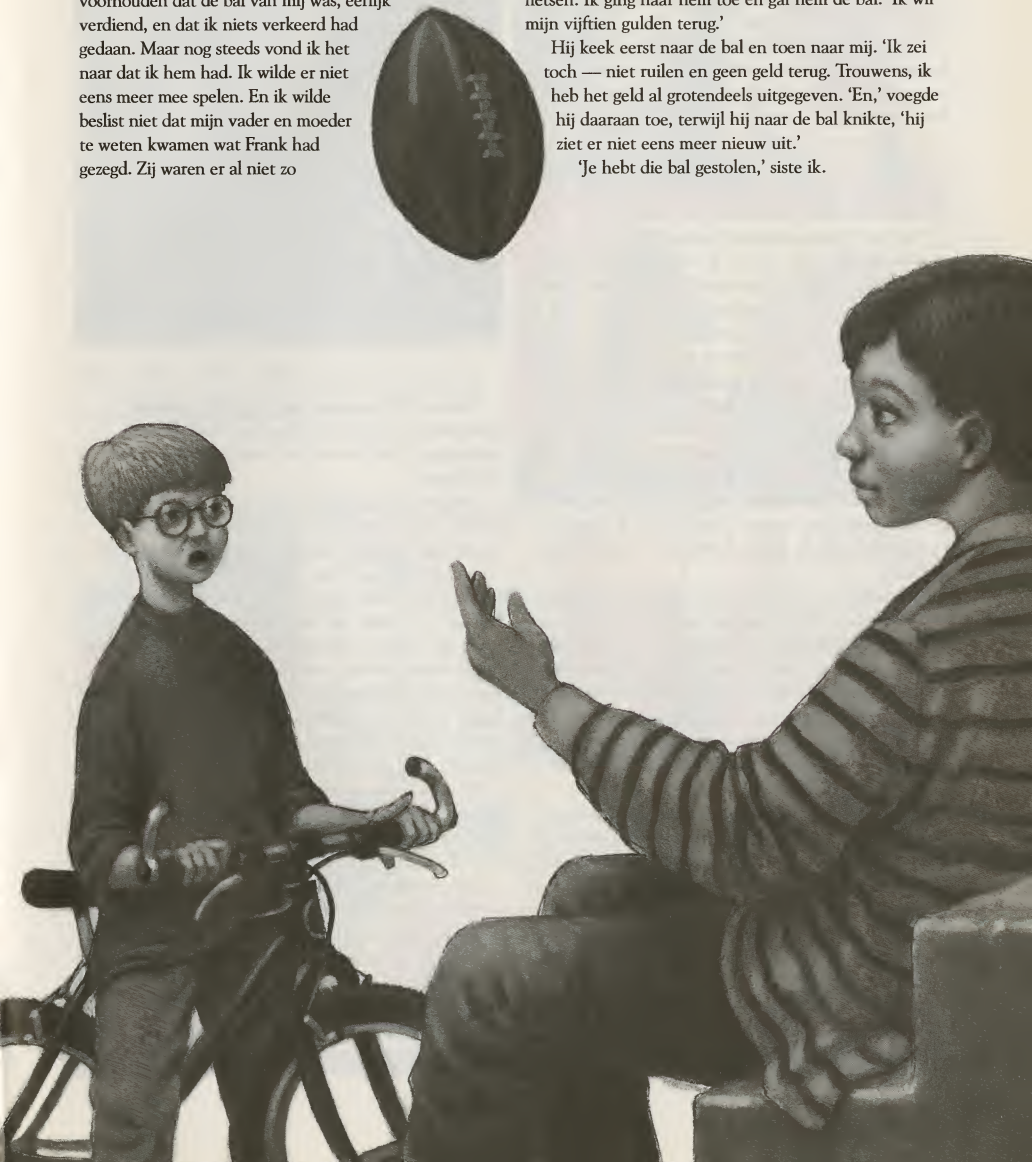
Toen hij weg was, ruimde ik de bal op. Toen Stephanie vroeg of ik wilde overgooien, zei ik 'nee'. Ik bleef mezelf voorhouden dat de bal van mij was, eerlijk verdiend, en dat ik niets verkeerd had gedaan. Maar nog steeds vond ik het naar dat ik hem had. Ik wilde er niet eens meer mee spelen. En ik wilde beslist niet dat mijn vader en moeder te weten kwamen wat Frank had gezegd. Zij waren er al niet zo

gelukkig mee dat ik geld van Stephanie had geleend, maar hadden het toch aan mij overgelaten.

De volgende dag ging ik op zoek naar Robbie. Hij was met een paar vriendjes op het schoolplein aan het fietsen. Ik ging naar hem toe en gaf hem de bal. 'Ik wil mijn vijftien gulden terug.'

Hij keek eerst naar de bal en toen naar mij. 'Ik zei toch — niet ruilen en geen geld terug. Trouwens, ik heb het geld al grotendeels uitgegeven. 'En,' voegde hij daaraan toe, terwijl hij naar de bal knikte, 'hij ziet er niet eens meer nieuw uit.'

'Je hebt die bal gestolen,' siste ik.

De grijs verdween van zijn gezicht. Hij sprong van zijn fiets af en liet die kletterend achter zich neervallen op de straatstenen. Toen greep hij mij bij mijn boord en trok me ruw naar zich toe. 'Wie zegt dat?'

'Er zijn wat jongens die ervan af weten,' bracht ik uit. 'En ik wil geen gestolen bal.'

'Denk erom dat je niet gaat rondbazuinen dat ik die bal gestolen heb, jochie, want dan zul je eens wat meemaken. Niemand kan bewijzen dat ik hem gestolen heb. Bovendien, het is jouw bal. Jij hebt ervoor betaald.'

'Ik wil hem niet meer.'

'Dat moet jij weten. Als je hem niet wilt, gooi hem dan weg.' Hij gaf me een harde duw, stapte op zijn fiets en verdween met zijn vrienden.

Met lood in mijn schoenen verliet ik de speelplaats; in mijn handen de bal die me zo kostbaar was geweest. Nu deed hij me alleen nog maar pijnlijk aan oneerlijkheid denken. Ik zag de vuilcontainer op de hoek van het plein staan. Ik overwoog de bal weg te gooien. Maar dat kon ik niet. Ik had er vijftien gulden voor betaald en ik was Stephanie nog drie gulden schuldig. Ik kon hem niet gewoon maar weg doen.

Ik probeerde mezelf ervan te overtuigen dat ik niets verkeerd had gedaan. Ik wist niet dat het een gestolen bal was, toen ik hem kocht. Ik had hem niet weggenomen. Ik had geprobeerd hem aan Robbie terug te geven. Wat kon ik nog meer doen? Moest ik mijn vijftien gulden verliezen omdat Robbie iets verkeerd had gedaan?

Ik schudde mijn hoofd. Al mijn argumenten konden het misselijke schuldgevoel niet weggagen. Ik dacht aan de sportzaak. Ik kwam daar altijd graag om even rond te kijken. Nu moest ik iedere keer aan de gestolen bal denken, zelfs als ik maar langs de winkel liep. En al had ik de bal niet gestolen, toch waren zij een bal kwijt. En die had ik. Ik wist wat mijn vader en moeder zouden zeggen en ik wist ook dat ik me niet meer happy zou voelen, zolang ik dat niet gedaan had.

Ik liep naar huis, stapte op mijn fiets en reed naar het centrum. Het was moeilijk om de winkel binnen te gaan. Ik vroeg naar de manager, meneer Turling. Een van de bedienden bracht me naar zijn kantoortje achterin de zaak.

'Hallo Jozua,' groette meneer Turling, terwijl hij binnenkwam. 'Wat kan ik voor je doen?'

Ik legde de bal midden op zijn bureau en keek er naar. 'Deze bal is uit uw winkel gestolen,' zei ik rustig. 'Maar ik heb hem niet gestolen,' vervolgde ik vlug. Ik vertelde hem het hele verhaal.

'Dus de bal is niet van mij,' besloot ik tenslotte. 'Misschien wilt u hem ook niet meer, want hij is nu gebruikt en ik heb er met een zwarte stift mijn naam op geschreven.'

Meneer Turling leunde achteruit in zijn stoel met zijn handen achter zijn hoofd. Lange tijd dacht hij na zonder iets te zeggen. Uiteindelijk kwam hij weer naar voren, pakte de bal op en rolde hem heen en weer in zijn handen. 'Jozua, ten eerste wil ik zeggen dat ik blij ben dat je de moed had om hier naartoe te komen. Ik denk dat dat niet zo gemakkelijk was.' Ik schudde mijn hoofd zonder hem aan te kijken. 'Het is niet altijd gemakkelijk om helemaal eerlijk te zijn. In dit geval kostte het je vijftien gulden. En jij had de bal niet eens gestolen. Maar eerlijkheid is belangrijker dan deze voetbal of het geld dat je eraan besteed hebt.'

Meneer Turling glimlachte naar me. 'Ik ga proberen om het je dit keer wat gemakkelijker te maken. Ik heb hier nog wel wat werk dat je als betaling voor de bal kunt doen.'

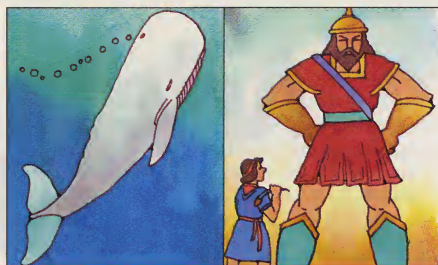
'Dus ik mag hem houden?'

Meneer Turling lachte. 'Zorg nou maar dat je hier morgenochtend bent.' Met een grijs draaide ik me om en liep naar de deur. Het misselijke schuldgevoel was weg. 'Hé Jozua,' riep meneer Turling. Ik keek om. Hij lachte weer en gooid me de bal toe. 'Neem die maar liever mee, anders gaat er misschien iemand mee vandoor.' □

Grabbelzak Verhalen Oude Testament

Vivian Paulsen en Corliss Clayton

Om dit spel te kunnen spelen, moet u deze bladzijde eruit halen. Plak de plaatjes op dun karton, knip ze uit en doe ze in een kleine, stevige zak. Laat de eerste speler een plaatje uit de zak halen en vertellen aan welk verhaal in het Oude Testament dit plaatje hem of haar doet denken. Er zijn geen foute antwoorden, maar de speler moet het verhaal vertellen waaraan het plaatje hem of haar doet denken. Zo kan een plaatje van de zee iemand doen denken aan het pad door de Rode Zee, aan de ark van Noach of aan de schepping. Als een speler op geen enkel verhaal kan komen, mogen de andere spelers helpen. Ga door totdat er minstens één verhaal bij ieder plaatje verteld is. □

WALVIS

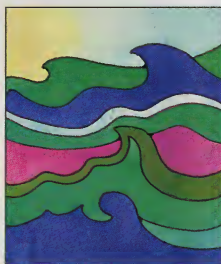
REUS

MANTEL

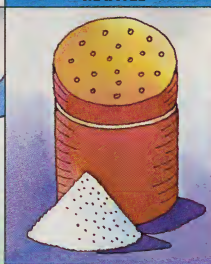
ARK

ZEE

REGEN

ZOUT

KORENSCHOVEN

TOREN

REGENBOOG

STENEN TAFELN

HOORN

Arietana uit kiribati

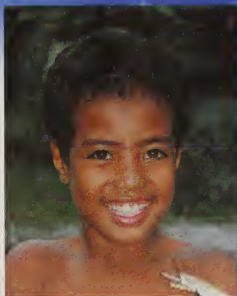
Joyce Findlay
FOTOGRAF: JOYCE FINDLAY

Het leven is eenvoudig als je op een eilandje midden in de Grote Oceaan woont.

Arietana is tien jaar en woont op het eiland Buota in het land Kiribati (spreek uit: *Kiribas*) in een huis gemaakt van kokosbomen. Arietana vindt het heerlijk om daar te wonen; hij kan te voet naar de kerk of naar school gaan, en hij kent iedereen in zijn kleine dorp.

Een van de dingen die hij en zijn vriendjes graag doen is zelf speelgoed maken. Arietana en zijn broer, Ienratu, die negen jaar is, maken auto's en bootjes van blikjes en stukken hout. Van kokosbladeren maken ze ook muziekinstrumentjes die knallen en fluiten. Soms maakt Arietana windmolentjes voor zijn zusje, Tiareni, van vier; daar kan ze dan mee rennen en spelen.

Arietana's vader, Beniera, wil graag dat zijn kinderen het evangelie goed leren begrijpen zodat ze sterke leden van de kerk worden. Iedere ochtend en avond komt het gezin kort bij elkaar om te bidden en het evangelie te bestuderen. Ze gaan ook graag naar de kerk. Ze behoren tot de gemeente Rawannawi en zijn vaak als eersten in de kerk aanwezig. Arietana's moeder is de ZHV-presi-

dente en daarom zorgt Arietana vaak voor zijn zusjes, Tiareni en Nei Mwa, als zij haar taken in de ZHV verricht.

Arietana vertelt graag over het bijzondere kerkgebouw van hun gemeente. 'Ons gebouw is een *maneaba* — het is van kokosbomen gemaakt. Het is open aan de zijkanten en heeft een rieten dak. Iedereen zit op geweven matjes op de grond,' legt hij uit. Na de avondmaalsdienst komen de jeugdwerkkinderen in een hutje naast de *maneaba* bij elkaar.

'Ik vind het jeugdwerk fijn,' zegt Arietana. 'We zingen er en horen verhalen uit de Schriften.' Zijn held in het Boek van Mormon is Nephi. Hij houdt vooral van het verhaal waarin Nephi's boog breekt en hij een nieuwe boog moet maken om voedsel voor zijn familie te kunnen krijgen. Hij leert samen met de andere jeugdwerkkinderen het liedje 'Ik ben een kind van God' in het Engels.

Het land Kiribati bestaat uit vele eilandjes en heel veel zee. Buota vormt een deel van de Atol Tarawa. Aan de ene kant van het eiland is de Grote Oceaan en aan de andere kant een lagune (een meer). Een atol is een serie eilandjes die vlakbij elkaar liggen en samen een cirkel of halve cirkel vormen. Aan de binnenkant van die cirkel is een lagune; aan de buitenkant de oceaan. De meeste eilandjes in de atol zijn lang en smal zodat je vanaf één en dezelfde plek op het eiland zowel de oceaan en de lagune kunt zien. Omdat de eilanden zo dicht bij elkaar liggen, zijn sommige door bruggen of oversteekwegen (wegen die net boven moerasgrond of water zijn gebouwd) met elkaar verbonden. Het eiland Buota wordt aan één kant door een brug met het zuidelijker gelegen eiland verbonden, maar als mensen naar het noordelijker eiland willen, moeten ze door het water lopen of een kano nemen.

Arietana woont vlakbij de evenaar, dus is het weer

het hele jaar door heet en het zeewater is heel warm. De kinderen brengen veel tijd door met zwemmen, vissen of gewoon in het water spelen. Arietana vindt het leuk om te vissen en in het zand oesters op te graven. 'Ik heb een keer genoeg vis gevangen om er met ons hele gezin van te eten,' zegt hij. 'Mijn vader was erg verbaasd dat ik zo veel had gevangen. Als ik wil vissen, zoek ik eerst een klein krabbetje als aas; dan gooi ik mijn lijn van de brug af in het water en wacht tot de vis bijt.'

Arietana is lid van een dansvereniging waar ze de traditionele dansen van Kiribati leren. Jongens en meisjes in Kiribati beginnen al heel jong de prachtige zittende en staande dansen die bij hun manier van leven horen, te oefenen. In veel dansen bewegen ze hun armen elegant als vliegende vogels. Als de groep van Arietana optreedt, dansen een deel van de groep terwijl de anderen zingen of het ritme aangeven op een grote houten doos.

Het matje dat Arietana en de andere jongens als kleding dragen, heet *Tē Burebure*. Arietana's moeder heeft zijn matje en de armversiering gemaakt. Hij geniet

Onder: Arietana met zijn ouders en zusjes voor hun huis, dat van kokosbomen gemaakt is. **Midden:** Arietana houdt van vissen. **Rechts:** Arietana bij de kano van het gezin, die gebruikt wordt voor transport en visvangst.

van dansen, vooral als ze voor hun ouders optreden of als ze bij bijzondere gelegenheden, zoals een verjaardag of een feestdag, hun dorp vertegenwoordigen.

Aietana's moeder zegt dat hij een harde werker is en altijd gewillig zijn taken thuis vervult. Ze verklaart: 'Elke ochtend veegt hij de bladeren in de tuin aan en 's avonds moet hij de klamboes laten zakken en de slaapmatjes op hun plaats leggen.' Arietana zegt dat hij ook van koken houdt. 'Ik vind het leuk om met de maaltijden te helpen; soms mag ik van mijn moeder het drinkwater of de rijst voor het avondeten koken.' Daar voegt hij nog aan toe: 'Mijn lievelingseten is vis, broodfruit en rijst.'

Elke ochtend voordat ze naar school gaan, gaan Arietana en Ienratu hardlopen voor hun conditie. Arietana houdt van hardlopen. Hij wil ook leren worstelen net als zijn vader, want die heeft twee keer de nationale worstelkampioenschappen van Kiribati gewonnen. Soms maakt het gezin een uitstapje naar het vliegveld; Arietana's vader werkt daar als bewaker.

Zoals dat het geval is bij veel families in Kiribati, woont Arietana's hele familie dicht bij elkaar; zijn ooms, tantes en oma wonen allemaal vlakbij hem. Daardoor hebben Arietana en de andere kinderen altijd genoeg neefjes en nichtjes om mee te spelen. Ook is het daarvoor gemakkelijk voor de familieleden om elkaar te

helpen. In Kiribati gelooft men dat het heel belangrijk is om al je familieleden te helpen.

Een van de meest fantastische ervaringen die Arietana ooit had, was het bezoek van ouderling L. Tom Perry, toen hij Kiribati toewijdde aan het zendingswerk en er de eerste ring organiseerde. De hele familie reisde naar Eita om er bij te kunnen zijn. Ze vonden het geweldig om een apostel van de Heer te kunnen horen en zien. Zelfs de president van Kiribati kwam naar de toespraak van ouderling Perry luisteren!

De taal die Arietana spreekt, heet *I-Kiribati*. Arietana heeft, net als alle andere mensen in Kiribati maar één naam. Als hij voor officiële papieren nog een naam nodig heeft, zet hij de naam van zijn vader achter zijn eigen naam. Zijn vader heet Beniera, dus is zijn eigen volledige naam: Arietana Beniera. Maar zijn grootvader heet Koneteti, dus is de volledige naam van zijn vader: Beniera Koneteti.

Arietana is door zijn vader in de oceaan gedoopt. Hij zegt dat hij gelukkig is doordat hij lid van de kerk is. Op de vraag wat hij wil doen als hij groot wordt, antwoordt hij: 'Ik wil op zending net als mijn vader, en ik wil visser worden.'

Naarmate zijn getuigenis groeit, zal hij wel volle netten vangen. □

Als je Tiareni, Ienratu en Arietana bij wilt houden, moet je hardlopen. Hun enthousiasme voor het leven is bijna even groot als hun liefde voor het evangelie.

Leest u *De Ster* graag? Het antwoord zal vrijwel zeker 'ja' zijn. Volgens een onderzoek onder de leden wordt *De Ster* graag gelezen, en hebben de lezers grote belangstelling voor het nieuws uit eigen land. He-las zijn er maar weinig die eraan denken, de redactie van *De Ster* op de hoogte te houden wanneer er in hun ring, wijk of gemeente iets bijzonders gebeurt. Daarom willen we graag alle lezers van *De Ster* aanmoedigen om te schrijven (of te bel-len) over alles wat andere broeders en zusters zal interesseren (denk daarbij niet alleen aan de volwassene maar ook aan de jeugd!) en wat opbouwend is om te lezen.

Als zich iets voordoet dat vermelding in *De Ster* waard is, kunt u misschien een artikel daarover schrijven, maar als u geen ervaring hebt in het schrijven voor een tijdschrift, mag u ook een brief sturen, iemand anders zoeken die erover kan schrijven, of telefonisch contact zoeken. Het adres van de redacteur van deze zestiende pagina's met kernnieuws is:

F. Heijdemann, Grovestins 64,
7608 HN Almelo (Nederland)

Het telefoonnummer is 0546-865984 (vanuit België 0031-546-865984); bel bij voorkeur op een avond midden in de week of op zondagavond.

Onderwerpen waarover u kunt schrijven zijn er in overvloed:

- *activiteiten van een gemeente, wijk of ring*, bijvoorbeeld acties voor hulp aan mensen in noodgebieden, bijzondere haardvuuravonden, dienstbetoonprojecten, samenwerking met andere kerkgenootschappen, activiteiten waarvoor niet-leden grote belangstelling hebben getoond, jubilea van wijken of gemeenten, een bijzondere manier om moederdag of vaderdag te vieren;

- *activiteiten van speciale groepen*, zoals dansavonden, jeugdconferenties en kampen, activiteiten van seminarie en instituut, tempelreizen door speciale groepen, activiteiten voor alleenstaanden;

De Ster heeft u nodig!

- *leden over wie iets te melden valt*, bijvoorbeeld kinderen die op school of in een vereniging iets opvallends hebben gedaan, leden met bijzondere talenten (schrijven van gedichten of verhalen, componeren, schilderen, handwerken, beeldhouwen, tuinieren, wetenschappelijk onderzoek, noem maar op), bijzondere sportprestaties van leden, nieuwe zendingen, leden die in het openbaar worden gehuldigd voor bijzondere verdienste, leden die ondanks een handicap of grote problemen iets bijzonders hebben bereikt, leden met een uitzonderlijk beroep, zusters met maatschappelijk belangrijke functies, jongeren die naast hun studie en kerkactiviteiten nog iets bijzonders presteren, bijzondere ervaringen met familiegeschiedenis – zolang het maar voor meer lezers interessant en opbouwend is, kunt u erover schrijven.

Ook het aankondigen van een bijzondere activiteit in *De Ster* is mogelijk, maar het moet wel absoluut zeker zijn dat de betreffende activiteit op de geplande datum, tijd en plaats zal doorgaan. En gezien de tijd die het zetten (in Friedrichsdorf) en drukken (in Salt Lake City) vereist, dient uw bericht vier tot vijf maanden van tevoren bij de redactie te zijn. Zo kunt u nog tot 12 oktober berichten inzenden voor *De Ster* van februari 1999, en kunt u nog tot 14 november van dit jaar berichten inzenden voor *De Ster* van volgend jaar maart – aangenomen dat beide nummers nog zullen verschijnen; zie verderop in dit artikel.

Twijfelt u of uw verhaal de moeite waard is, neem dan contact op met de redactie. Dat kunt u ook doen als u wel wat wilt schrijven, maar niet goed weet hoe u dat aan moet pakken. En, als u ons een bericht stuurt, denk er dan aan dat we er graag één of meer foto's bij hebben.

Meer abonnees nodig

Misschien hebt u het al gehoord: *De Ster* heeft eigenlijk te weinig abonnees. Nu zal de uitgave van dit tijdschrift niet plotseling stoppen, maar als er niets verandert, zal *De Ster* binnen afzienbare tijd nog maar eens per twee maanden verschijnen in plaats van maandelijks. Op 26 juni had *De Ster* 1447 abonnees; we streven naar een aantal van meer dan 2000, graag nog voor het einde van dit jaar. Wat doen we eraan?

- Alle kerkleden horen een abonnement op *De Ster* te hebben. Stimuleer leden in uw omgeving die *De Ster* nog niet (of niet meer) lezen, om zich te abonneren. Help ze eventueel op weg door hun een (deel van een) abonnement cadeau te geven.

- Ook veel niet-leden laten zich inspireren door artikelen in *De Ster*. Het lezen van tijdschriften van de kerk heeft al veel mensen tot beke-ring gebracht. Kent u niet iemand die een abonnement op *De Ster* zou weten te waarderen?

- Het is ook mogelijk om een abonnement op *De Ster* als geschenk te geven aan een openbare instelling of om *De Ster* (met toestemming) te plaatsen op een andere plek waar veel mensen komen: een bibliotheek of leeszaal, een wijkcentrum, in de wachtkamer van een arts of tandarts, bij een notaris, advocaat, maatschappelijk werker of fysiotherapeut – er zijn genoeg plaatsen waar de mensen graag iets te lezen hebben.

Nieuwe abonnementen kunt u opgeven bij Ribanna de Kock, Postbus 224, 3430 AE Nieuwegein (Nederland), telefoon 030 - 605 38 04. ■

*Frans Heijdemann,
redacteur Kernnieuws
van De Ster;
Jack P. van Oudheusden,
priesterschapsadviseur
van De Ster*

President Hinckley bezoekt leden in Duitsland

Shaun D. Stahlé

De broertjes Uhlig – Benjamin (6) en Julian (4) – herkennen president Gordon B. Hinckley meteen toen hij op 5 juli 1998 voor het Marriott-hotel in Frankfurt uit de auto stapte.

'Natuurlijk herkennen ze hem', zegt hun moeder. 'We hebben een foto van president Hinckley in onze woonkamer. Hij hoort gewoon bij het gezin.'

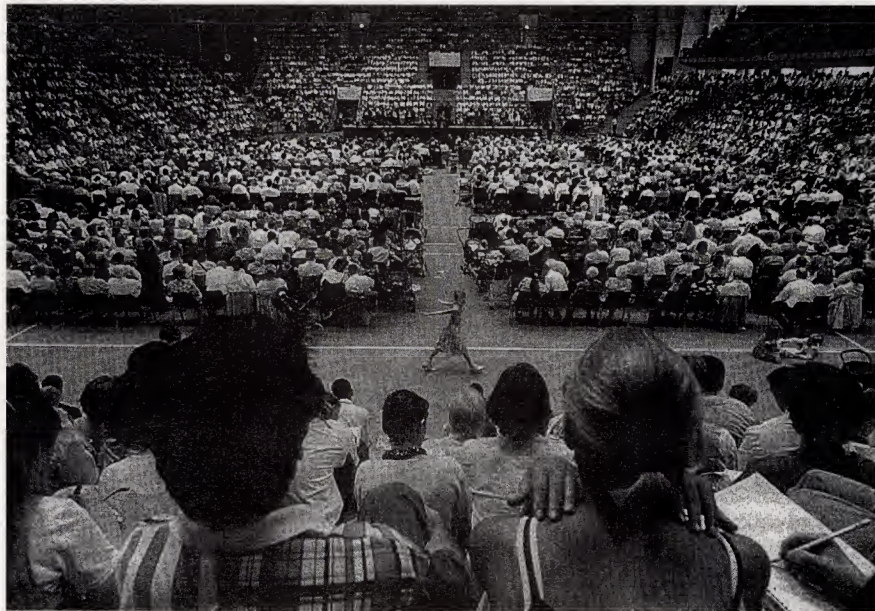
De broertjes Uhlig, hun nichtje Ida (5) en Magdalena Roegner (4) begroetten president en zuster Hinckley met bloemen bij aankomst in het hotel.

Er waren acht ringen uitgenodigd voor de ledenbijeenkomst die avond. Met meer dan achtduizend aanwezigen waren er alleen nog staanplaatsen over. Onder de aanwezigen bevonden zich leden die met vijf bussen helemaal uit München gekomen waren.

Anderen, zoals Reinhold en Ingrid Rahn, kwamen uit de regio Mannheim. 'Deze gelegenheid om de profet te horen spreken, is heel bijzonder voor ons', zeiden ze. 'We hebben onze vakantie afgebroken om naar president Hinckley te kijken en luisteren. Geen afstand was te groot om te overbruggen', zei broeder Rahn.

Aan het begin van de bijeenkomst zong een tweehonderdkoppig koor 'Christus is mijn Heer' in het Engels en het Duits. President Hinckley gaf vervolgens de jeugd de volgende aansporing: 'Wees verstandig, wees getrouw, wees nederig, wees rein en wees gebedvol.'

'Als je dat accepteert en ernaar leeft', beloofde hij, 'zul je over twin-

tig jaar, als de kerk veel groter en sterker is, zelf sterk zijn, getrouw, rein en gebedvol – en zul je gelukkig zijn.'

President Hinckley wendde zich vervolgens tot de ouders en zei: 'U hebt de kans en de plicht om uw kinderen op te voeden in waarheid en rechtshapenheid.'

Hij moedigde de broeders aan: 'Wees een goede echtgenoot, vader, zendingel en vriend'. Hij gaf de zusters de aanmoediging: 'Scheep een geest van liefde en vrede in uw gezin, scheep een gevoel van vrijheid.' Zuster Marjorie Hinckley, die haar man vergezelde, sprak ook. Zij zei onder meer over haar echtgenoot: 'Ik heb nog nooit meegemaakt dat hij iets zei of deed dat ongepast is voor een profeet van God.'

Toen ouderling Dieter F. Uchtdorf van de Zeventig, president van het gebied Europa-West, de drie dagen evalueerde vol bijeenkomsten met leden en zendingelingen in Frankrijk, Zwitserland en Duitsland met president Hinckley, zei hij: 'President en zuster Hinckley zijn de leden en alle mensen in midden-Europa tot kracht en tot zegen geweest door hun aanwezigheid. Met hun boodschappen hebben zij ons op een hoger niveau getild.'

'Door hun bezoek zijn wij betere mensen geworden. Deze heerlijke dagen luiden een nieuw begin in voor de vestiging van de kerk in Europa. Na de bijeenkomsten was er altijd een sterk zionsgevoel: bezoekers omhelsden elkaar en getuigden van de levende profeet. Er werden veel tranen vergoten omdat er gebeden verhoord waren', zei president Uchtdorf.

Vervolgens haalde hij een uitspraak van een niet-lid aan: 'De goedheid, liefde en jeugdigheid die president Hinckley uitstraalt zijn sterker dan een mens zich kan voorstellen. Als hij spreekt, voel je de geest van goddelijke vrede.' ■

*Met dank aan Church News
(zie de uitgave van 13 juni 1998).*

Locatie van vijf kleine tempels aangekondigd

Het Eerste Presidium heeft de locatie aangekondigd van vijf van de dertig kleine tempels die tijdens de algemene aprilconferentie zijn genoemd.

Er zullen kleine tempels gebouwd worden in Ciudad Juárez (Mexico); Fukuoka (Japan); Halifax (Nova Scotia, Canada); Kona (Hawaii); en Suva (Fiji). En een tempel die al was aangekondigd voor Caracas (Venezuela), wordt ook een van de kleine tempels.

De locaties van de nieuwe tempels zijn door het Eerste Presidium aangekondigd in brieven aan plaatselijke leiders.

Over de dertig kleine tempels heeft president Gordon B. Hinckley tijdens zijn toespraak op 5 april jongstleden gezegd: 'Dit wordt een enorme onderneming. Er is nog nooit zoiets geprobeerd.' Daaraan voegde hij nog toe: '[Er zullen] na de bouw van deze 30 of 32 nog meer [...] komen.'

Hij merkte op dat deze tempels bestemd zijn voor gebruik door leden in verafgelegen gebieden, want zij 'brengen enorme offers om de tempel te bezoeken. Zij reizen dagenlang in goedkope bussen en met oude boten. Zij sparen hun geld ervoor op en ontzeggen zich veel om dit allemaal mogelijk te maken.

'Zij hebben nabijgelegen tempels nodig – kleine, mooie, handige tempels' (*De Ster*, juli 1998, blz. 98).

Op 30 september 1995 had president Hinckley al een tempel voor Venezuela aangekondigd. De nieuwe tempel is voor ongeveer tachtigduizend leden in zestien ringen en elf districten. Momenteel leggen de leden ongeveer 3200 kilometer af om van Venezuela naar de tempel in Lima (Peru) te reizen. In 1966 is er in Venezuela met zendingenwerk begonnen, en in het begin ging het langzaam. In 1971 werd het zendingengebied Venezuela gesticht met een ledental van 1200. Er zijn nu vier zendingengebieden.

Ciudad Juárez, een Mexicaanse grensstad waar de industrie bloeit, maakt een voortdurende groei in ledental door. Er zijn twaalfduizend leden in de omgeving, verdeeld over vijf ringen. Ciudad Juárez ligt ongeveer 1800 kilometer van de Mexico-Stad-tempel, en ongeveer 190 kilometer van Colonia Juárez, waar een andere kleine tempel in aanbouw is. Fukuoka ligt op het zuidelijke Japanse eiland Kyushu. Toen president Hinckley die plaats in mei 1996 aandeed, werd de bijeenkomst door ongeveer 2500 mensen bezocht. De regio heeft ongeveer 7700 leden, verdeeld over vier ringen. Kyushu maakt deel uit van het district van de Tokio-tempel, die daar ongeveer 960 kilometer vandaan ligt.

De tempel die in Halifax komt, in de Canadese kustprovincie Nova Scotia, is bedoeld voor 4200 leden, verdeeld over een ring en een district. De leden daar behoren momenteel tot het district van de Toronto-tempel, met een reisafstand van twaalfhonderd kilometer. Bovendien hebben de aangrenzende kustprovincies Prince Edward Island, New Brunswick en Newfoundland samen nog een ring met 3500 leden.

De nieuwe tempel in Hawaii komt in de ring Kona (Hawaii) die zo'n 6400 leden telt. De tempel zal worden gebouwd in KailuaKona, een stad op het grote eiland Hawaii. De leden daar gaan momenteel naar de Hawaii-tempel. Daarvoor moeten zij meer dan tweehonderd kilometer afleggen met vliegtuig of boot.

De leden uit Fiji reizen momenteel ruim duizend kilometer per vliegtuig naar Tonga om daar naar de tempel te gaan. Fiji heeft twaalfduizend leden in vier ringen en twee districten. In 1983 had Fiji nog maar iets minder dan drieduizend leden, maar in 1995 was dat aantal al gestegen tot elfduizend. ■

*Met dank aan Church News
(zie de uitgave van 23 mei 1998).*

Ouderling Hales adviseert jonge alleenstaanden regels na te leven

Sarah Jane Weaver

Nets als piloten zich aan bepaalde regels moeten houden om tijdens de vlucht problemen te voorkomen, zijn er ook wetten, verordeningen en verbonden die kerkleden moeten begrijpen en naleven om problemen in hun leven te voorkomen, zei ouderling Robert D. Hales tijdens een haardvuurvond van de kerkelijke onderwijsinstellingen (CES).

Toen hij op 3 mei tegen een groep cadetten van de Amerikaanse luchtmacht sprak, zei ouderling Hales, lid van het Quorum der Twaalf Apostelen en voormalig luchtmachtpiloot: 'Als we de waarschuwingen van de Heilige Geest opzettelijk negeren, zullen we van koers raken en kunnen we neerstorten voordat we ons doel bereiken.'

De haardvuurvond van de kerkelijke onderwijsinstellingen werd naar meer dan honderdduizend jonge alleenstaanden op verschillende locaties in Amerika en Canada uitgezonden. Leden van het luchtmachtkoor zongen tijdens de haardvuurvond.

Tijdens zijn toespraak sprak ouderling Hales zijn bewondering uit voor de cadetten en andere 'verdedigers van de grondwet - verdedigers van de vrijheid: vrijheid van meningsuiting, godsdienstvrijheid, vrijheid van vereniging, en ondernemingsvrijheid.'

Hij legde uit dat vrijheden iemand in staat stellen om te kiezen. 'Door jullie en vele anderen die gewillig zijn om een deel van hun leven aan de verdediging van de vrijheid in de wereld op te offeren, zal de wereld erop vooruitgaan; jullie zullen betere mensen worden, en jullie kinderen en kleinkinderen - en de mijne - zullen door middel van jullie voorbeeld van vaderlandsliefde van hun vrijheid kunnen genieten. Ik wil jullie graag hartelijk bedanken voor alles wat jullie doen.'

Ouderling Hales die van 1955 tot

1958 in de luchtmacht werkzaam was, merkte op dat leden van zijn eskader bepaalde lijfspreuken hadden. Zijn spreuk stond op de zijkant van zijn vliegtuig: *Return with honor* [keer eervol terug].

Return with honor was volgens ouderling Hales een voortdurende herinnering om eervol terug te keren, nadat je alles in het werk had gesteld om de opdrachten uit te voeren.

Hij zei tegen de jonge alleenstaanden dat ze zich net als de piloten van de luchtmacht aan bepaalde regels moeten houden, en moeten weten hoe ze de instrumenten moeten bedienen.

- 'Het kompas in een vliegtuig geeft duidelijk aan waar het noorden ligt', zei hij. 'De Heilige Geest is ook als een kompas omdat Hij ons de juiste richting wijst en ons ongeacht de slechte en stormachtige weersomstandigheden bijstaat om de weg naar onze bestemming te vinden.'
- De brandstofmeter geeft aan hoeveel brandstof verbruikt is en hoeveel brandstof er nog beschikbaar is. 'Geen enkele piloot gaat de lucht in zonder genoeg brandstof om de opdracht te kunnen vervullen', legde hij uit. 'In het evangelie moeten we voldoende brandstof hebben om onze zending te vol-

brenge. Die brandstof verkrijgen we door onze spiritualiteit dagelijks bij te vullen door gebed, schriftstudie, een christelijke levenswijze, onszelf aan de opbouw van het koninkrijk toe te wijden, de heilige verordeningen na te leven, elkaar in een geest van liefde te dienen, naar de kerk te gaan, en gehoorzaam te zijn.'

- De hoogtemeter geeft de hoogte van het vliegtuig aan, zodat de piloot boven alle obstakels kan blijven vliegen. Ouderling Hales zei: 'Als volgelingen van Christus moeten we zodanig leven dat we boven alles uit blijven stijgen en de beloofde zegeningen kunnen ontvangen.'
- De standmeter geeft voortdurend en nauwkeurig de verhouding tot de horizon weer. 'We moeten ons ook bewust zijn van onze eigen houding', zei hij. 'Zijn we positief, oprecht en betrouwbaar in alles wat we doen? Wees niet negatief. Sterk anderen en bouw hen op.'

Ouderling Hales vertelde zijn luisteraars dat de Heiland niet wil dat zij neerstorten. 'Hij wil dat wij de goede weg kiezen, die ons terugbrengt op het rechte en smalle pad waardoor wij bij Hem kunnen terugkeren.'

Hij moedigde de jonge alleenstaanden aan om selectieve gehoorzaamheid, stoer gedrag, impulsiviteit en ongehoorzaamheid aan het gevestigde gezag te vermijden.

Ouderling Hales zei dat kerkleden bepaalde problemen in hun leven kunnen vermijden. 'Het licht van de Heilige Geest geeft ons veel troost, en leidt ons op het rechte en smalle pad. Er is niets eenzamer dan zonder de leiding van de Geest door het leven te gaan. Als we dagelijks de Geest bij ons willen hebben, moeten we gehoorzaam zijn, de geboden onderhouden, en vaak nederig in gebed neerknielen om God voor al onze zegeningen te bedanken.' ■

Met dank aan Church News, 9 mei 1998.

Ouderling Robert D. Hales begroet de HLD-legerpredikant Steven Merrill vóór de haardvuurvond van de kerkelijke onderwijsinstellingen

FOTOGRAF: DAN DRESSER

Brazilianen bewijzen president Faust eer

MET DANK AAN HET GEBIEDSPRESIDIUM VAN HET GEBIED BRAZILIË

Mohamed Mourad, voorzitter van de gemeenteraad van São Paulo (links), en Maroc Cintra, gemeenteraadslid en sponsor van het evenement (rechts), applaudisseren voor president Faust

President James E. Faust, tweede raadgever in het Eerste Presidium werd op 27 april tot erburger van São Paulo (Brazilië) uitgeroepen. De gemeenteraad van São Paulo heeft in samenwerking met plaatselijke kerkleden president Faust deze geweldige eer toegekend voor zijn jarenlange dienstbetoon in Brazilië. Hij is er van 1939 tot 1942 op zending geweest, hij heeft van 1975 tot 1977 leiding aan het werk van de kerk in Zuid-Amerika gegeven, en sindsdien is hij vele malen op bezoek geweest. Er werd in de Braziliaanse media aandacht aan de verlening van het erburgerschap besteed.

Terwijl hij in Brazilië was, heeft president Faust de eerste spade gestoken voor de tempels in Campinas en Pôrto Alegre, en heeft hij elf zendingengebieden en het nieuwe opleidingsinstituut voor zendingen in São Paulo bezocht. In tien dagen tijd heeft hij ten overstaan van veertigduizend leden en tweeduizend zendingen negentien toespraken gehouden.

Een bijeenkomst in São Paulo moest over twee locaties worden verdeeld vanwege de grote hoeveelheid aanwezigen. President Faust en ouderling Joseph B. Wirthlin van het Quorum der Twaalf Apostelen pre-

siderden ieder een bijeenkomst in een van de nabijgelegen ringgebouwen en wisselden halverwege, zodat ze allebei in de gelegenheid waren om beide groepen mensen toe te spreken. Door middel van grote beeldschermen buiten een van de vergaderruimten bij de São Paulo-tempel werden de mensen die geen plaats in het ringgebouw meer konden vinden in de gelegenheid gesteld om de bijeenkomst toch te volgen. In totaal waren ongeveer 7.500 mensen aanwezig.

Het erburgerschap van president Faust werd aangeboden door Mohamed Mourad, voorzitter van de gemeenteraad van São Paulo die 23 miljoen inwoners bestuurt in de grootste stad van Brazilië – de op een na grootste stad van de wereld.

In de eervolle vermelding stond onder andere: 'Dit erburgerschap is een symbool van onze liefde, vriendschap en dankbaarheid van alle Braziliaanse heiligen voor u en voor alle zendingen die in Brazilië op zending zijn geweest. Wij beweren vanavond dat president James E. Faust het Braziliaanse volk en Brazilië net zo liefheeft als zijn eigen volk en zijn eigen land, en dat de Braziliaanse heiligen president Faust liefhebben alsof hij een van hen is.'

In zijn reactie zei president Faust:

'Ik heb mijzelf altijd als een "Paulista" beschouwd (iemand die in São Paulo heeft gewoond), maar ik voel me nederig nu ik een burger van São Paulo ben geworden.

'Er is maar één reden dat ik voor deze vermelding in aanmerking kom, en dat is omdat ik van Brazilië en het Braziliaanse volk houd (...) Ik kan mijn gevoelens voor het Braziliaanse volk alleen maar onder woorden brengen door hen in de vergrotende trap te beschrijven: vriendelijker, enthousiaster, behulpzamer, vrijgeveger, en enthousiaster voor voetbal.'

President Faust legde aan de aanwezigen uit dat de zending van de kerk tot doel heeft om het gezin te versterken, en dat hij in Brazilië was om de eerste spade te steken voor twee heilige tempels.

Hij zei: 'Mijn lieve vrouw Ruth, met wie ik al 55 jaar getrouwd ben, en die hier vanavond ook aanwezig is, en ik zijn in de tempel in Salt Lake City voor tijd en alle eeuwigheid verzegeld. Wij geloven dat onze vijf kinderen, 22 kleinkinderen en twee achterkleinkinderen voor eeuwig aan ons verzegeld zijn als wij die zegen waardig zijn.'

President Faust merkte ook nog op dat ondanks de enorme groei van de kerk, er toch nog 140 steden met meer dan vijftigduizend inwoners, en 400 steden met meer dan veertigduizend inwoners zijn waar nog nooit een zending gelooft is.

Over zijn eigen zending in Brazilië zei hij: 'We hadden alleen maar de oude Portugese Bijbel en ons getuigenis. In een bepaald jaar waren er met 76 zendingen in Brazilië maar drie dopelingen. Dit jaar zijn er in Brazilië meer dan 54 duizend mensen die zich hebben laten dopen (...)

'De kerk kan in Brazilië en in de rest van de wereld eigenlijk alleen maar groeien', concludeerde president Faust. ■

*Met dank aan Church News,
9 mei 1998.*

Als 'Kort nieuws' brengen we voortaan een aantal korte berichten over uiteenlopende onderwerpen, zowel uit Nederland en België als uit andere landen. In sommige gevallen loopt zo'n kort bericht vooruit op een uitgebreider verslag dat we bij het ter perse gaan van *De Ster* nog niet hebben ontvangen, maar dat dan in een van de volgende nummers wordt geplaatst.

Nieuwe gemeenten: IJmond en Wassenaar

In de ring Den Haag zijn twee nieuwe gemeenten. Mede door het verleggen van de grenzen van de wijk Haarlem en de gemeente Alkmaar is de nieuwe gemeente IJmond gevormd; ouderling J.G. de Nijs te Beverwijk is geroepen als gemeentepresident.

Het grote aantal Engelstalige leden in Leiden en omstreken heeft geleid tot de vorming van een nieuwe gemeente onder de naam Wassenaar. Ouderling John W. Dinkelman is de nieuwe gemeentepresident. De diensten worden in het Engels gehouden in het gebouw van de wijk Leiden.

Nieuwe kerkgebouwen in ring Antwerpen

Verschillende gemeenten in de ring Antwerpen krijgen een nieuw gebouw. Dat in Leuven was volgens plan in juli gereed; in september waren open-deurdagen gepland. In Sint-Niklaas had men een fraai, maar al wat ouder gebouw; daar is een compleet nieuw gebouw verzezen, dat waarschijnlijk zeer binnenkort in gebruik wordt genomen. Het gebouw van de gemeente Breda aan de Mgr. De Vetstraat, dat veel te

klein was geworden, is in februari afgebroken. Op dezelfde plaats wordt een nieuwe kerk gebouwd, die de gemeente Breda nog voor het einde van dit jaar hoopt te betrekken.

Muziekavond in Apeldoorn op 7 november

Naast het nieuwjaarsconcert, waarbij de nadruk ligt op professionele solo- en duo-optredens, en de talentenavond, waarop enthousiaste amateurmusici van alle leeftijden zich kunnen laten horen, houdt de ring Apeldoorn jaarlijks een muziekavond die in het teken staat van de koorzang en andere vormen van samen zingen. Dit jaar is die muziekavond op zaterdag 7 november, in het kerkgebouw aan de Boerhaavestraat te Apeldoorn. Naast het ringkoor zullen enkele koren uit wijken en gemeenten zingen, en is het vocaal ensemble 'Con Amore' uitgenodigd.

Zendingen in Athene ontmoeten landgenoten

Enkele van de Nederlandse zendingen die op het ogenblik in Griekenland werkzaam zijn, bezochten op Koninginnedag het feest van de Nederlandse ambassade in Athene. Ze ontmoetten daar landgenoten uit verschillende bevolkingsgroepen. 'We hadden er veel kans om de mensen te vertellen wie we waren, en we werden zelfs uitgenodigd om ergens op bezoek te komen', schrijft ouderling Schutte.

Preston-tempel ingewijd

Op zondag 7 juni, toen de Nederlandse en Vlaamse leden in Rotterdam bij elkaar waren voor een regionale conferentie die werd gepresenteerd door president Thomas S. Monson (zie *De Ster* van september), werd door president Gordon B. Hinckley de tweede tempel in Engeland ingewijd: de Preston-tempel. Tijdens de open dagen die de voor-

V.l.n.r.: De zendingen Luit de Jonge, Jan Prins en Aart Schutte spraken met veel mensen tijdens de receptie van de Nederlandse ambassade in Athene op 30 april

Foto Frans Heijdenman

afgaande twee weken plaatsvonden, is de tempel door duizenden mensen bezichtigd. De tempel is genoemd naar de stad Preston, die een belangrijke rol speelt in de geschiedenis van de kerk, maar staat eigenlijk enkele kilometers ten zuiden van Preston, in Chorley.

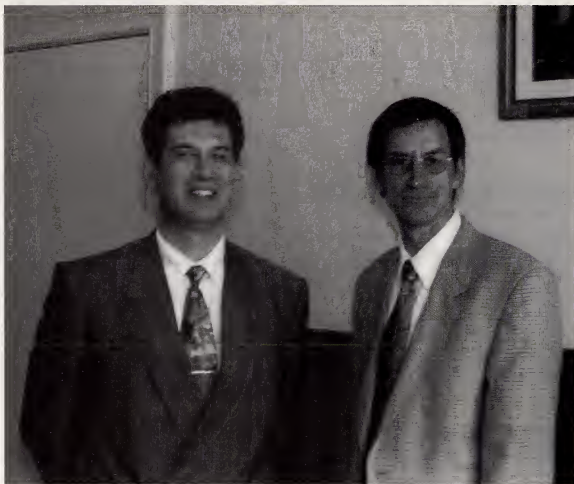
Meer over Preston en over de inwijding van de tempel is te verwachten in het november- en decembernummer van *De Ster*.

Leden in Winterswijk betrekken gebouw

De leden in Winterswijk en omstreken, die deel uitmaken van de gemeente Hengelo, beschikken sinds juni over een eigen vergaderruimte. Een aantal maanden werden diensten bij leden thuis gehouden, maar nu beschikt men over een kapel en vijf leslokalen in een kantoorpand in het centrum van de stad. In het zelfde gebouw, op loopafstand van het station, is de openbare bibliotheek van Winterswijk gevestigd. Het kerkgebouw bevindt zich op de tweede verdieping, die met een lift kan worden bereikt. ZHV, priesterschap, jongevrouwen en jeugdwerk beginnen 's zondags om 10 uur, de avondmaalsdienst is om 11.50 uur. Het adres: Spoorlaan 12-I te Winterswijk.

Nieuwe gemeentepresident in Almelo

Op 10 mei is Fred Brandenburg ontheven als gemeentepresident van Almelo en geroepen als hogeraadslid in de ring Apeldoorn. Broeder Brandenburg volgde in 1988 Stijnes F.B. Heijdemann op, nadat deze voor de derde maal gemeentepresident in Almelo was geweest, en had niet voorzien dat hij deze functie bijna tien jaar zou houden. Peter Jacobs, tot 10 mei raadgever in het gemeentepresidium, werd geroepen als gemeentepresident. Eerder was hij onder meer zendingsleider in de

De voormalige gemeentepresident Fred Brandenburg (rechts), nu hogeraadslid, en de nieuwe gemeentepresident van Almelo, Peter Jacobs (links)

gemeente Almelo en raadgever in het ringzendingspresidium van de ring Apeldoorn. Broeder en zuster Jacobs hebben regelmatig familieleden en vrienden meegenomen naar activiteiten in de kerk; één van hen is ook gedoopt.

Tabernakelkoor zingt in Brussel

Het Mormoons Tabernakelkoor uit Salt Lake City maakte in juni een tournee door Europa. Het eerste van de tien concerten door het koor was op 14 juni in de bekende Royal Albert Hall in Londen. Omdat dit concert op een zondagmorgen plaatsvond, bestond het programma uit lofzangen en andere gewijde muziek. Twee dagen later (dinsdag 16 juni) trad het Tabernakelkoor op in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Aan dat concert is veel publiciteit gegeven, en het werd door ongeveer 1500 personen, zowel leden als niet-leden, bezocht. In een volgend nummer van *De Ster* komen we nog terug op deze concerten.

Vooranstaand mormoons componist met 'Nederlandse' achtergrond

Sommige oudere leden zullen het zich nog herinneren – het grootse muziekfestival dat in 1956 plaatsvond in de kerk van Rotterdam-Noord, waar koren uit heel het land aan deelnamen. Het was georganiseerd door een 22-jarige zending, A. Laurence Lyon, die toen ook het destijds vrij omvangrijke koor van de gemeente Amsterdam leidde. Reeds toen was hij een bekwaam musicus; na zijn terugkeer heeft hij in de Verenigde Staten naam gemaakt als componist. Onlangs heeft het Mormoons Tabernakelkoor de honderdste compositie van zijn hand uitgevoerd. Enige tijd geleden verscheen van dit koor de cd *Hymns of Faith II*; daarop staat ook een lofzang van broeder Lyon, *Each life that touches ours for good*; de Nederlandse titel daarvan luidt *Elk die ons leven hier verrijkt* (lofzang 191). ■

In het zendingsveld

■ ENGLAND

Henk Prins/Mark Stigter

England Leeds Mission,
Techcentre, Station Road,
Horsforth, Leeds, Yorkshire,
LS18 5BJ, England

Sander Uyleman/Daniel Woodman

England Manchester Mission,
Trafalgar House, 110 Manchester Road,
Altrincham, Cheshire, WA14 1NU,
England

Marvin Bijkerk

England London South Mission,
482-484 London Road
Mitcham, Surrey CR4 4ED,
England

Ben Janssen/Arno Kruisman/ Walter van der Donk/Sven-Olaf Gout

England Bristol Mission,
Southfield House, 2 Southfield Road,
Westbury-on-Trym, Bristol,
BS9 3BH England

■ FRANKRIJK

Carolyn Lefrandt

Mission française de Paris,
23 Rue du Onze Novembre,
F-78110 Le Vesinet

■ GRIEKENLAND

Luit de Jonge/Hermen van Beek/ Aart Schutte/Bas Hofstee/Jan Prins

Zendingsgebied Athene,
Eleftherotrias 9,
Kifissia 14563,
Athene, Griekenland

■ NEDERLAND

Benjamin van Impelen/ Paul de Jong

Zendingsgebied Amsterdam,
Noordse Bosje 16,
1211 BG Hilversum

■ VERENIGDE STATEN

Dideriek Van Hijfte

Utah Salt Lake City Mission,
7001 South 900 East, Suite 250,
Midvale, Utah 84047-1746-018,
USA

Petra Broeckzitter/Merlinda Craet

Washington D.C. North Mission
904 Wind River Lane 103
No. Potomac, MD 20878, USA

Debbie Reijnders

Washington Spokane Mission
P.O. Box 14808,
Spokane, WA 99214-0808,
USA

Ga je op zending?

Stuur ons dan je naam, de naam van het zendingsgebied, uit welke wijk of gemeente je komt, wanneer je zending begint, naar welk opleidingsinstituut je gaat – en vooral: een goede pasfoto! Het nieuwe adres van de redactie is:

Redactie De Ster
F. Heijdemann
Grovestins 64
NL – 7608 HN Almelo

Dit adres staat voortaan ook voorin *De Ster*.

Bedenk dat het, na ontvangst van je foto en verdere gegevens, vier tot vijf maanden duurt tot je in *De Ster* staat! Stuur ze dus zo spoedig mogelijk na ontvangst van je zendingsoproep!

Heb je tijdens je zending een bijzondere ervaring waarvan je anderen deelgenoot wilt maken, schrijf dan naar De Ster (zie bovenstaand adres). Het hoeft geen lang verhaal te zijn – alles wat interessant en opbouwend is, kan de moeite waard zijn. Als het mogelijk is, stuur dan een foto mee die je verhaal illustreert.

Alma doopt in de wateren van Mormon

HET CELESTIALE HUWELIJK

President Brigham Young heeft gezegd dat het celestiale huwelijk 'het fundament [legt] voor (. . .) intelligente wezens om met heerlijkheid, onsterfelijkheid en het eeuwig leven gekroond te worden. Het is in feite de rode draad die van het begin tot het eind, van eeuwigheid tot eeuwigheid, door het heilige evangelie van eeuwig heil loopt' (*Leringen van kerkpresidenten: Brigham Young* [1997], blz. 163). Dat komt doordat het ontvangen en nakomen van het nieuw en eeuwig verbond van het huwelijk ons voorbereidt op het ontvangen van de hoogste graad van heerlijkheid in het celestiale koninkrijk (zie LV 131:1-3).

DOOR ONZE LEVENSWIJZE IN AANMERKING KOMEN VOOR EEN EEUWIG HUWELIJK

Een celestiaal huwelijk krijgen begint met een huwelijk in de tempel. Helaas ontvangt niet iedereen die een tempelhuwelijk wil die zegening meteen. Maar president Gordon B. Hinckley wijst erop dat 'in het plan van onze liefhebbende Vader en onze goddelijke Verlosser u in de eeuwigheid geen enkele zegening zal worden ontzegd waar u voor in aanmerking komt' ('Daughters of God', *Ensign*, november 1991, blz. 98).

De Heer weet of wij goed genoeg leven en kent de verlangens van ons hart. En Hij zegent ons voor onze getrouwheid.

Aan de andere kant moeten zij die de kans hebben om in de tempel te huwen hun tempelverbonden nakomen om de beloofde voorrechten te krijgen. Ouderling Bruce R. McConkie van het Quorum der

Twaalf Apostelen heeft ons geleerd: 'Het celestiale of eeuwige huwelijk is de poort tot de verhoging. Om (. . .) het eeuwig leven te verkrijgen, moeten een man [en vrouw] deze huwelijksorde aanvaarden en alle eraan verbonden verplichtingen en verbonden nakomen' (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 delen [1966-1973], deel 1, blz. 547).

EEUWIG VERBOND MET AARDE ZEGENINGEN

Alhoewel een tempelhuwelijk geassocieerd wordt met eeuwige beloften, hoeven man en vrouw niet tot de eeuwigheid te wachten om de zegeningen van het celestiale huwelijk te ontvangen. We krijgen door onze voorbereiding op een tempelhuwelijk en de voltrekking ervan ook veel aardse zegeningen. Ongeveer acht jaar geleden raakte Lee Hing Chung uit Hongkong een arm kwijt bij een bedrijfsongeval. Als gevolg daarvan raakte hij zijn baan kwijt, werd hij ziek en raakte hij ontmoeidigd. Maar nu is zijn hart weer vol geloof nu hij overweegt zich in de tempel te laten verzegelen aan zijn vrouw, Kumvinkumpoonsup, en aan hun kinderen.

'Voordat wij lid werden van de kerk,' zegt hij, 'hield ik me voornamelijk bezig met geld verdienen. Nu heb ik andere prioriteiten. (. . .) Ik ben zo dankbaar dat we bij elkaar zijn en dat we voor altijd bij elkaar kunnen blijven. (. . .) De aanwezigheid van de tempel herinnert mij eraan dat ik het goede moet doen, dat ik gedisciplineerd en goed moet leven' (geciteerd door Kellene Ricks Adams in 'Een droom is werkelijkheid

geworden in Hongkong', *De Ster*, maart 1997, blz. 34-43).

Vanzelfsprekend is een sterk huwelijk ook mogelijk zonder de tempelverbonden om de onderlinge toewijding van man en vrouw te sterken. Maar een tempelhuwelijk verschaft een eeuwig perspectief en een grotere mate van goddelijke hulp dan een burgerlijk huwelijk kan bieden. Ouderling Bruce C. Hafen van de Zeventig noemt het tempelhuwelijk een *verbondshuwelijk* en merkt daarover op: '(. . .) als men in een *verbondshuwelijk* op moeilijkheden stuit dan proberen de echtelieden die samen op te lossen. Zij zijn getrouwd om te geven en te groeien, zij zijn door het verbond gebonden aan elkaar, aan de gemeenschap, en aan God' ('Het verbondshuwelijk', *De Ster*, november 1996, blz. 26).

- *Wat moeten wij doen om in aanmerking te komen voor de hoogste graad van de celestiale heerlijkheid?*

- *Welke bescherming biedt een verbondshuwelijk ons in de huidige wereld?* □

'GIJ ZULT NIET STELEN'

Richard D. Draper

In het achtste gebod worden alle vormen van diefstal verboden. De wet van de Heer leert ons de positieve kant van het gebod: respecteer de rechten, het eigendom en de behoeften van andere mensen.

doen. Dat oude koffertje bevatte de resultaten van reizen van honderden kilometers, het werk van enkele duizenden dollars in subsidie, het product van maanden zorgvuldig onderzoek, analyse, studie, peuzen en schrijven. Het lijvige document in het koffertje had voor iemand anders geen materiële waarde.

Toen mijn collega de gebroken ruit van zijn auto zag, werd hij even niet goed. Dat was niet alleen omdat hij wist dat hij de ruit moest vervangen, maar meer vanwege angst dat er jaren werk verloren zou kunnen zijn. Een moment later was zijn angst bevestigd; iemand had zijn koffertje gestolen.

Deze hoogleraar arriveerde later dan verwacht voor een spreekbeurt in een grote stad en had in een kleine zijstraat op enige afstand van de zaal geparkeerd. Om te vermijden dat hij zijn zwaar geladen diplomatenkoffer met zich mee moest dragen, had hij de notities voor zijn lezing eruit gehaald en had de versleten koffer op de autostoel laten liggen. Omdat die er zo versleten uitzag en weinig materiële waarde bevatte, had hij gemeend dat het wel veilig zou zijn. Helaas was dat niet zo.

Toen hij mij later deelgenoot maakte van zijn teleurstelling en verdriet over zijn verlies, had ik met hem te

Maar wat de dief waarschijnlijk minachtend heeft weggegooid, was een waardevol deel van het leven van een ander mens.

Zo gaat het vaak met diefstal – er wordt meer gestolen dan alleen stoffelijke goederen. Als iemand het achtste gebod overtreedt, raakt het slachtoffer niet alleen zijn gemoedsrust kwijt, maar ook bezittingen die een deel van zijn leven uitmaken.

DE BETEKENIS VAN HET ACHTSTE GEBOD

De opdracht die God Israël geeft in dit gebod, is in het Hebreeuws rechtstreeks en krachtig: *lo tignov*, 'gij zult niet stelen'. *Tignov* is afgeleid van de wortel van het stamwoord *ganav*, wat 'een dief zijn' of 'stelen' betekent. Dit woord impliceert bedrog en heimelijkheid. In de Griekse versie van het Oude Testament is het Hebreeuwse woord vertaald met het Griekse *klepto*. Net als het Hebreeuwse woord *ganav*, heeft *klepto* iets van heimelijk en sluw wegnemen wat aan iemand anders toebehoort. Verduistering is een goed voorbeeld van die vorm van diefstal. Termen als *misleiden* en *bedriegen* passen bij de methodes van de dief.

Maar hoe zit het met het afnemen van artikelen met geweld? Het Hebreeuwse woord *gazal* is nauw verwant aan het woord *ganav*. Het betekent 'beroven'. Dit woord legt de nadruk op de confrontatie, het geweld of de dreiging met letsel. God heeft geboden: 'Gij zult uw naaste

God heeft zijn kinderen de vrijheid gegeven om baat te hebben bij de vrucht van hun individuele arbeid. Adam leerde 'zijn brood te eten in het zweet zijns aanschijns' en niet in het zweet van het aanschijn van iemand anders, 'en ook Eva, zijn vrouw, arbeidde met hem'.

niet afpersen en gij zult niet roven' (Leviticus 19:13). Voor de Heer omvat stelen dus ook roven, plunderen en andere onwettige manieren van goederen afnemen.

In de Bijbel wordt beklemtoond dat stelen bij de groep zonden hoort die moord, overspel en vals getuigenis geven omvat. Al die zonden zijn nauw aan elkaar verwant en diefstal is de grootste gemene deler; moord is het onwettig afnemen van iemands leven, overspel is het afnemen van iemands deugdzaamheid, en met het geven van een vals getuigenis is meestal het wegnemen van iemands reputatie, eigendom of goederen gemeoid.

De zin 'Gij zult niet stelen' (Exodus 20:15) bevat geen lijdend voorwerp. Het verbod is uitgestrekt en onvoorwaardelijk. Gij zult niets stelen. In een tijdperk waarin slavernij algemeen gebruikelijk was, maakte de Heer deze wet om niet alleen bezittingen te beschermen, maar ook mensen (zie Exodus 21:16).¹

De uitgestrektheid van het gebod geeft ook aan dat men een ander niet door verwaarlozing mag beroven. Sterker nog, de Bijbel leert ons dat verwaarlozing een aanverwante misdaad is. De ware discipel van Christus moet een goede naaste zijn, zelfs voor een vreemdeling (zie Deuteronomium 22:1-4) en moet een ander zelfs in zijn nood bijstaan als dat moeilijk is (zie Spreuken 24:10-12). Een geleerde die deze drie verzen in Spreuken evalueerde, merkte op: 'Het is de huurling, niet de ware herder die slechte omstandigheden tot zijn verdediging zal aanvoeren [vs. 10], of hopeloze taken [vs. 11] en vergeeflijke onwetendheid [vs. 12]; liefde wordt niet zo makkelijk verdrongen – en de God van liefde ook niet.'² In een bespreking van passieve zonden, heeft ouderling Spencer W. Kimball, destijds van het Quorum der Twaalf Apostelen, er dit getuigenis aan toegevoegd: 'Niet alleen mogen we niet stelen, maar we moeten bovendien anderen's eigendommen beschermen.'³

DRIE BELANGRIJKE BEGINSELEN

Een nadere beschouwing van het achtste gebod levert drie beginselen op die ertoe bijdragen dat wij inzien waarom stelen zowel een zonde als een misdaad is.

Ten eerste stelt het gebod het recht van eigendom in, waarmee het een in dit leven noodzakelijke verantwoordelijkheid beschermt. President Ezra Taft Benson heeft gezegd: 'Er is geen vrijheid mogelijk als een

mens niet beschermd wordt in zijn eigenaarschap van zijn wettig bezit en eigendom en niet volgens de wet kan worden schadeloos gesteld voor het verlies of de vernietiging ervan. Neem dat recht weg, dan wordt die mens verlaagd tot lijfeigenschap. George Sutherland, voormalig lid van het Amerikaanse hooggerechtshof, heeft het als volgt gezegd: "[Een mens] vrijheid geven, maar hem zijn eigendom afnemen, wat de vrucht en het symbool van zijn vrijheid is, dat is hetzelfde als hem in slavernij laten."⁴

God gaf zijn kinderen macht toen Hij hun door Adam heerschappij over de aarde gaf. Daarmee gaf Hij ze de vrijheid om de vrucht van hun eigen arbeid te produceren en er baat bij te hebben. Adam leerde 'zijn brood te eten in het zweet zijns aanschijns' en niet in het zweet van het aanschijn van iemand anders, 'en ook Eva, zijn vrouw, arbeide met hem' (Mozes 5:1; cursivering toegevoegd).

Ten tweede toont het achtste gebod ons dat God — en niet de sterfelijke mens, noch de staat — de bron is van het

In de tijd van Noach vervulden geheime verenigingen – waardoor werkers der duisternis probeerden voordeel te behalen door moord en diefstal – de aarde met geweld. Als gevolg daarvan stuurde de Heer de zondvloed en vernietigde Hij de goddelozen.

recht op particulier eigendomsrecht op bezittingen. Alle geboden komen van Hem. Hij, als de soevereine Heer, en als Schepper van hemel en aarde, stelt de wetten in die zijn koninkrijk besturen (zie LV 88:34-42). De aarde behoort Hem toe. En Hij heeft besloten dat de mens die met Hem zal delen. Wij moeten dat echter doen in overeenstemming met zijn goddelijke wetten.

Ten derde, iedereen die steelt, begaat een overtreding tegen God. Daar alle goddelijke wetten van Hem komen, is elke overtreding van die wet een overtreding tegen Hem. Daarom is het overtreden van elke aardse wet die gebaseerd is op zijn geboden – wetten aangaande personen, familie, eigendom, geld, arbeid, staat of kerk – een overtreding tegen onze Vader. Koning David besefte dat en zei het volgende over het feit dat hij andermans vrouw had afgenomen en hem had laten doden: ‘Tegen U (. . .) heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in uw ogen’ (Psalmen 51:6).⁵

Stelen is een zonde tegen onze hemelse Vader, zelfs als het gemotiveerd wordt door behoefte en armoede. Met zo'n handeling onteert men God (zie Spreuken 30:9). Aan de andere kant geeft iemand die eerlijk is en besluit om niet te stelen, zelfs onder zeer moeilijke omstandigheden, blijk van zijn vertrouwen in God. Hij is zich zijn verbondsrelatie met de Heer bewust en besluit om die in stand te houden.

Een student vertelde eens een verhaal aan mij waarmee dit aspect van eerlijkheid effectief werd geïllustreerd. Toen hij nog een kind was, was het bedrijf van zijn vader tenonder gegaan. Door hard te werken had zijn vader een nieuw bedrijf opgebouwd dat op termijn rendement beloofde, maar in het begin het gezin slechts een schamel inkomen verschaftte. De moeder van de student was ook gaan werken. Dat was erg moeilijk voor het gezin, vooral voor de vader, maar hij beloofde dat het slechts voor korte tijd was. Binnen een jaar ging het dusdanig beter met het bedrijf dat de moeder kon stoppen met werken. Later kreeg het gezin het zelfs ronduit goed.

Toen mijn student, die bedrijfskunde gestudeerd had, voor zijn vader ging werken, kwam hij erachter dat zijn ouders alle schulden uit de ondergang van het eerste

bedrijf hadden afbetaald, hoewel die schulden op grond van de faillissementswetten waren kwijtschuld. Zijn vader was meteen begonnen ze terug te betalen toen hij met zijn nieuwe bedrijf begonnen was. Dat was ook een van de redenen dat zijn moeder was gaan werken. Mijn jonge vriend sprak zijn twijfel uit over de vraag of het wel zo verstandig was om wettig kwijtschuld schulden terug

te betalen. Zijn vader legde uit dat hij weliswaar besefte dat veel eerlijke mensen niet in staat zijn om wettig kwijtschuld schulden te betalen, maar dat hij van mening was dat zijn situatie hem mogelijk in staat zou stellen om de schulden over een lange periode toch terug te betalen. Zijn bezorgdheid om zijn onbetaalde verplichtingen hadden zijn vrouw en hem ertoe gedwongen om hun toewijding aan de Heer nog eens onder de loep te nemen, alsmede de verbonden die ze met Hem hadden gesloten. Zijn vonden dat zij een morele plicht hadden om die schulden terug te betalen, en dat het diefstal zou zijn om dat niet of niet geheel te doen. Daarom spanden zijn vader en moeder zich gezamenlijk in om terug te betalen waartoe zij zich verplicht voelden, en het was hen en hun gezin tot zegen.

DIEFSTAL EN GEHEIME VERENIGINGEN

Diefstal is een overtreding van een hemelse wet die de mensheid opdraagt om de aarde te onderwerpen en te heersen over het dierenrijk, *onder God* – dat wil zeggen, overeenkomstig de bevelen van onze hemelse Vader. Vrijwel vanaf het begin van de geschiedenis hebben opstandige zielen getracht heerschappij uit te oefenen volgens hun eigen regels – kortom, door diefstal. Zij wilden heersen over de aarde en haar bevolking – zij wilden stelen van de mens, het dierenrijk leegroven en de aarde plunderen – zonder de intomende hand van hun Schepper en Wetgever. Doden werd verbonden met wat Kaïn beschreef als het ‘grote geheim, dat ik kan doodslaan en gewin daar van behalen’ (Mozes 5:31).

De geheime verenigingen en werkers der duisternis slaagden bijna in de tijd van Noach. Het gevolg was een aarde die ‘was vervuld met geweld’ (Mozes 8:28). ‘En

God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven' (Genesis 6:12). Als gevolg daarvan stuurde de Heer de zondvloed en vernietigde Hij de goddelozen 'van de aardbodem' (Genesis 7:4; zie ook Mozes 8:30).

Er was kort na de zondvloed niet veel voor nodig om het proces van verval weer op gang te brengen. Gedreven door Satan, begonnen de mensen manieren te bedenken om het bestelen van Gods rijk te vergemakkelijken. Door de macht van de duivel namen slechte leiders 'die naar macht streefden' en die wilden 'moorden [en] plunderen' (Ether 8:16) het volk eden af waarmee ze hen verbonden om samen te werken in goddeloosheid. Die geheimen werden van de ene op de andere generatie overgegeven. In het Boek van Mormon belichaamt Gadianton dit proces. Hij was 'een buitengewoon goede spreker (. . .) en tevens zeer geslepen in het heimelijk plegen van moord en plundering' (Helaman 2:4). Dit systeem werd geleidelijk de overheersende kracht onder de Nephieten en droeg rechtstreeks bij tot de ondergang van dat volk (zie Helaman 2:13).

De wereld in de laatste dagen lijdt onder dezelfde problemen en dat zal zo blijven. Een van de ironische en tragische aspecten van de laatste dagen is dat de mensen verschrikkelijke vernietigingen zullen meemaken die zij zelf over zich zullen hebben afgeroepen, en dat zij zich niet zullen bekeren 'van hun moorden, noch van hun toverijen, noch van hun hoerij, noch van hun dieverijen' (Openbaring 9:21).

Door de hele geschiedenis heen heeft de Heer geprobeerd de mens te leren om de rijkdommen van de aarde ten goede te gebruiken. Bijvoorbeeld: Hij riep Mozes om onder Israël de wetten van een rechtschapen samenleving te vestigen. De Heer had de bedoeling om met dit systeem bij te dragen tot de volledige ontwikkeling van elke persoon. En dit systeem houdt in dat iedereen de goederen in zijn bezit krijgt die de beloning zijn van zijn arbeid. Maar al te vaak kunnen mensen echter niet hun verlangen overwinnen om de goederen van anderen te bezitten of er macht over te hebben. De profeet Amos heeft bijvoorbeeld van zijn volk gezegd dat zij 'de rechtvaardige voor geld' verkochten en 'de arme om een paar schoenen' (Amos 2:6-7), en ook dat zij ernaar snakten dat het stof van de aarde op het hoofd van de geringen zou komen. En Maleachi heeft het volgende gezegd over

hen die hun offergaven niet betaalden aan de Vader, die hun alles had gegeven: 'Mag een mens God *beroven*?' (Maleachi 3:8; cursivering toegevoegd.)

Helaas kennen wij in onze tijd maar al te goed mensen die niet alleen weigeren te delen met anderen, maar bovendien bereid zijn om iedereen met alle middelen alles af te nemen.

Als wij verstandig zijn, dan hebben we de mensen lief en gebruiken we alle goederen zoals onze Vader het bedoeld heeft. We worden immoreel zodra we van goederen houden en mensen gebruiken. Het afschuwelijke denkbeeld dat Satan Kaïn leerde, was hoe een mensenleven verruild kon worden voor eigendom, hoe een kind van God gedegradeerd kan worden tot minder dan have en goed.

DE HOGERE WET VAN DE HEILAND

Toen de Heiland kwam, vestigde Hij opnieuw de hogere wet van zijn koninkrijk:

'Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand.

'Dit is het grote en eerste gebod.

'Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.

'Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten' (Matteüs 22:37-40).

In het Nieuwe Testament worden de bekeerlijke discipelen van Christus uitgenodigd om overeenkomstig deze wet van liefde te leven als een nieuwe persoon (zie Romeinen 6:4; Hebreëën 10:19-24). Die wet zou onze hele kijk op onze plicht tegenover andere mensen moeten beïnvloeden, alsmede ons vermogen om hen en de Heer te dienen. Paulus heeft er daarom ook op aangedrongen dat 'wie een dief was, stele niet meer, maar spanne zich liever in om met zijn handen goed werk te verrichten, opdat hij iets kan mededelen aan de behoeftige (Efeziërs 4:28).

Bovendien zou het verzaken van onze vroegere zonden ook nog iets anders tot stand moeten brengen. Het zou ons, samen met ons verlangen om het voorbeeld van de Meester te volgen, van iets bewust moeten maken. Namelijk, dat het noodzakelijk is om ons in het uitvoeren van onze dagelijkse plichten aan de hoogste morele normen te houden. President Spencer W. Kimball

Door de hele geschiedenis heeft de Heer geprobeerd de mens te leren om de rijkdommen van de aarde ten goede te gebruiken – inclusief de mogelijkheid voor iedereen om de goederen in zijn bezit te krijgen die de beloning zijn van zijn arbeid.

heeft erop gewezen dat 'eerlijkheid niet in een wet is vast te leggen. "Daar zou een wet tegen moeten zijn" zeggen velen als corruptie zijn lelijke kop opsteekt, en ons antwoord is dat er wel degelijk wetten zijn – talrijke wetten die echter niet afdgedwongen worden; maar ons antwoord is verder dat je goedheid, eer en eerlijkheid niet in een wet kunt vastleggen. Men moet weer een bewustzijn van die waarden krijgen.⁶ Als de mensen zich aan die waarden houden, kunnen de macht van de Geest en de kracht van de liefde doen wat de wet niet kan: de hebzucht en begeerte overwinnen die tot diefstal leiden.

DE WARE KOSTEN

Enkele jaren geleden plantten mijn vrouw en ik een kersenboompje in een zonnig hoekje van onze tuin. Wij keken uit naar een uiteindelijk rijke oogst. Maar de

volgende ochtend ging mijn vrouw even naar buiten en kwam met een verbaasde uitdrukking op haar gezicht terug: 'Iemand heeft onze boom meegenomen!' En ja hoor, een dief had hem opgegraven en ons alleen een leeg gat gelaten.

Hoewel wij in geld gemeten niet veel kwijt waren, waren we alle tijd kwijt die we gestoken hadden in het voorbereiden van het plekje, en in het kopen en planten van de boom. Toch hadden we nog geluk in vergelijking met andere mensen die veel meer schade hebben geleden. Ik heb me afgevraagd of de persoon die de boom heeft meegenomen wel gedacht heeft aan de geestelijke prijs die hij of zij er eventueel voor zal moeten betalen.

Uiteindelijk blijft geen enkele dief ooit ongestraft: een dief loopt het risico zijn ziel kwijt te raken. Hij heeft een gebod van God overtreden en heeft zichzelf daarmee eigenlijk meer beschadigd dan iemand anders. Onze Vader heeft ons door zijn Zoon geboden: 'Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk uw hemelse Vader volmaakt is' (Matteüs 5:48). Het Griekse woord dat hier met 'volmaakt' vertaald is, betekent volledig of compleet zijn. En er is zeker integriteit voor nodig.

Onze Vader in de hemel is *volledig*; Hij heeft ook volledige integriteit. Wij hebben, als zijn kinderen, het potentieel om te worden zoals Hij. Maar alles wat wij doen dat geen goddelijke aard in ons vormt, is een overtreding tegen ons wezen, onze ware ik en onze eeuwige verwantschap met onze hemelse Vader. Diefstal weerhoudt ons, net als elke andere bewuste overtreding van zijn geboden, van een streven naar het volledig worden, of 'volmaakt' worden.

Dieven korten zichzelf op hun goddelijk potentieel, en op de zegeningen die de gehoorzamen wachten, en ze verspelen die voor materieel gewin. Als ze zich niet bekeren, dan beroven ze zichzelf van het eeuwige leven. □

NOTEN

1. Dale Patrick, *Old Testament Law* (1985), blz. 55–56.
2. Derek Kidner, in Rousas John Rushdoony, *The Institutes of Biblical Law* (1973), blz. 465; zie ook blz. 464.
3. *The Miracle of Forgiveness* (1969), blz. 99.
4. *The Teachings of Ezra Taft Benson* (1988), blz. 608.
5. Zie *The Institutes of Biblical Law*, blz. 10–13.
6. *The Teachings of President Spencer W. Kimball*, bezorgd door Edward L. Kimball (1982), blz. 193.

Enkele feiten aangaande De Ster

Een tijdschrift voor de hele wereld

Marvin K. Gardner, hoofdredacteur

'Wij voorzien een geweldige toekomst voor de kerk, ook al leven we in een erg onzekere wereld. Als wij ons vasthouden aan onze waarden, als wij voortbouwen op ons erfgoed, als wij in gehoorzaam-

heid voor de Heer wandelen, als wij gewoon het evangelie naleven, dan zullen we geweldig gezegend worden.

'Als leden van de kerk hebben wij fantastische hulpbronnen die ertoe

PRESIDENT HINCKLEY, FOTOGRAF: CRAIG DIMOND

kunnen bijdragen dat wij ons vasthouden aan onze waarden en dat wij in gehoorzaamheid voor de Heer wandelen. Onder die hulpmiddelen die de kerk produceert, bevinden zich de kerkelijke

*Fijisch (Liahona)

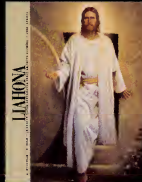
Fins (Het Licht)

Frans (De Ster)

Duits (De Ster)

Hongaars (Liahona)

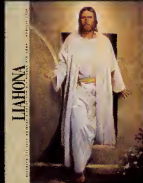
IJslands (Ster van hoop)

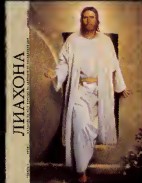
*Pools (Liahona)

Portugees (Liahona)

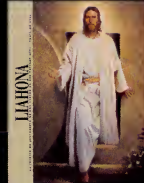
*Roemeens (Liahona)

Russisch (Liahona)

Samoans (Liahona)

Spaans (Liahona)

*Cebuano (Liahona)

Het niet-Engelstalige tijdschrift van de kerk wordt uitgegeven in 31 talen. De nieuwste uitbreiding — het Cebuans (links), een Filipijnse taal — begint met dit nummer. Een asterisk geeft aan dat een editie begonnen is in 1998.

tijdschriften. Door die tijdschriften kunnen de woorden van de levende profeten en apostelen geregeld bij ons thuis komen en kunnen ze ons en ons gezin leiden en inspireren.

'Wij sporen alle leden over de hele wereld aan om een abonnement te nemen op de kerktijdschriften en ze te lezen. Wij moedigen de priesterschapsleiders aan om ervoor te zorgen dat elke heilige der laatste dagen die gelegenheid krijgt' (Het Eerste Presidium — Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, James E. Faust, 1 april 1998).

EEN WERELDWIJD TIJDSCHRIFT

Wij van de redactie op de hoofdzetel van de kerk in Salt Lake City ontvangen vaak vragen over de publicatie van De Ster. Hier volgen antwoorden en nog wat aanvullende informatie.

■ **In hoeveel talen wordt De Ster uitgegeven?** Wij geven momenteel tijdschriften uit in 31 talen. Er worden echter nog meer talen aan toegevoegd.

■ **Is de inhoud van het tijdschrift hetzelfde in alle taaledities?** Elke bladzijde, afgezien van Kerknieuws, is

hetzelfde in alle talen — dezelfde artikelen, dezelfde afbeeldingen, illustraties en foto's. De meeste bladzijden van Kerknieuws hebben een plaatselijk bepaalde inhoud, waaronder artikelen over de kerkleden en -evenementen in het gebied van de lezer.

■ **Hebben alle taaledities dezelfde naam?** Nee, hoewel de inhoud hetzelfde is. Achttien taaledities heten Liahona — een woord uit het Boek van Mormon dat kompas of gids betekent. Tien edities hebben een woord zoals ster, licht of fakkel in

hun naam. Andere worden 'Stem', 'Pad' of 'Vriend' van de heiligen genoemd. De term *International Magazines* slaat op alle.

■ **Is De Ster gewoon een vertaling van de Ensign?** Nee. *De Ster* bevat niet alle artikelen die verschijnen in de *Ensign*, *New Era* en *Friend* (kerktijdschriften die in het Engels worden uitgegeven). Maar sommige artikelen zijn een vertaling van artikelen uit die tijdschriften — en sommige verschijnen zelfs in dezelfde maand. Andere artikelen verschijnen eerst in *De Ster* en verschijnen pas later in de andere tijdschriften.

EXTRA INFORMATIE

Het eerste HLD-tijdschrift, *The Evening and the Morning Star*, werd in 1832 in Independence (Missouri) uitgegeven — twee jaar na de oprichting van de kerk.

Het eerste niet-Engelstalige HLD-tijdschrift werd in 1846 uitgegeven in het Welsh. Andere niet-Engelstalige HLD-tijdschriften begonnen in 1850 (Fins) en 1851 (Deens, Frans en Duits). In de loop der jaren kwamen er meer tijdschriften in andere talen. In 1967 werden alle niet-Engelstalige HLD-tijdschriften verenigd in één publicatie met meerdere taledities.

In 1977 begon de kerk een Engelstalige editie van *De Ster* uit te geven. De Engelse editie, *Liahona*, wordt voornamelijk gebruikt in Engelstalige gebieden buiten de Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannië, Australië en Nieuw-

Zeeland. Hij is overal ter wereld verkrijgbaar.

Sommige taledities worden maandelijks uitgegeven; andere twee- of driemaandelijks. Hoe vaak een tijdschrift verschijnt, wordt bepaald door kerkelijke comités in Salt Lake City. De beslissingen worden gebaseerd op de aanbevelingen van de gebiedspresidiums, de aantallen HLD-gezinnen waarvan bekend is dat zij de desbetreffende taal spreken, het aantal abonnees en de beschikbaarheid van vertaal- en productiemogelijkheden.

De boodschap van het Eerste Presidium en de huisbezoekboodschap zijn maandelijks beschikbaar in 63 talen. De leden die een tweemaandelijks of driemaandelijks editie van een niet-Engelstalig tijdschrift ontvangen, kunnen die boodschappen in los formaat verkrijgen bij hun priesterschapsleiders, in maanden dat het tijdschrift niet in hun taal gepubliceerd wordt.

Die boodschappen worden niet alleen gepubliceerd in de 31 taledities van het tijdschrift, maar in los formaat ook in 32 extra talen (zie het kader op de tegenoverliggende bladzijde).

TIJDSCHRIFTEN BESTELLEN

Neem een abonnement voor uzelf — of zet uw abonnement voort. U kunt elke gewenste taal-editie ontvangen, ongeacht waar u woont.

Bestel taledities om als cadeau overal ter wereld naar toe te

zenden. U kunt abonnementen opgeven voor vrienden, familieleden, pasgedoopte leden en al uw andere kennissen — of ze nu lid van de kerk zijn of niet. De kerktijdschriften zijn een prima geschenk bij een huwelijk, jubileum, verjaardag, feestdag, diploma-uitreiking of andere gelegenheid. Geef een geschenkabonnement aan bibliotheken, scholen, ziekenhuizen, praktijken van huisartsen en tandartsen, en andere plaatselijke instellingen.

Hoe kunt u *De Ster* of een andere taleditie van het tijdschrift bestellen: Maak gebruik van de abonnementgegevens op bladzijde 1 van elke uitgave. Of neem contact op met de tijdschriftenvertegenwoordiger of de secretaris van uw unit, met uw bisschop of gemeentepresident. Of neem contact op met de abonnementenadministratie of met een distributiecentrum van de kerk. Hier en daar is het niet mogelijk om de tijdschriften naar iemands huis te sturen met de post. In die gevallen worden de tijdschriften naar de wijk of gemeente gestuurd en vervolgens doorgegeven aan de desbetreffende persoon of het gezin.

WAT KUNT U BIJDAGEN?

Stuur ons uw opmerkingen, voorstellen, getuigenissen en artikelen. Wij kunnen niet alles publiceren wat wij ontvangen, maar veel van onze artikelen zijn afkomstig van onze lezers over de hele wereld. Schrijf ons in uw eigen taal en sluit

uw volledige naam bij, uw adres, de naam van uw wijk of gemeente en ring of district. Ons adres, dat altijd op bladzijde 1 van het tijdschrift staat, is: International Magazines, 50 East North Temple, Floor 25, Salt Lake City, UT 84150-3223, U.S.A.

Schrijf artikelen voor *Kerknieuws*. Stuur nieuwsartikelen naar het plaatselijke adres op bladzijde 1 van uw taaleditie – of eventueel op de laatste bladzijde van *Kerknieuws*.

WAT HEBT U ERAAN?

Elke uitgave is een prima hulpbron voor uw evangeliestudie en evangelieonderricht thuis.

Elke uitgave bevat artikelen en activiteiten voor kinderen en jongeren.

Elke uitgave kan u van nut zijn in uw kerkroeping – als een hulpbron voor het huisonderwijs, huisbe-

zoek, de participatieperiode van het jeugdwerk, de lessen 'Leringen voor onze tijd', en andere lessen en toespraken.

Elke uitgave kan u op de hoogte houden van het plaatselijke en wereldwijde kerknieuws. U kunt artikelen lezen over plaatselijke aangelegenheden. U kunt ook lezen wat er wereldwijd in de kerk gebeurt – zoals de adviezen, reizen en activiteiten van president Gordon B. Hinckley en andere kerkleiders.

Elke uitgave kan een manier voor u zijn om niet-leden over het evangelie te informeren en om minderactieve leden ertoe aan te zetten hun getuigenis te herontdekken. Wij ontvangen veel brieven en getuigenissen uit de hele wereld die aangeven dat de Geest van de Heer de mensen raakt door middel van de tijdschriften van de kerk. □

De boodschap van het Eerste Presidium en de huisbezoekboodschap worden niet alleen gepubliceerd in de 31 taaledities van het tijdschrift, maar in los formaat ook in 32 extra talen.

Albanees
Arabisch
Armeens (Oost)
Bislamees
Braille (Engels)
Cambodjaans
Kroatisch
Ests
Grieks
Haitiaans
Hiligaynonees
Hmongaans
Ilokanees
Kosraeaans
Laotiaans
Lets
Litouws
Maltees
Marshallees
Mongools
Motuaans
Neomelanesisch
Niueaans
Pohnpeiaans
Rarotongaans
Servisch
Slowaaks
Sloveens
Tahitiaans
Trukees
Turks
Warayaans

De gulden vragen

Pat Meyers

ILLUSTRATOR: DILLEEN MARSH

Ik hoorde niet bij de groep populaire leerlingen op school, dus had ik een kleinere vriendenkring dan de meeste anderen. Ik was zo verlegen dat ik nauwelijks met anderen omging. In feite was ik zo verlegen dat het verdriet deed.

Op een dag ging ik op mijn plek zitten in het geschiedenislokaal toen er een ander verlegen meisje achter me kwam zitten. We hadden elkaar vast wel eens gesproken, maar ik wist echt niet meer wie ze was.

Toen ze haar boeken op tafel legde, viel haar ringband

naast mij op de grond. Toen ik die wilde oprapen, zag ik de woorden *Seminarie – De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen* op de omslag. Ik raapte de ringband op. Toen ik die aan haar gaf, zei ik verlegen: 'O, ga jij 's zaterdags naar de kerk?'

Uit haar gezichtsuitdrukking sprak verwarring toen ze zei: 'Nee, hoezo?'

Ik wees op de omslag van de ringband. 'Daar staat: *De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen*. Betekent dat niet dat je op de laatste dag van de week naar de kerk gaat?'

Ze glimlachte en giechelde een beetje. Toen haalde ze diep adem en vroeg: 'Wat weet je van de mormoonse kerk?'

Eerlijk antwoordde ik: 'Niet erg veel.'

Ze haalde nog eens diep adem en vroeg: 'Zou je er meer van willen weten?'

'Ja, hoor', zei ik zonder te aarzelen.

Toen viel haar mond wagenwijd open. Haar ogen glinsterden en ze zag er duidelijk opgelucht uit. Ze zei dat ze Yvonne Anderson heette, en we werden vrienden. Al gauw had ze een afspraak voor me gemaakt om de eerste

zendingenles te krijgen. En Yvonne was erbij toen ik me liet dopen.

Ik weet dat die ringband niet per ongeluk op de grond was gevallen. En hoe dwaas mijn eerste vraag ook geklonken moet hebben, hij was ideaal: hij stelde het ene verlegen meisje in staat om tegen een ander te zeggen: 'Zou je er meer van willen weten?'

Die dag in het geschiedenislokaal ontstond er meteen een band tussen ons. Door twee gulden vragen werden twee verlegen meisjes eeuwige vriendinnen. □

DE VESTIGING VAN OOST-

Ouderling Dennis B. Neuenschwander van de Zeventig
FOTOGRAF: CRAIG DIMOND, BEELD VAN DE ENGEL MORONI, FOTOGRAF: RICHARD M. ROMNEY

De verkondiging van het evangelie in de hele wereld heeft een goddelijke bestemming. De profeten zeggen al lang dat het woord van de Heer tot alle volken zal doordringen en dat het verkondigd zal worden aan alle naties, talen en volken. Abraham werd beloofd dat in zijn nageslacht 'zullen alle volken der aarde gezegend worden' (Genesis 22:18; cursivering toegevoegd). Nephi 'zag (...) de kerk van het Lam (...) over de ganse aarde' (1 Nephi 14:12). En de Heer zelf heeft gezegd: '[Mijn] stem [is] tot alle mensen gericht en er is niemand, die zal ontkomen; en er is geen oog, dat niet zal zien, noch een oor, dat niet zal horen, noch een hart, dat niet zal worden doordrongen' (LV 1:2).

De vestiging van het evangelie in de Oost-Europese landen in de afgelopen twintig jaar is een duidelijk getuigenis van de vervulling van deze en soortgelijke profetieën. Maar die vervulling vond pas plaats na vele jaren voorbe-

reiding en na een aanzienlijke verandering van het politieke klimaat in Oost-Europa. En datzelfde geldt voor de vele jaren voorbereiding in de kerk zelf. Wat ik hier zal vertellen, zijn mijn eigen opmerkingen over enkele gebeurtenissen aangaande die voorbereiding en verandering. Tussen 1975 en 1991 heb ik met mijn gezin meerdere jaren in Europa gewoond, waar ik aanvankelijk werkzaam was in het microfilmen van familiehistorische gegevens, vervolgens als zendingspresident, en uiteindelijk als algemeen autoriteit.

VERANDERINGEN IN EUROPA

Vanaf het einde van de Tweede Wereldoorlog streefden veel mensen in Oost-Europa naar de vrijheid om hun persoonlijke, politieke en godsdienstige voorkeuren te uiten. Maar de overheersing door één enkele politieke partij maakte die uitingen moeilijk en resulteerde in gevaarlijke politieke confrontaties. De inwoners van Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Joegoslavië waren het sterkst betrokken bij die conflicten.

Die uitingen van politieke

H E T E V A N G E L I E I N E U R O P A

meningsverschillen bereikten in 1989 een hoogtepunt in Hongarije. Op 1 mei van dat jaar begon Hongarije haar versperringen langs de Oostenrijkse grens weg te halen en begon men bovendien burgers van de Duitse Democratische Republiek (DDR) toe te staan om via Hongaars grondgebied naar Oostenrijk te gaan. Op 10 september waren al meer dan tienduizend burgers van de DDR naar West-Europa gegaan.

Ik woonde destijds met mijn gezin in Wenen. Elke avond was er in het tv-journaal wel een luidruchtig welkom te zien voor DDR-burgers die de Oostenrijkse grens overstaken. Ook Hongaren staken de grens over. De invalswegen van Wenen waren vol Hongaren die nu vrijelijk konden reizen. Velen kwamen Oostenrijk bekijken en keerden vervolgens weer naar huis terug. Anderen besloten te blijven en gebruik te maken van de makkelijke asielwetgeving. Weer anderen kwamen

apparaten kopen die bij hen ter plaatse niet verkrijgbaar waren. Het was normaal om auto's te zien die met een wasmachine, koelkast of ander apparaat op het dak gebonden op weg waren naar Hongarije.

Het duidelijkste resultaat van het wegvallen van de grenzen was de val van de Berlijnse muur. Hoewel hij alleen het Sovjetdeel van Berlijn omsloot, was de Berlijnse muur het symbool van het gesloten politieke en economische systeem door heel Oost-Europa. Het neerhalen van die muur in de nacht van 9 op 10 november 1989 was de symbolische ontsluiting van Oost-Europa.

Maar elders in Europa daagde er ook nieuw leven.

Onder: Het Mormoons Tabernakelkoor, dat een goed voorbeeld is van het groeiend aanzien van de kerk in Oost-Europa, bezoekt tijdens een tournee in juni 1991 het Rode Plein in Moskou. **Bovenaan de tegenoverliggende bladzijde:** Een beeld van de engel Moroni, vervaardigd door Valeriy Velichko uit de Oekraïne lijkt de komst van het evangelie aan te kondigen in landen waar de mensen eens godsdienstvrijheid werd ontzegd.

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET HLD-KERKARCHIEF

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET HLD-KERKARCHIEF

Slechts twee weken na de afbraak van de Berlijnse muur in november gingen er enkele duizenden Tsjechen en Slowaken naar Wenen. Er werden buiten de stad speciale stukken grond opgesteld als parkeerterrein om de honderden bussen uit Tsjecho-Slowakije een plek te kunnen bieden. Er hing een feestelijke sfeer in de stad. In veel winkeltalages verschenen bordjes in het Hongaars en het Tsjechisch.

Naarmate deze gebeurtenissen plaatsvonden, kregen de mensen in heel Oost-Europa steeds meer toegang tot tv, kranten en tijdschriften, om nog maar te zwijgen van de contacten met westerse zakenlieden en andere mensen. De hoop die door deze contacten ontstond schiep een vertrouwen en een rusteloosheid die niet te beheersen was. De politieke scheiding tussen het oosten en het westen begon fundamentele veranderingen te ondergaan.

Een grote bijdrage aan die veranderingen werd door Moskou zelf geleverd. In 1987 kwam Michail Gorbatsjov met zijn principes *glasnost* (openheid) en *perestrojka* (herstructurering). Die termen weerspiegelen een verandering in houding die zich al jaren had ontwikkeld in de Oost-Europese volken. En heel belangrijk was dat die verandering in houding zich uitte in regeringsfuncties die steeds meer begrip kregen voor het verlangen van het volk naar meer persoonlijke vrijheid, inclusief een bevrijding van de godsdienstige onderdrukking.

TJD VAN VOORBEREIDING VOOR DE KERK

Net zoals de politieke gebeurtenissen van 1989 pas plaatsvonden na vele jaren voorbereiding, moest ook de vestiging van het evangelie worden voorbereid. De kerk was dit deel van de wereld niet helemaal vreemd. In vroeger jaren en onder verschillende politieke stelsels

waren er zendelingen met succes werkzaam geweest in Oost-Europa, en zowel algemene autoriteiten als zakenlieden en academici hadden geregeld contact met de leiders in dat gebied. Maar het gebrek aan officiële aanwezigheid van de kerk daar eiste zijn tol. Toen het jaar 1975 aanbrak, was er in Oost-Europa nauwelijks meer enige kerkelijke activiteit – met als belangrijkste uitzondering de Duitse Democratische Republiek.

Er bleef in Tsjecho-Slowakije een handvol standvastige kerkleden over! In het huidige Polen en de toenmalige Sovjetunie waren in het verleden veel zendelingen met succes werkzaam geweest, hoewel dat vrijwel uitsluitend onder het Duitstalige deel van de bevolking was. Maar tegen het midden van de jaren zeventig waren de meesten overleden of verhuisd naar West-Duitsland. Van de vroegere zendingsactiviteit in het oosten van Hongarije en het westen van Roemenië was weinig over.

Een goed voorbeeld van de leden die zich met moeite staande hielden in die moeilijke periode, is de Poolse Marianna Glownia. Haar man en zij waren tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken bij de ondergrondse strijd tegen de nazibezetting. Ze werden gevangengenomen en haar man en kind werden gedood. Zij overleefde het, maar hield aan de wredeheden van de verhoren gebroken polsen en enkels over. Doordat ze geen medische zorg ontving, heelden de gewrichten in die toestand, waardoor ze kreupel werd. Ze liep met moeite, en was voor hulp afhankelijk van burens.

Toen ze in 1958 lid werd van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen, zeiden vertegenwoordigers van een andere kerk haar dat ze de rest van haar leven voor haar zouden zorgen als ze haar lidmaatschap zou opgeven. Toen ik haar in 1981 bezocht, keek ze mijn reisgenoot, Matthew Cziembronowicz, en

Boven en rechts: De inwijding van de Freiberg-tempel in juni 1985; in oktober 1988 kregen de kerkleiders (onder wie president Thomas S. Monson en ouderling Russell M. Nelson) toestemming om zendingen naar de DDR te sturen; een jaar en een maand later werd de Berlijnse muur neergehaald; leden uit Armenië bezoeken de Freiberg-tempel. Op de achtergrond: De Berlijnse muur.

mij aan en zei: 'Broeders, ik wil u zeggen dat ik mijn geloof nooit heb opgegeven.' Vanwege de moeilijke omstandigheden waarin ze zich bevond, was ze weliswaar het contact met de kerk kwijtgeraakt, maar niet het contact met de Heer.

En de Heer was haar, en anderen zoals zij, ook niet vergeten. En zijn kerk ook niet. Geduldig bereidden beiden de weg voor de tijd waarin alle hulpbronnen van de kerk weer terug naar Oost-Europa gebracht konden worden.

VRIENDSCHAPSBANDEN AANKNOPEN

Een van de doeltreffendste ambassadeurs van de Heer was het microfilmwerk dat de kerk deed. In 1957 nam Hongarije contact op met de genealogische afdeling (nu de afdeling familiegeschiedenis) over het behoud van haar verslagen.² Binnen enkele jaren volgde Polen het

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET KERKARCHIEF

voorbeeld van Hongarije. Ouderling Alvin R. Dyer, president van de Europese Zending, begon de onderhandelingen in 1962³. In 1968 werd een akkoord bereikt en kort daarna begon het microfilmen. Door dat microfilmen kreeg de kerk een aantal invloedrijke vrienden die een waardevolle voorspraak van de kerk werden net toen zij hen nodig had.

Wat het werk zo doeltreffend maakte, was de gelegenheid die het leden van de kerk bood om vriendschap te sluiten met mensen achter het IJzeren Gordijn die opstonden voor nieuwe denkbeelden. In 1975 ging ik als deelnemer aan een rondetafeldiscussie over archiefzaken naar Kiev (Oekraïne). Na een excursie buiten de stad stapten de deelnemers in de bus voor een lange rit terug naar Kiev. Een van de congresstolken zat naast mij. Het was al laat, en al gauw viel bijna iedereen in slaap. Op dat moment wendde hij zich tot mij en vroeg of ik mormoon was.

Zijn vraag verraste mij. Wie wist er in 1975 in Oost-Europa van de kerk af en had de moed om ernaar te informeren? Ik vroeg waarom hij zoiets vroeg. Hij zei dat hij eens bij een congres een lid van de kerk ontmoet had. Wat hij aan mij zag, herinnerde hem aan die vorige ontmoeting. Verscheidene avonden hadden we goede gesprekken.

Ik weet niet wie dat lid van de kerk was, maar zijn voorbeeld had een blijvende indruk op die man gemaakt. Lang voordat de kerk zich ergens officieel kan vestigen, laten individuele leden van de kerk door hun voorbeeld andere mensen kennismaken met het evangelie.

Andere contacten met mensen in Oost-Europa ontstonden door hen die beroepsmatig hulp boden. Een van de belangrijkste van die contacten ontstond door juridische hulp die de kerk bood. De omvang van de politieke veranderingen in Oost-Europa schiepen een juridi-

sche crisis. Regeringen moesten de bestaande wetten interpreteren en nieuwe maken. De waarde van de juridische hulp die de kerk in die ontwikkelingsjaren bood kan nauwelijks te hoog ingeschat worden.

Ook belangrijk waren de bijdragen die geleverd werden door de zendelingechtparen die geroepen werden om werkzaam te zijn in Oost-Europa. Het werk dat zij deden, was zowel gevarieerd als doeltreffend. Het varieerde van humanitaire hulp in verafgelegen gevangnissen in Rusland tot medische training in Roemenië, van het vestigen van seminaries en instituten van de kerk tot de vertaling van kerkelijke lectuur – het grote werk dat de kerk verricht heeft in Oost-Europa had

niet gedaan kunnen worden zonder het werk van zendelingechtparen. Zij knoopten vriendschapsbanden aan en kregen ervaring die in latere jaren van onschatbare waarde bleken te zijn.

Maar die pioniers kunnen geen groter erbetoon krijgen dan de erkenning van hun voorbeeld en de standvastigheid van hun geloof onder moeilijke omstandigheden. Halverwege de jaren zeventig en begin jaren tachtig van deze eeuw was het een gevaarlijke tijd om in Oost-Europa met godsdienstige zaken bezig te zijn. Vaak werden de zendingen gefouilleerd of anderszins lastig gevallen. Velen spraken de plaatselijke taal niet en zij wisten wat het inhield om weinig voedsel en geen elektriciteit, warmte of stromend water te hebben. Toch gaven zij gul wat zij hadden aan hen die er meer behoefte aan hadden.

De echtparen verkondigden het evangelie door hun voorbeeld waar zij maar konden. Vaker nog gaven zij de nieuwe en onervaren kerkleden waardevolle lessen in kerkelijk leiderschap. Maar het belangrijkste wat de

In 1991 bezocht de Lamanite Generation (links en onder) van de Brigham Young University Bulgarije, Tsjecho-Slowakije, Duitsland en Joegoslavië. Net als andere HLD-artiestengroepen knoopten deze jonge uitvoerenden veel vriendschapsbanden aan.

In september 1995 hield de kerk in Petrozavodsk een trainingsbijeenkomst voor Russische microfilmers. In het programma van de bijeenkomst was een bezoek opgenomen aan deze kerk op het nabijgelegen eiland Kizhi. Het microfilmen heeft in Oost-Europa veel deuren opengedaan voor de kerk.

echtparen bereikten, was door hun voorbeeld. Hun vertrouwen in de toekomst was aantekelijk, en hun liefde voor elkaar gaf de kerkleden een blijvend voorbeeld om te volgen. De tijd zal nog komen dat de ware vruchten van hun voorbeeld tot uiting zullen komen in het leven van de Europese heiligen der laatste dagen die dat erfgod door hun eigen toewijding zullen doorgeven aan anderen.

Wie ook baanbrekend werk verrichtten, waren de leden die hun artistieke talenten in dienst van de kerk stelden. Ik herinner me een gebeurtenis in 1991 in Bulgarije, toen de Lamanite Generation (nu Living Legends genaamd) van de Brigham Young University naar Sofia ging. Die zangers en dansers gaven een uitvoering in een groot cultureel centrum waar wel vijfduizend mensen bijeen waren — waaronder een groot aantal kinderen. Er waren ook veel invloedrijke mensen; de minister van gezondheid zat in feite zelfs naast mij.

Na het optreden van de groep bestormden de kinderen in een spontane uiting van hun liefde voor de uitvoerenden het podium. En de minister van gezondheid ook. Hij was al uit zijn stoel en op het podium voordat ik kon opstaan.

Toen de kinderen op de uitvoerenden af kwamen, begonnen de leden van de Lamanite Generation 'Ik ben een kind van God' te zingen. De Bulgaren hadden dat liedje nog nooit gehoord, maar waren er dermate van onder de indruk dat iedereen op het podium eerbiedig ging zitten.

Door die en andere soortgelijke ervaringen ben ik ervan overtuigd dat de Geest geen grenzen kent. Hij heeft geen visum nodig om een grens over te steken en een hart te raken. De Heer was al lang aan het werk in Oost-Europa voordat de kerk er zendelingen naartoe kon sturen.

'MEESTER VAN HET ONWAARSCHIJNLIJKE'

In 1972 werd er feitelijk weer begonnen met zendingswerk in die landen. In dat jaar organiseerde de kerk namelijk de Internationale Zending om leden van dienst te zijn die woonden in delen van de wereld die niet tot een georganiseerde ring of zendingsgebied behoorden. Een van de taken van die zending was om zijn voelhorrens uit te steken wat betreft de mogelijkheid om in die gebieden het evangelie te verkondigen. Enkele van de mensen die trouw werkzaam zijn geweest in dat verkenningwerk in Oost-Europa, en die voornamelijk vanuit Oostenrijk werkten, waren Gustav Salik, Glen Warner en zijn vrouw, Renee, Edwin Morrell, Spencer J. Condie (nu van de Zeventig) en Johann Wondra.

Tegen het midden van de jaren tachtig hadden ouderling Russell M. Nelson van het Quorum der Twaalf Apostelen en ouderling Hans B. Ringger van de Zeventig geregeld contact met regeringsfunctionarissen in heel Oost-Europa.⁴ Het was het vervolg van het baanbrekende werk dat president Thomas S. Monson als lid van het Quorum der Twaalf Apostelen in de jaren zestig begonnen was. Als gevolg van hun contacten ging het zendingswerk in verscheidene Oost-Europese landen vooruit.

In juli 1987 arriveerde ik in Wenen om het pas georganiseerde zendingsgebied Wenen-Oost te presideren. Het zendingsgebied begon met 34 zendelingen – 22 in Oost-Europa, waaronder acht echtparen en zes ouderlingen. Met de politieke veranderingen die in Oost-Europa plaatsvonden, en de uitwerking van de bezoeken van diverse apostelen, leek het mogelijk dat er veel kon worden bereikt. Maar als nieuwe zendingspresident was ik niet zeker of we door moesten gaan met het normale zendingswerk, en zo ja – hoe.

Toen ouderling Russell M. Nelson ons vlak na mijn aankomst bezocht, vroeg ik hem wat de algemene auto-

riteiten verwachtten. Moesten we proberen gewoon zendingswerk te doen, hoe onwaarschijnlijk het ook leek dat het zou slagen?

Ouderling Nelson legde zijn handen op mijn schouders en zei: 'De Heer is de Meester van het onwaarschijnlijke, en Hij verwacht het onmogelijke.'

Toen ik dat hoorde, meende ik dat we wat vooruitgang konden boeken. Toen we het probeerden, ontdekten we dat er in de denkwijze van een Oost-Europeaan iets moois en geweldig aan het evangelie is. De leer van de tempel en gezinsrelaties, de hoop die het evangelie brengt, de vooruitgang die de mensen maken, het denkbeeld dat men naar iets beters streeft dan men is, het begrip dat het leven meer inhoudt dan alleen het materiële — al die aspecten van het evangelie oefenen een grote aantrekkingskracht uit. Vooral de jonge mensen, die alleen nog maar in een materialistische samenleving hebben geleefd, lijken intuïtief te begrijpen dat materialisme niet gelukkig maakt. Zij snakken naar geestelijke voeding.

Op een koude januari dag bezocht ik een bijeenkomst van een Bulgaarse gemeente, die gehouden werd in een kleuterschool die uit slechts één lokaal bestond. De bijeenkomst was al begonnen. Toen we bij het gebouw kwamen, stonden alle mannen in een kring buiten in de sneeuw. Wij vroegen: 'Wat doet u hier buiten?'

Zij zeiden: 'De zusters en de kinderen vergaderen binnen. Daarom houden wij de priesterschapsvergadering hier buiten.'

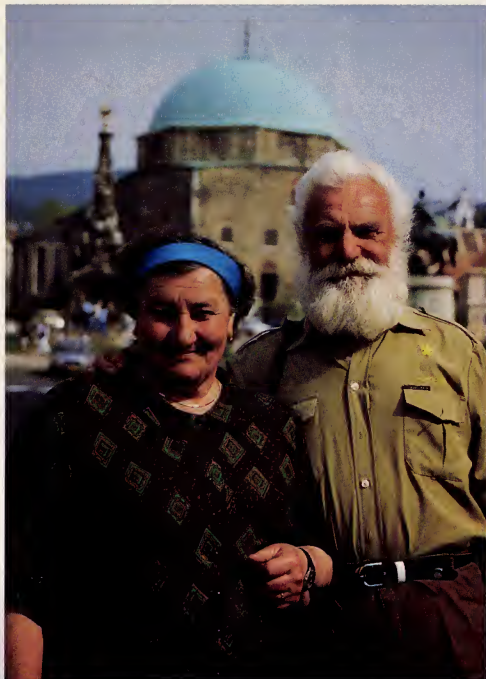
De mensen in Oost-Europa die lid worden van de kerk staan open voor geestelijke zaken. Zij houden van het evangelie en zijn zeer gesteld op het gemeenschapsgevoel dat zij in de kerk krijgen. Zij hebben elkaar lief.

Zendingen en pasgedoopte leden, vlnr met de klok mee: Sebestén Matild en Lajos uit Pécs (Hongarije); zendingspresident Richard Winder en zijn vrouw, Barbara, in 1990 met twee zendingen in Praag (Tsjecho-Slowakije); de eerste groep voltijdzendingen die naar de DDR gestuurd werd, op 30 maart 1989, kort na hun aankomst in Oost-Berlijn, met president Wolfgang H. Paul (links op de achterste rij) van het zendingsgebied Dresden (Duitsland), president Manfred Schütze (rechts op de achterste rij), en zuster en broeder Hans Schult uit de wijk Oost-Berlijn (links op de voorste rij); Anton Skripko (links), de eerste Rus die een zending vervulde, en zijn huisonderwijscollega bezoeken Yuri Terebenin (rechts), een van de eerste Russische leden van de kerk.
Achtergrond: Een doopdienst in Letland.

Voor de groei van het zendingswerk van de kerk in Oost-Europa was de organisatie van een zendingsgebied in de DDR van groot belang. In oktober 1988 hadden president Monson, ouderling Nelson, ouderling Ringger en verscheidene plaatselijke priesterschapsleiders een gesprek met partijvoorzitter Erich Honecker om toestemming te vragen voor zendingswerk door zendingen in de Duitse Democratische Republiek — en om zendingen uit de DDR te roepen voor een zending elders in de wereld.

Voorzitter Honecker begon het gesprek met deze woorden: 'Wij weten dat de leden van uw kerk geloven in hard werken; dat hebt u bewezen. Wij weten dat u gelooft in het gezin; dat hebt u laten zien. Wij weten dat u goede burgers bent van elk land waar u woont; dat

FOTOGRAF: BRIAN K. KELLY

FOTOGRAF: J.M. HESLOP

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN WOLFGANG H. PAUL

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET KERKARCHEF

hebben wij gezien. Het woord is aan u. Vertel eens wat uw wensen zijn.'

De presentatie van president Monson was eenvoudig en doeltreffend. Er werd toestemming verleend, en op 30 maart 1989 kwamen er voor het eerst in vijftig jaar weer zendingen in het land en begonnen zij het evangelie te verkondigen. Twee maanden later verlieten de eerste zendingen die ooit uit de DDR op voltijdzending waren geroepen hun land om de Heer ergens anders te dienen.⁵

Tegen de tijd dat in november 1989 de Berlijnse muur neerging, had de kerk al een stevig fundament gelegd in Oost-Europa. Er werkten in Oost-Europa en Griekenland samen al 54 zendingen. Tegen die tijd was de kerk ook al officieel erkend in Polen (mei 1977), Joegoslavië (oktober 1985) en Hongarije (juni 1988). De eerste spade voor een kerkgebouw in Warschau was gestoken, en er was in Boedapest een gebouw gekocht en ingewijd.

FOTO GEPLAAST MET TOESTEMMING VAN HET KERKARCHIEF

FOTOGRAF: MARVIN K. GARDNER

FOTOGRAF: MARVIN K. GARDNER

Links: Matthew Cziembronowicz, president Spencer W. Kimball en zijn vrouw, Camilla, Marion Cziembronowicz en Fryderyk Czerwinski staan voor de Saksische Tuinen in Warschau, vlakbij de plek waar president Kimball op 24 augustus 1977 Polen toewijdde aan de verkondiging van het evangelie. Matthew en Marion waren van 1977 tot en met 1979 in Polen op zending. Fryderyk ondertekende in mei 1977 de documenten van de regering die de kerk haar officiële erkenning in Polen verschaffen. **Midden:** Zuster Evgenia, een standvastig lid uit Kiev (Oekraïne). **Rechts:** Diploma-uitreiking in 1996 voor seminarie- en instituutleeringen in de Oekraïne.

In oktober 1989 ging de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de kerk in het noorden van Rusland en de Baltische landen over van het zendingsgebied Wenen-Oost naar het zendingsgebied Helsinki (Finland). Die historische stap leidde ertoe dat Rusland, de Oekraïne, Bulgarije en Roemenië meer aandacht kregen. Tegen het einde van het jaar waren er in al die landen zendelingen.

Andere Oost-Europese landen volgden al snel. Op 1 maart 1990 erkende Tsjecho-Slowakije de kerk officieel en op 2 mei kwamen er opnieuw zendelingen het land binnen. Zij werden hartelijk verwelkomd door leden van de kerk die meer dan veertig jaar hadden gebeden om hun komst.

In juli 1990 werden er vijf nieuwe zendingsgebieden georganiseerd: Warschau (Polen), Praag (Tsjecho-Slowakije), Boedapest (Hongarije) en Athene (Griekenland). Moskou, dat tot het zendingsgebied Wenen-Oost had behoord, en Leningrad, dat tot dan toe onder Helsinki viel, vormden samen het vijfde zendings-

gebied – het zendingsgebied Helsinki-Oost. In juli 1991 waren er ook zendingsgebieden in Bulgarije, de Oekraïne en Rusland.

ZONNIGE TOEKOMST

De belangrijkste voortgang van de kerk in Oost-Europa in die jaren was de inwijding van een tempel in de Duitse Democratische Republiek. In 1978 had de regering van de DDR besloten om geen visum meer te verstrekken aan heiligen der laatste dagen die in Zwitserland naar de tempel wilden. De kerk bekeek alle mogelijkheden maar kreeg geen enkele beweging in de regering. De leden begonnen te vasten en bidden om goddelijke hulp.

Toen ouderling Thomas S. Monson van het Quorum der Twaalf op een dag overlegde met regeringsleiders, stelden zij een eenvoudige oplossing voor: waarom geen tempel hier in de DDR gebouwd? Er werd een stuk grond gekocht in Freiberg, en in 1983 werd er met de bouw begonnen. Twee jaar later, op 29 juni 1985 werd de tempel ingewijd.⁶

De invloed van de tempel leek de Duitse Democratische Republiek werkelijk te doordringen, harten te verzachten en bij te dragen tot de voorbereiding op de dramatische veranderingen die eind jaren tachtig van deze eeuw overal in Oost-Europa plaatsvonden. De invloed van de tempels van de kerk blijft groot in deze landen.

Ik voorzie een zonnige toekomst voor de landen in Oost-Europa. Ze maken bijna allemaal moeilijke tijden door. Maar er is positieve vooruitgang. En temidden van die veranderingen groeien de kerk en haar leden in aanzien, vertrouwen en hoop.

In 1996, kort voordat ik naar de Verenigde Staten

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN RICHARD EN BARBARA WINDER

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN HET KERKARCHEF

FOTO GEPLAATST MET TOESTEMMING VAN MORRIS EN ANNETTA MOWER

terugkeerde, ging ik naar Moskou om afscheid te nemen van enkele mensen met wie ik daar had samengewerkt. Het was een tijd van grote onzekerheid aangaande de politieke situatie in Rusland. Onder de mensen die ik sprak, was een zuster die vroeg: 'Wat zal er met ons land gebeuren?'

Ik zei haar dat ik geen uitspraak kon doen als politicus, maar wel als algemeen autoriteit van de kerk.

'Wat zou u ons dan zeggen als algemeen autoriteit?' zei ze. 'Wat zal er met ons gebeuren?'

Ik zei: 'De Heer beschermt landen en geeft ze welvaart overeenkomstig de getrouwheid van weinigen. De Heer zal niet toestaan dat de kerk wankelt of het land wordt vernietigd zolang er nog heiligen der laatste dagen wonen die hun godsdienst naleven.'

Dat mag sommigen dan egoïstisch in de oren klinken,

Een groep Tsjecho-slowaakse heiligen (links) komt bijeen met bezoekende leiders (tweede rij, vlnr): zuster LeAnn Neuenschwander, zuster Krejci, zuster Colleen Asay, ouderling Carlos E. Asay en Jiri Snederfler. Midden: Charone Smith met een baby uit een Albanees weeshuis op de arm. Haar man, Thales, en zij waren samen met een ander zendelingenechtpaar de eerste zendingen van de kerk in Albanië. Rechts: (vlnr) ouderling Dennis B. Neuenschwander, ouderling Dallin H. Oaks, ouderling Hans B. Ringger en Morris en Annetta Mower (de eerste zendingen in Bulgarije).

maar ik geloof dat het waar is. Als de heiligen der laatste dagen in Rusland, de Oekraïne of elders willen dat het hun land goed gaat, dan is het de beste garantie om getrouw te zijn.

Een ervaring zoals ouderling Thomas S. Monson in 1968 in de Duitse Democratische Republiek had, illustreert dat. Het was zijn eerste bezoek, en er waren nog geen diplomatieke banden aangeknoopt. Niemand in de regering begreep toen de zending van de kerk of vertrouwde op haar integriteit.

In 1991 huurde de kerk de begane grond van dit cultureel wijkcentrum in Sofia. Het was het eerste gebouw in Bulgarije dat voor kerkbijeenkomsten gebruikt werd. Vlnr: Ouderling Byron Meyer, zuster Laura Karren en ouderling Chris Elggen.

Ouderling Monson reisde naar Görlitz om daar bijeen te komen met de heiligen. Hij ging met een zwaar hart, want hij wist dat die leden niet de zegeningen hadden die men krijgt als men bij een ring hoort – geen patriarch, geen wijken die het volledige programma van de kerk kunnen aanbieden, en geen toegang tot een tempel. Toch vulden zij de zaal met hun geloof in de Heer. Toen ouderling Monson de aanwezigen stond toe te spreken, fluisterde de Geest hem in dat hij ze de volgende belofte moest doen: 'Als u trouw blijft aan de geboden van God, zult u elke zegening krijgen die elk willekeurig lid van de kerk in enig ander land heeft.'

Toen hij die avond in zijn hotelkamer was, besefte hij ineens ten volle wat zijn woorden inhielden. Hij knielde en smeekte de Heer om de belofte waar te maken die hij op een ingevang had gedaan. Terwijl hij bad, kwam de tekst van een psalm in zijn gedachten: 'Laat af en weet, dat Ik God ben' (Psalmen 46:11).⁷

Het is nu nog maar twintig jaar later en Duitsland is verenigd onder een democratische regering, het land heeft twee tempels en de heiligen zijn er verdeeld over

veertien ringen.

Als we onze bezorgdheid over de huidige onzekerheden uitspreken, kunnen we er zeker van zijn dat de Heer de gebeurtenissen uiteindelijk ten goede zal keren voor de rechtschape heiligen en dat Hij de landen waar zij wonen, zal zegenen. □

NOTEN

1. Zie Kahlile Mehr, 'De heiligen in Tsjechië: een zonnige toekomst', en Marvin K. Gardner, 'Jiri en Olga Snederfler: twee Tsjechische pioniers nader bekeken', *De Ster*, september 1997, blz. 10–24.
2. Zie James B. Allen, Jessie L. Embry en Kahlile B. Mehr, *Hearts Turned to the Fathers: A History of the Genealogical Society of Utah, 1894–1994* (1995), blz. 255.
3. Zie Alvin R. Dyer, *The Challenge* (1962), blz. 119–120.
4. Zie Russell M. Nelson, 'Het schouwspel op het Europese toneel', *De Ster*, mei 1992, blz. 8–23.
5. Zie Thomas S. Monson, 'God zij dank', *De Ster*, juli 1989, blz. 47–49; Thomas S. Monson, *Faith Rewarded* (1996), blz. 132–135.
6. Zie 'God zij dank', blz. 47; *Faith Rewarded*, blz. 53, 88, 104–106.
7. Zie 'God zij dank', blz. 47–48; *Faith Rewarded*, blz. 2–7.

Symbolen van genezing, links: Interieur van het kerkgebouw in Győr (Hongarije). Onder: Achter Günther Schulze uit Dresden (Duitsland) verrijzen nieuwe gebouwen in een stad die eens bijna vernietigd werd door oorlog en jaren van verwaarlozing. Dresden is vrijwel de enige stad in Oost-Europa die vanaf 1855 ononderbroken een unit van de kerk heeft gehad.

FOTO GEFARMIET MET TOESTEMING VAN JOHN TOTH

FOTO GEFARMIET MET TOESTEMING VAN J.M. HESLOP

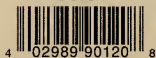
Briton Riviere (1840-1920): Daniel in de leeuwenkuil

De jonge Hebreër Daniël, die in ballingschap in Babel woonde, kwam in de gans bij de koning. Later dwong een snoed plan van de rijksoverheden de koning Daniël te veroordelen tot de leeuwenkuil. Maar omdat Daniël gehoorzaam was aan de Heer, deelden de leeuwen hem niet. De koning verklaarde daarna dat men "voor de God van Daniël zal vrezen en beven; want Hij is de levende God." (Daniël 6:27).

*'Door die tijdschriften
kunnen de woorden
van de levende profeten
en apostelen geregeld bij
ons thuis komen
en kunnen ze ons en
ons gezin leiden en
inspireren. Wij sporen
alle leden over de hele
wereld aan om een
abonnement te nemen
op de kerktijdschriften
en ze te lezen.'—Het
Eerste Presidium
Zie 'Een tijdschrift
voor de hele wereld',
blz. 32.*

DUTCH

4 02989 90120 8